

Rapportage NNN YMCA

Natuurvisie verplaatsing YMCA

Projectcode: P03503

Versie: V8

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
2	Juridische kaders	2
2.1	Natuurnetwerk Nederland.....	2
2.2	(Gemeentelijk) bestemmingsplan	3
2.3	Gebiedsvisie Henschotermeer.....	4
3	Bestaande situatie van beide plangebieden.....	6
3.1	Beschrijving projectgebieden.....	6
3.2	Terreingebruik.....	8
3.3	Natuurbeheertypen	9
3.4	Vegetatie.....	11
3.5	Fauna.....	13
3.6	Gebiedshistorie	15
3.7	Hoogteligging	16
3.8	Grondwater	19
3.9	Bodem.....	19
3.10	Samengevat de bestaande waarden per gebied.....	21
3.11	Potentiële waarden van het ecosysteem.....	22
4	Gebiedsvisie	23
4.1	Gewenste ontwikkeling/voorgenomen ingreep.....	23
4.2	Kenmerken en waarden NNN.....	24
4.2.1	Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN	25
4.2.2	Aanwezigheid van bijzondere soorten.....	26
5	Relatie RO-ecologie verplaatsing YMCA, Henschotermeer.....	27
5.1	Wijziging bestemmingsplan	27
5.2	Verruiming bouw- en gebruiksmogelijkheden.....	27
5.3	Effecten verruimde bouw- en gebruiksmogelijkheden op Natuurnetwerk Nederland	28
5.4	Planologische borging belangen NNN.....	29
5.5	Conclusie	29
6	Beoordeling aantasting	30
6.1	Natuurwaarde	30
6.2	Compensatieopgave oppervlakte	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.3	Samenhang.....	33
7	Beoordelen compensatie	34
7.1	Compensatieplan.....	34
8	Conclusie	36
9	Bronnen	38

1 Inleiding

Het YMCA is voornemens het kampeercentrum en het kampeerterrein voor schoolgroepen en kinderen te verhuizen vanuit de huidige locatie in Leusden naar Woudenberg, ten westen van het Henschotermeer. Beide locaties zijn gelegen binnen het Natuurnetwerk Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) betreft een netwerk met aan elkaar verbonden natuurgebieden binnen Nederland met als doel om de natuur beter bestand te houden tegen droogte, klimaatveranderingen en andere schadelijke invloeden en ter bescherming van onze inheemse flora en fauna. Bestemmingsplannen mogen deze gebieden dan ook niet schaden. Om te kijken wat de gevolgen van het verplaatsen van het YMCA terrein van Leusden naar Woudenberg zijn op het Natuurnetwerk Nederland is er een NNN-toets/Nee- tenzij toets uitgevoerd.

2 Juridische kaders

2.1 Natuurnetwerk Nederland

De provincies zijn sinds 2014 verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van natuurbeleid. Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar verbinden en verbinden met het omringende agrarisch gebied.

Natuurbeleid is een zachter kader dan de natuurwetgeving, maar is eveneens van belang voor ruimtelijke plannen. Projecten worden getoetst aan de hand van de 'Spelregels EHS' (uitwerking van gemeenschappelijk opgesteld beleidskader). Deze spelregels zijn verweven in het provinciaal beleid.

Het compensatiebeginsel voor de EHS is het sluitstuk van het 'nee, tenzij' beschermingsregime. Volgens dat regime zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen, die afwijken van het bestemmingsplan, in het NNN met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang én het ontbreken van reële alternatieven. Het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke ordening (Barro, 2.10) voorziet juridische borging van het nationaal ruimtelijk beleid.

In Natuurnetwerk Nederland liggen de volgende natuurgebieden:

- Bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken)
- Gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer
- Ca. 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, Nederlandse deel Noordzee en Waddenzee
- Alle Natura 2000-gebieden

De provincie streeft naar een natuur die vitaal is; we willen een robuust netwerk van voldoende schaal en veerkracht, met aaneengesloten gebieden die van hoge kwaliteit zijn en tegen een stootje kunnen. Het NNN vormt de basis hiervan. We werken deze ambitie uit door te kiezen voor het ontwikkelen, beschermen en verbinden van natuurgebieden van voldoende omvang en samenhang (**pijler 1**) waarvan de kwaliteit op orde is (**pijler 2**). Meer dan in het eerdere natuurbeleid van de provincie Utrecht is daarbij aandacht voor de soorten die met het realiseren van deze natuurgebieden bediend worden. Deze focus is ingegeven door de nadruk die de Wnb legt op behoud en versterking van de biodiversiteit en de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de provincies om daarvoor maatregelen te treffen (artikel 1.12 Wnb).

De provincie vindt tevens dat natuur beleefbaar moet zijn. Mensen gedijen bij de aanwezigheid van natuur in hun directe omgeving en moeten de mogelijkheid hebben om in de natuur te verblijven en ervan te genieten. De natuur heeft naast intrinsieke waarde namelijk ook waarde als welzijns- en gezondheidsfactor voor de mens. Aan deze ambitie geven we invulling door een natuurbeleid na te streven dat dichterbij de samenleving ligt, met de nadruk op het vergroten van de belevingswaarde en het betrekken van partijen (**pijler 3**).

Daarnaast is de provincie van mening dat natuur ook economisch zeer waardevol is vanwege de diensten die ze ons levert. Voorbeelden zijn het zuiveren van water en lucht, het bieden van rust en koelte in het stedelijk gebied en bescherming tegen bijvoorbeeld hoogwater of bodemdaling. Natuur is functioneel, en is vanuit deze functies van waarde voor de mens. Het is de provinciale ambitie om dit inzicht in te zetten om nieuwe manieren

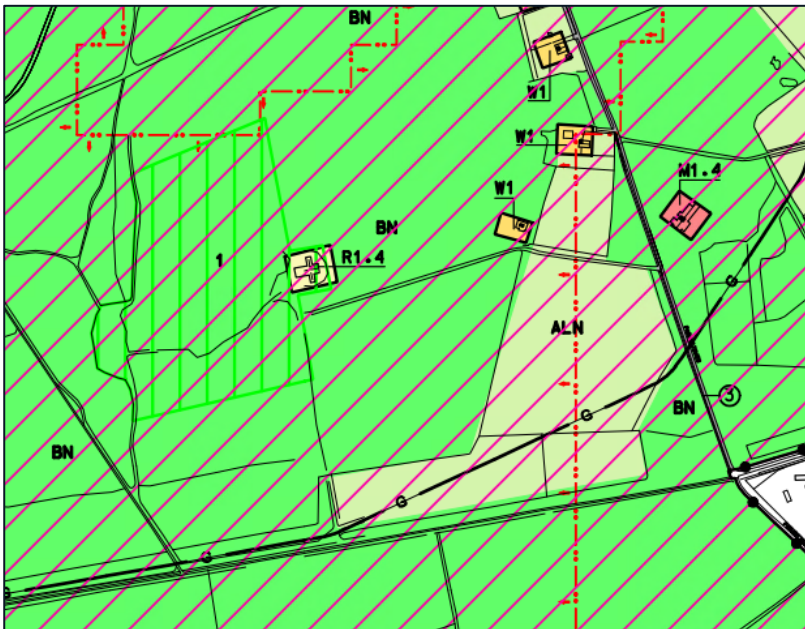
te vinden om het natuurbeleid duurzaam te financieren. Op die manier willen we natuur en economie met elkaar te verbinden. Dat vereist tevens dat de natuur op een duurzame manier benut wordt (**pijler 4**).

Tenslotte komen belangrijke natuurwaarden in onze provincie ook op plekken voor waar de focus niet primair op natuur ligt, bijvoorbeeld in het stedelijk en agrarisch gebied. Op deze plekken zijn andere functies dominant en heeft de natuur zich aangepast aan haar omgeving. Hier is het onze ambitie om de aanwezige natuurwaarden te behouden en waar mogelijk te versterken zonder dat andere functies daar onevenredige belemmering van ondervinden. Daartoe zorgen we voor een goede afweging tussen het toestaan van ingrepen enerzijds en het belang van de natuur anderzijds (**pijler 5**). Ook besteden we aandacht aan de kwaliteit van de stedelijke en agrarische natuur (**pijler 2**).

2.2 (Gemeentelijk) bestemmingsplan

Leusden

De huidige locatie ligt in de gemeente Leusden. Het gebied is opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied 2009 (Afbeelding 2.1). Het kampeerterrein is bestemd als groepskampeerterrein 1 (groene arcering) in een Bos- en Natuurterrein (BN) op een Landgoed / Buitenplaats (Paarse arcering). Lokaal komen de bestemmingen R (recreatieve voorzieningen) en W (wonen) voor.

Afbeelding 2.1 Bestemmingsplan Buitengebied 2009 van de gemeente Leusden.

Woudenberg

De nieuwe locatie ligt in de gemeente Woudenberg. Het gebied is opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied 2010 (Afbeelding 2.2). In 2013 heeft een herziening plaatsgevonden betreffende de enkelbestemming recreatie – verblijfsrecreatie (lichtgroene vlak). Het terrein kent de enkelbestemmingen bos (donkergroen) en recreatie – verblijfsrecreatie (lichtgroen) en de dubbelbestemmingen Waarde Archeologie – 3 en 4 (kruisjes). Voor verblijfsrecreatie is aangegeven dat het in functie-aanduiding 6 valt, hetgeen aangeeft dat deze bestemming uitsluitend een verblijfsrecreatieterrein voor niet-permanente standplaatsen is bedoeld. bij deze bestemming behoren ook voorzieningen zoals voorzieningen voor dienstverlening, beheer en onderhoud, receptie, kantine en sanitaire voorzieningen, spel-, sport- en speelvoorzieningen, kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen, parkeervoorzieningen, wegen, tuinen, erven, groenelementen, water en waterhuishoudkundige voorzieningen en nutsvoorzieningen. Daarnaast is er een gebiedsaanduiding Wro-zone wijzigingsgebied 7.

Afbeelding 2.2 Bestemmingsplan Buitengebied 2010 van de gemeente Woudenberg en herziening 2013.

Op basis van de bestemmingsplannen mag de nieuwe locatie Woudenberg door YMCA benut worden als kampeerterrein, mits de plannen binnen de huidige bestemming worden gerealiseerd. Het realiseren van woningen, gebouwen en overkappingen hoger dan 2,00 m. zijn niet toegestaan, mits daarvoor vergunning wordt afgegeven.

2.3 Gebiedsvisie Henschotermeer

De eigenaren van Landgoed Den Treek-Henschoten hebben gekozen voor het groeperen van recreatieve voorzieningen. Onder andere rondom het Henschotermeer (locatie Woudenberg). Op die manier kan de druk op recreatiegebieden in goede banen worden geleid en kunnen de benodigde voorzieningen op elkaar afgestemd worden en elkaar versterken. Hiertoe hebben de YMCA en Mooi Meer BV een gebiedsvisie opgesteld (Afbeelding 2.3).

Het is de bedoeling dat het bundelen van de recreatieve activiteiten meer rust oplevert op andere locaties. Bijvoorbeeld in het stadse landgoedpark, waarin het YMCA-kampeercentrum zich op dit moment nog bevindt. Elk gebied binnen het landgoed heeft zijn eigen zone, thema en doelgroepen gekregen, zodat de natuur en rust op het landgoed wordt versterkt. De YMCA biedt op sommige facetten intensieve recreatie. Dit past niet in het beeld van 'het stadse landgoedpark' en de potentieel ecologische waarde van het gebied. Vandaar de herpositionering van de YMCA naar 'de dagrecreatieve ster'.

Door de recreatieve activiteiten rondom het Henschotermeer te groeperen, kunnen de benodigde voorzieningen op elkaar afgestemd worden en elkaar versterken. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn: de activiteiten passen bij de wensen van de hedendaagse recreant én bij het karakter van het Henschotermeer.

Henschotermeer

Mooi Meer wil bezoekers een betaalbaar dagje uit bieden op een schoon en veilig terrein met veel comfort en daardoor veel verblijfsplezier. Om dit te bereiken wil de exploitant op het terrein een breed kwaliteitsaanbod realiseren, met als doel een positieve persoonlijke beleving voor de gebruiker. Het zo goed mogelijk bedienen van alle doelgroepen en het spreiden van bezoekers krijgen hierbij veel aandacht. Deze visie sluit aan bij de ambitie van de provincie Utrecht om bij bovenregionale recreatieterreinen in te zetten op een breed publiek met voldoende mogelijkheden voor ontspanning en recreatie. Ook sluit deze visie aan bij de 'Structuurvisie 2030 Woudenberg' en het vigerende bestemmingsplan. Hierin is bepaald dat er sprake kan zijn van het salderen van ontwikkelruimte van de naast gelegen camping ten behoeve van ontwikkelingen bij het Henschotermeer. De plannen mogen niet concurrerend zijn ten opzichte van de bestaande mogelijkheden.

YMCA

Het YMCA zal haar bestaande kampeeractiviteiten voor kinderen en jongeren voortzetten bij het Henschotermeer. De kampgroepen kunnen op warme dagen gebruikmaken van het verkoelende meer en hoeven dan niet naar het zwembad te lopen, zoals in Leusden het geval is. De groepen kunnen ook gebruikmaken van andere toekomstige faciliteiten die bij hun leeftijdscategorie passen.

Afbeelding 2.3 Scenario gebiedsvisie zoals getoond op 18 juni 2019 (met linksboven de YMCA).

3 Bestaande situatie van beide plangebieden

3.1 Beschrijving projectgebieden

Leusden

De huidige locatie van het YMCA kampterrein is gelegen in de bossen bij Leusden op het Landgoed den Treek aan de Paradijsweg 4 (Afbeelding 3.1). Op het landgoed staat een kamphuis welk dient als groepsaccommodatie en rondom zijn negen tentenkampen gelegen. Het kampeerterrein ligt binnen het NNN het overgrote deel is begrensd als NNN-natuur en het overige terrein als NNN-overig. Het terrein staat kadastraal bekend als LDN02-B-307 en LDN02-B-1125 (gedeeltelijk). Het kamphuis staat kadastraal bekend als LDN02-B-598. De locatie is nu in gebruik als kampeercentra bedoeld voor jeugdgroepen tot 600 personen die daar kamperen voor vakantie, schoolwerkweken, weekendkamperen en cursussen. Op het terrein staat een centrale keukenplaats en er zijn veel speelgelegenheden voor kinderen in de vorm van o.a. een mini golfbaan, springkussen, glijbaan, mountainbike paden en tafeltennistafels. Het bos betreft een (voormalige) stuifvlakte met veel reliëf in de vorm van stuifduinen en stuifdalén. Het bos sluit aan met de hei, gelegen ten westen van het gebied.

Afbeelding 3.1. Luchtfoto huidige locatie YMCA kampterrein (rood kader) – PDOK, Esri Nederland.

Afbeelding 3.2. Impressiefoto's huidig YMCA-terrein in Leusden.

Woudenberg

De locatie waar het YMCA-terrein naar wenst te verplaatsen is gelegen bij Woudenberg, kadastraal bekend als WDB02-F-753. Het gebied is gelegen ten zuiden van de Zeisterweg (N224), met in het westen de Doornseweg (N227) en in het Oosten het Henschotermeer (Afbeelding 3.3). Het projectgebied is onderdeel geweest van de Nederlandse Caravan Club (NCC) die hier t/m 2017 een camping had. Het gebied betreft met name productiebos met minder abrupt reliëf. Langs de noord- en westzijde van het gebied is een mountainbikepad en een ruiterspad gelegen.

Afbeelding 3.3. Luchtfoto van de beoogde nieuwe locatie YMCA terrein (rood kader).

Afbeelding 3.4 Impressiefoto's gebied beoogd YMCA terrein bij Woudenberg.

3.2 Terreingebruik

Leusden

In Leusden vindt het grootste deel van het terreingebruik plaats in de maanden april t/m september, dat is wanneer het gebied opengesteld is. De gevolgen van het kampterrein zijn een wirwar van paden en 'platgetrapte' grond met verdichting van de bodem als gevolg. Verder is er verstoring in de vorm van licht; verlichting in de vorm van lantaarns staan vaak in de nacht aan zodat de gasten de weg vanaf de tent naar de faciliteiten kunnen vinden. Ook is er storing in de vorm van geluid, activiteiten gaan de gehele dag tot 23:30 door. Extensieve recreatie vindt plaats in de vorm van wandelen en mountainbiken.

Tijdelijke verstoring betreft de verplaatsing zelf. De verplaatsing gaat tot gevolg hebben dat er binnen het projectgebied diverse werkzaamheden moeten plaatsvinden om het terrein terug te geven aan de natuur.

Na het verplaatsen van het YMCA kampterrein keert er meer rust terug binnen het gebied, enige recreatie blijft bestaan in de vorm van wandelaars. Het aanwezige mountainbike pad wordt ook verwijderd. Verlichting en geluid verdwijnt en het kamphuis wordt mogelijk alleen nog gebruikt door de eigenaars van het landgoed. Ook is er sprake van verkeersafname door het verdwijnen van bezoekers voor het YMCA-terrein. Een kampeerterrein heeft een verkeersgeneratie van 0,4 per standplaats. Het YMCA bestaat uit negen tentenkampen met een aantal zeven-persoonsslaaptenten per kamp. Uitgaande van de maximale capaciteit met 10 standplaatsen per tentenkamp geeft het YMCA een verkeersbeweging per standplaats van $0,4 \times 90 = 36$ verkeersbewegingen per etmaal. Het kampterrein is zes maanden open dus dat geeft een verkeersbeweging van 6,570 per jaar als het YMCA tijdens deze zes maanden constant maximaal bezet is.

Woudenberg

Reeds aanwezige verstoring binnen het gebied komt in de vorm van geluidsoverlast door de aangrenzende provinciale wegen N224 en N227. Tot 2017 was het terrein in gebruik door het NCC als kampeerterrein. Verder vindt binnen het gebied verstoring plaats door extensief recreatief gebruik van het aanwezige mountainbike pad en het ruiterpad. Zomers heeft het gebied te maken met extra recreatieve druk door bezoekers voor het Henschotermeer (die aan de zuidzijde van het gebied parkeren).

Op de nieuwe locatie gaat in het projectgebied de verstoring toenemen. Die verstoring verdwijnt juist op de oude locatie. Recreatiedruk op de nieuwe locatie gaat toenemen. Omdat de nieuwe locatie bij het Henschotermeer 10% groter is, is de verstoring van het nieuwe YMCA-terrein ook groter. De huidige capaciteit is tot 600 kinderen, met de nieuwe locatie kan dit oplopen tot 700 kinderen met begeleiding. Daarnaast blijft de nieuwe locatie jaarrond open, de oude locatie was opengesteld van april t/m september. Door het jaarrond

openstellen van het gebied kan er ook meer verkeersdrukte verwacht worden. Wel komt het kampgebouw en de tentengroepen te staan in de Zuidoostelijke hoek, daar zullen dan ook de meeste activiteiten plaatsvinden en de verstoring zal zich daar centreren waardoor verstoring gelijkmatiger verspreid wordt tezamen met verstoring door de aanwezige N-wegen. De locatie van het toekomstig kampgebouw en tentengroepen betreft dezelfde locatie als waar het NCC kampeerterrein heeft gestaan. De huidige planning betreft terreinverlichting, geluidsinstallaties en vervoersbewegingen is voorsnog nog niet bekend.

Ook is er hier sprake van tijdelijke verstoring bij de aanlegfase. Dit door bodemingrepen voor aanleg elektra en leidingen, opbouw van het nieuwe kampeerterrein en kap van bomen.

Het natuurbeheertype droog bos met productie, met geringe natuurwaarden, zal hierbinnen niet meer worden gerealiseerd of in stand worden gehouden.

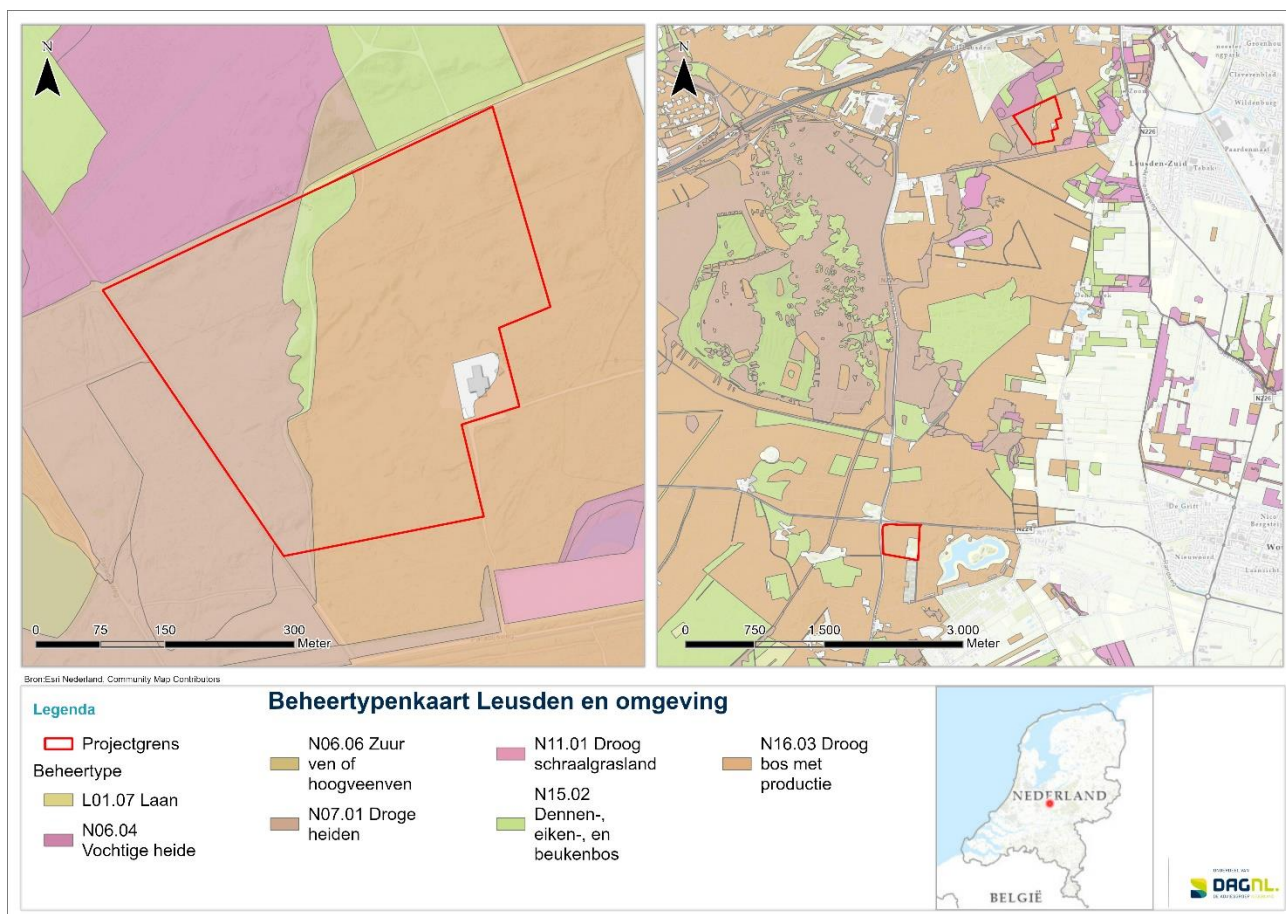
Uit onderzoek van Bui-TeGewoon is naar voren gekomen dat er binnen het project gebied lokaal beschermde verblijfolocaties aanwezig zijn in de vorm van holtes in bomen, een jaar rond beschermd nest en mierenhopen (Terlouw 2022). De gevonden waarnemingen zijn eenvoudig te compenseren en/of mitigeren, deze maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 7. Er is geen sprake van aantasting van kwetsbare en/of beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming.

3.3 Natuurbeheertypen

Leusden

De locatie te Leusden valt in de huidige situatie onder het natuurstype N16.03, droog bos met productie (Afbeelding 3.5). Het gebied ten westen van het kampeerterrein valt onder het natuur beheertype N07.01, droge heide en een deel ten noordwesten valt onder het natuurbeheertype N15.02, dennen- eiken en beukenbos. Het natuurstype N16.03 is een nieuw natuurstype per 1 januari 2018 en betreft droog bos bestaande uit verschillende, veelal aangeplante, bosopstanden van den, eik, beuk, douglas, lariks of fijnspar.

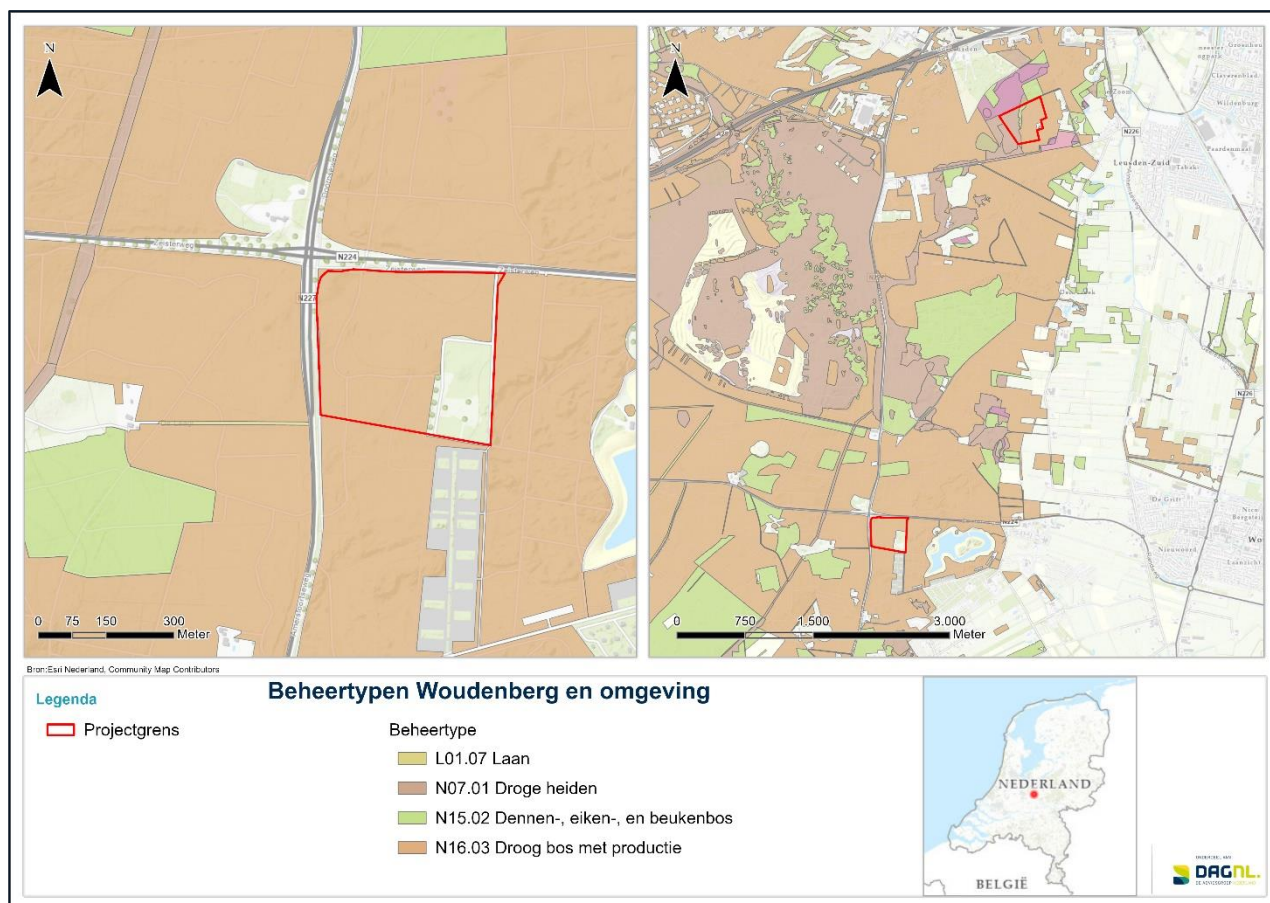
Daar waar het gebied voedselarm is wordt het bos grotendeels gedomineerd door den, eik en in mindere mate ook beuk. De eutrofe delen van het bos laat een hogere groei van beuk, douglas, lariks en spar zien. Door de uniforme aanleg en beheer in het verleden, jonge leeftijd en vaak onvoldoende abiotische kwaliteit is de diversiteit binnen deze bossen vaak laag. Naarmate deze bossen ouder worden verhoogd de natuurpotentie, met name gecombineerd met een gevarieerde structuur, substantieel aandeel zware bomen en dood hout. Deze ontwikkeling is al te merken binnen het projectgebied van het YMCA in Leusden.

Afbeelding 3.5 Beheertypes kampterrein YMCA in Leusden (rood kader) - provincie Utrecht (2022).

Woudenberg

De nieuwe locatie in Woudenberg valt onder het natuurbheertype N16.03 droog bos met productie (Afbeelding 3.6). Het overige deel in de zuidoostelijke hoek van het terrein valt niet onder het NNN maar onder het agrarisch natuurtype A13, Droge dooraderingen. Het agrarisch natuurtype droge dooradering bestaat uit netwerken van lijnvormige landschapselementen in de vorm van bijvoorbeeld houtwallen, heggen, struwelen, ruigtezomen en bermen. In de bestaande situatie is het projectgebied in Woudenberg is nog in een veel jonger stadium met een lagere (inheemse) biodiversiteit dan het terrein in Leusden.

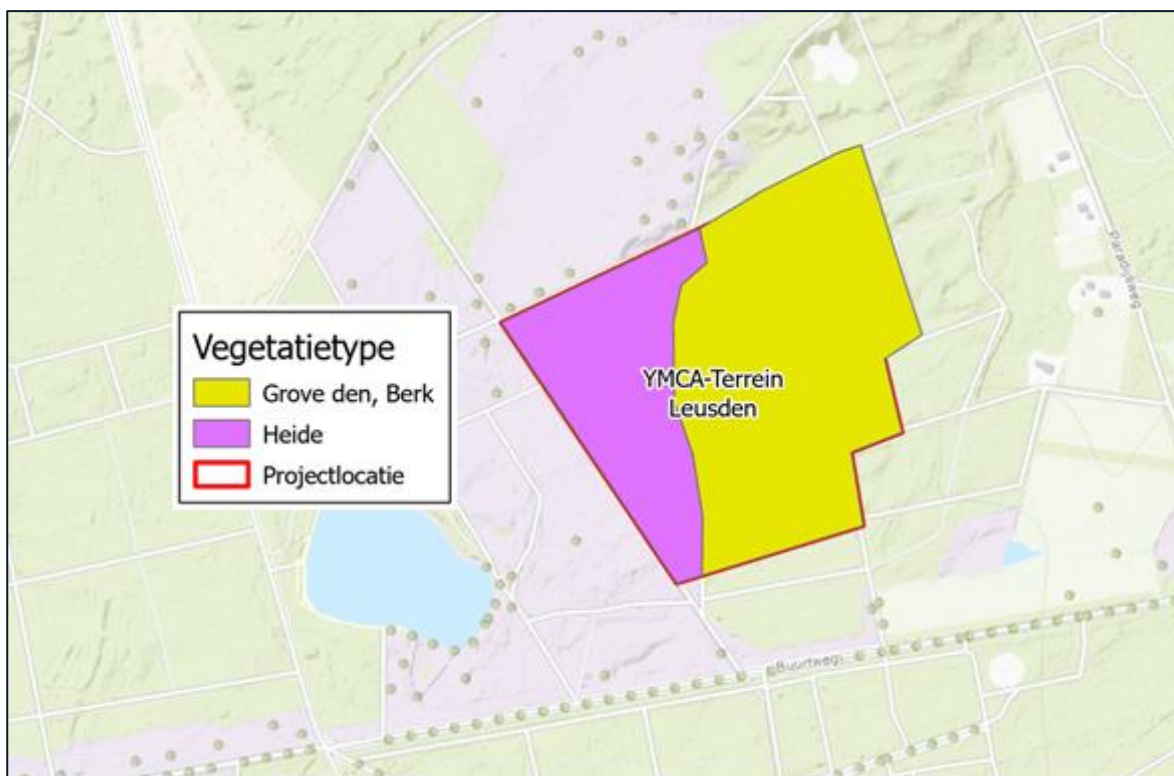
Afbeelding 3.6. Beheertypes nieuwe locatie YMCA kampeerterrein Woudenberg (rood kader) – provincie Utrecht (2022).

3.4 Vegetatie

Voor wat betreft de voorkomende soorten flora in beide gebieden wordt verwezen naar het uitgevoerde Natuuronderzoek van bijlage I.

Leusden

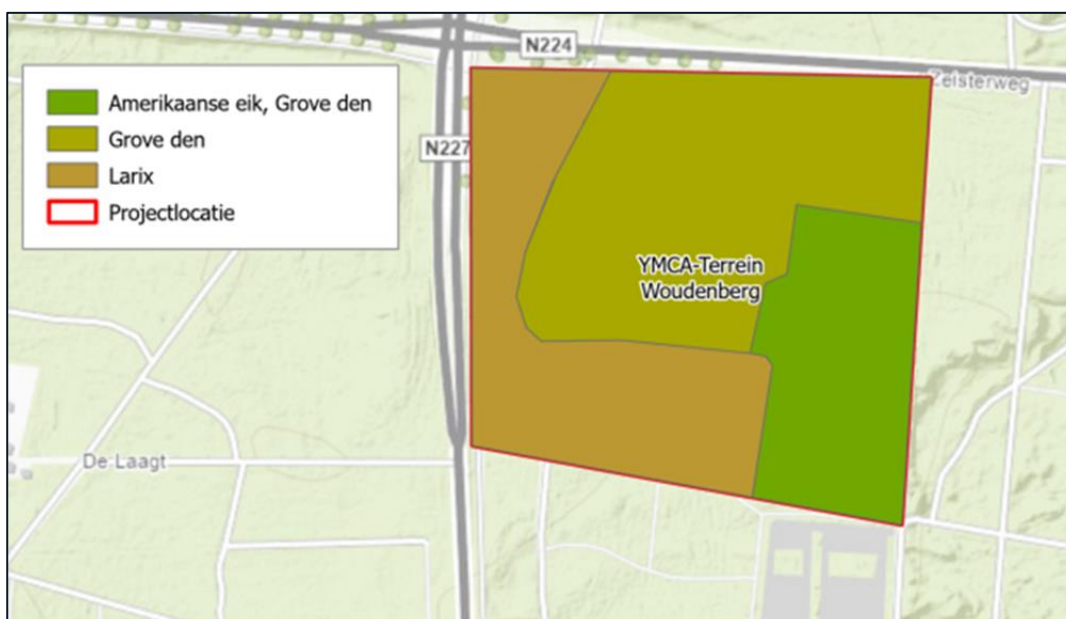
Binnen het gebied staan veel oude vliegdennen. Successie doet zijn opmars, met enkele soorten al richting het 'eindstadium'. Het betreft een Eiken- beukenbos met o.a. zomereik, berk, vuilboom, lijsterbes en ook hultst (Afbeelding 3.7). De locatie valt onder het natuurtipe N16.03, droog bos met productie, N07.01, droge heide en N15.02, dennen- eiken en beukenbos. Leusden is gekenmerkt door de verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, eik, beuk, douglas, lariks of fijnspar. Houtoogst is rondom het kampeerterrein (niet zozeer op het terrein zelf) een doel en vindt periodiek plaats.

Afbeelding 3.7. De verdeling van de aanwezige dominante vegetatie binnen het projectgebied Leusden.

Woudenberg

Op de locatie waar het YMCA komt te staan tot aan de noordelijke ingang bestaat het gebied voornamelijk uit productiebos waarin hoofdzakelijk grove den en lariks staat (Afbeelding 3.8). Ter plaatse van de beoogde YMCA is een open plek met voornamelijk bochtige smele en lokaal wat struikheide en enkele bosbessen. Ten westen van het gebied bestaat het productiebos van 60 tot 70% uit exoten, met voornamelijk lariks, maar ook plaatselijk Amerikaanse eik, douglas, tsuga en esdoorn. De locatie valt onder het natuurtipe N16.03, droog bos met productie, gekenmerkt door de verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, eik, beuk, douglas, lariks of fijnspar. Houtoogst is hier op het perceel een doel en vindt periodiek plaats.

Afbeelding 3.8. De verdeling van de aanwezige dominante vegetatie binnen het projectgebied Woudenberg.

In een latere fase kan worden bepaald of er binnen vlakken waarin werkzaamheden zijn voorzien, beschermde flora of anderszins te sparen situaties aanwezig zijn en welke mitigerende maatregelen of planaanpassingen daarvoor nodig zijn.

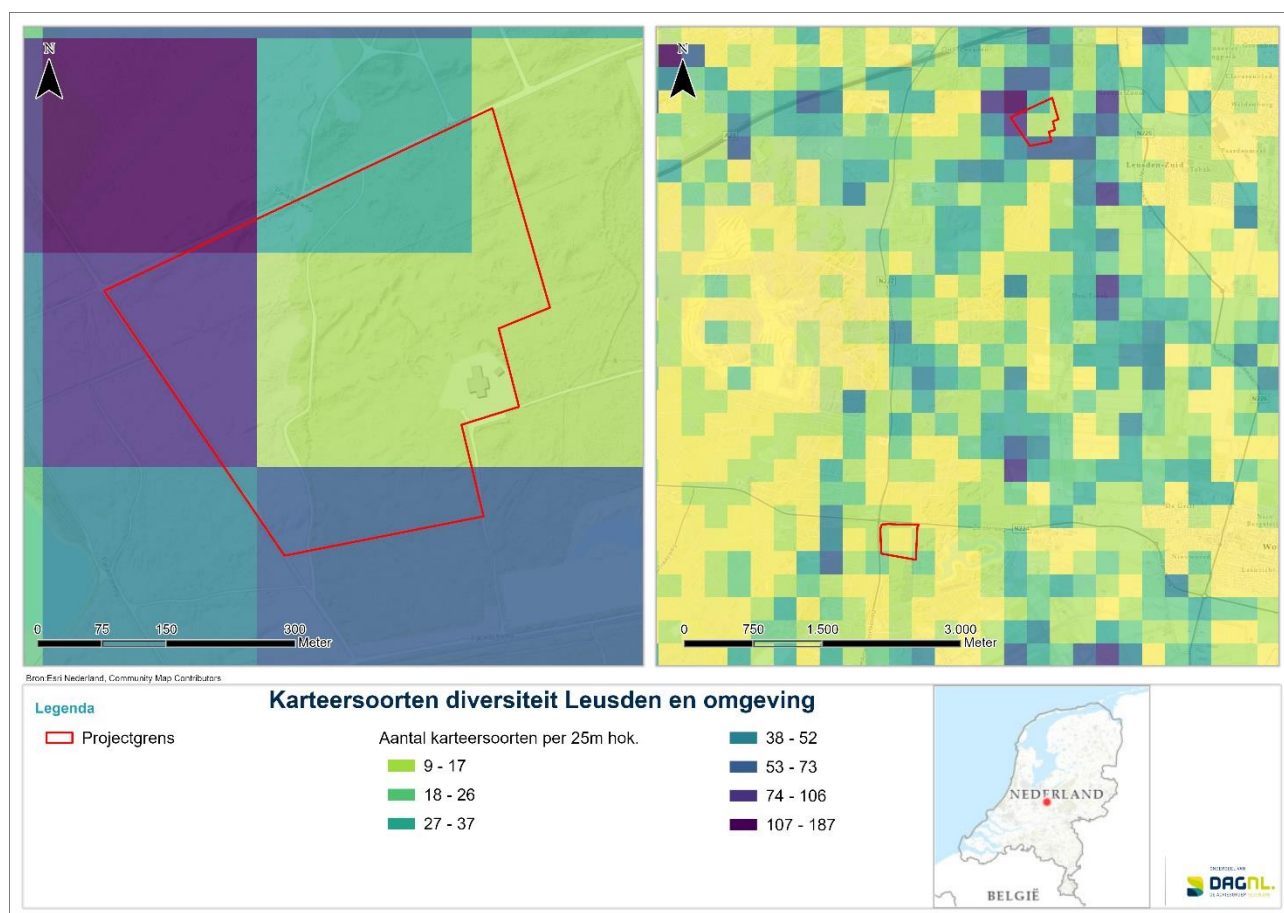
3.5 Fauna

Voor wat betreft de voorkomende soorten fauna in beide gebieden wordt verwezen naar het uitgevoerde Natuuronderzoek van bijlage I. Utrecht heeft bij het intreden van de Wet natuurbescherming een Utrechtse soortenlijst opgesteld (Gemeente Utrecht 2018^a). Dit betreft karakteristieke- en beschermde soorten waarvoor de gemeente veel inspanning heeft gegeven voor het behoud en bevordering van deze soorten

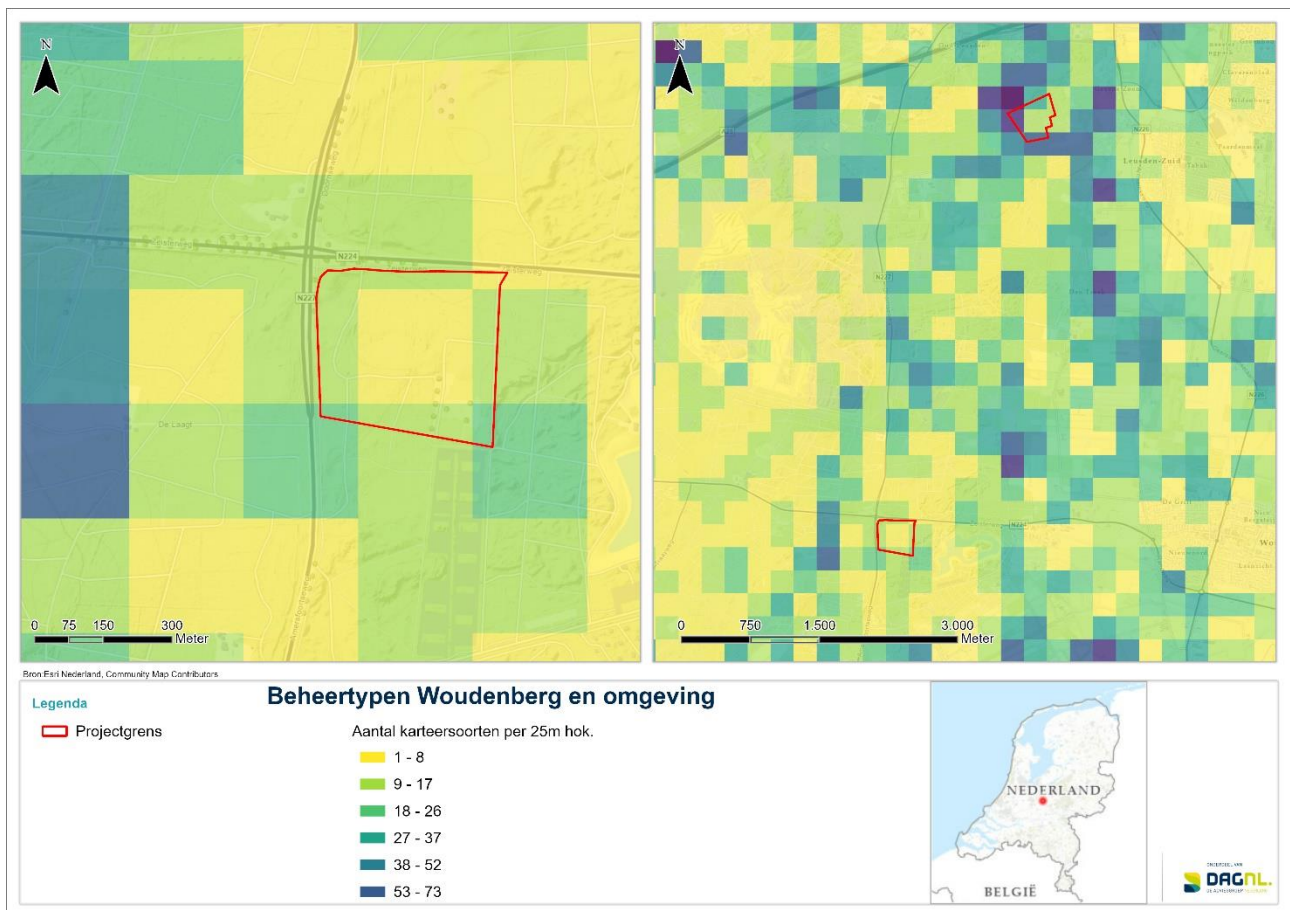
Op deze soortenlijst staan (Gemeente Utrecht 2018^b):

- Flora & Fauna met natuurlijk leefgebied binnen de gemeente Utrecht die voorheen beschermd waren onder de Flora- en faunawet.
- Flora & Fauna waar de gemeente veel inspanning betreft beschermen en bevorderen heeft gepleegd.
- MAGIE: nationaal zeer zeldzame soorten of soorten die nationaal een zeer sterke achteruitgang tonen.

Verder is gekeken naar de biodiversiteit fauna en flora karteersoorten (250m hok) (Afbeelding 3.9; Afbeelding 3.10). In deze kaarten zijn de verspreiding van de karteersoorten in Utrecht weergegeven (Provincie Utrecht). Dit betreft de minder algemene of indicatieve soorten die de provincie Utrecht sinds 1975 karteert. Uit deze kaart komt een hogere biodiversiteit aan deze soorten op de huidige locatie. Onderscheid tussen flora & fauna, aandachts- en rode-lijst soorten zijn verder weergegeven in de bijlagen (Bijlage II). Deze kaarten geven een vergelijkbaar beeld met vrijwel geen soorten in locatie te Woudenberg en hogere diversiteit op flora en vooral fauna op locatie te Leusden.

Afbeelding 3.9 Verspreiding van de Utrechtse Karteersoorten in Leusden vanaf 2000 op 250 x 250 m niveau.

Afbeelding 3.10 Verspreiding van de Utrechtse Kartesoorten in Woudenberg vanaf 2000 op 250 x 250 m niveau.

Leusden

Binnen het gebied leven veel (zang)vogels en spechten, zo zijn er de roodborst, boomklever, zanglijster, merel, vink, grote bonte specht en een koppel zwarte spechten waargenomen op locatie. Het gebied is door de naaldbomen afgewisseld met de oude eiken en beuk een zeer geschikt gebied voor overige spechten soorten als de kleine- en middelste bonte specht en de groene specht (van Kleunen *et al.* 2020; Svensson *et al.* 2016). Voor vogelsoorten als de boomleeuwerik, boomkruiper en bonte vliegenvanger is het gebied ook geschikt en deze zijn ook in de directe omgeving van de locatie waargenomen (NDFF 2022). Verder zijn ook soorten als eekhoorn, boommarter en diverse muizensoorten als bosmuis en bosspitsmuis te verwachten binnen het gebied (Twisk *et al.* 2010). Wanneer er binnen het projectgebied sprake is van boomholtes die groot genoeg zijn voor vleermuizen is het geschikt voor de boom bewonende soorten als rosse-, ruige- en watervleermuis (Dietz & Kiefer 2017).

Eerder onderzoek uitgevoerd door Bui-teGewoon heeft binnen de locatie geen geschikte holtes gevonden voor de boommarter in de delen die mogelijk beïnvloedt gaan worden bij de herinrichting (zie bijlage I). Voor de boommarter en vleermuizen zijn voormalige holten van groene- en zwarte specht van belang (Osterthun 2014; Twisk *et al.* 2010). Dit houdt in dat het gebied in de toekomst, wanneer het YMCA is verplaatst, geschikt kan worden voor de boommarter.

Een bestaande graanakker met bloemrijke akkerranden valt onder de groene contour van provincie Utrecht. Dit perceel ten oosten van het projectgebied Leusden wordt meegenomen in het compensatieplan. Bui-teGewoon heeft vastgesteld dat de noordzijde van de akker door vleermuizen gebruikt wordt als vliegroute, met name door de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

Woudenberg

De projectlocatie Woudenberg heeft weinig afwisseling van naaldbomen en loofbomen. Ook zijn de bomen in dit productiebos jonger. Dit maakt het gebied minder aantrekkelijk voor soorten als de zwarte specht, kleine- en middelste bonte specht maar wel geschikt voor de grote bonte specht en de groene specht. Verder is het gebied geschikt voor vogelsoorten als de boomkruiper, boomklever en diverse zangvogels als de zanglijster en merel. Uit de NDFF is naar voren gekomen dat er in 2016 een kruisbek was waargenomen, een soort die

graag broedt in oudere naaldbossen met open plekken. Verder zijn ook soorten als eekhoorn, konijn en vos te verwachten binnen dit gebied, deze soorten zijn in het verleden ook binnen het projectgebied waargenomen. Wanneer er binnen het projectgebied sprake is van boomholtes die groot genoeg zijn voor vleermuizen, denkend aan verlaten spechtenholte of ruimte achter schors, is het geschikt voor de boom bewonende soorten als rosse-, ruige- en watervleermuis.

Voor soorten als de das is het gebied redelijk geschikt als locatie voor de verblijfplaats. Het gebied is minder geschikt door afwezigheid van afwisseling bos naar open terrein zoals weilanden, waar de das foerageert. In 2020 is een waarneming gedaan van de das die de weg over stak richting of van het plangebied vandaan. Tijdens het veldbezoek zijn geen vluchtpijpen of dassenburchten waargenomen binnen het plangebied. Ook uit het eerdere onderzoek van Bui-teGewoon zijn geen waarnemingen van dassen of sporen van dassen waargenomen. Waarschijnlijk gaat het hier om een foerageerlocatie van de das. Gezien de vele vergelijkbare gebieden in de omgeving en de afwezigheid van open terreinen in en direct rondom het plangebied zal het hier niet gaan om een essentieel foerageergebied.

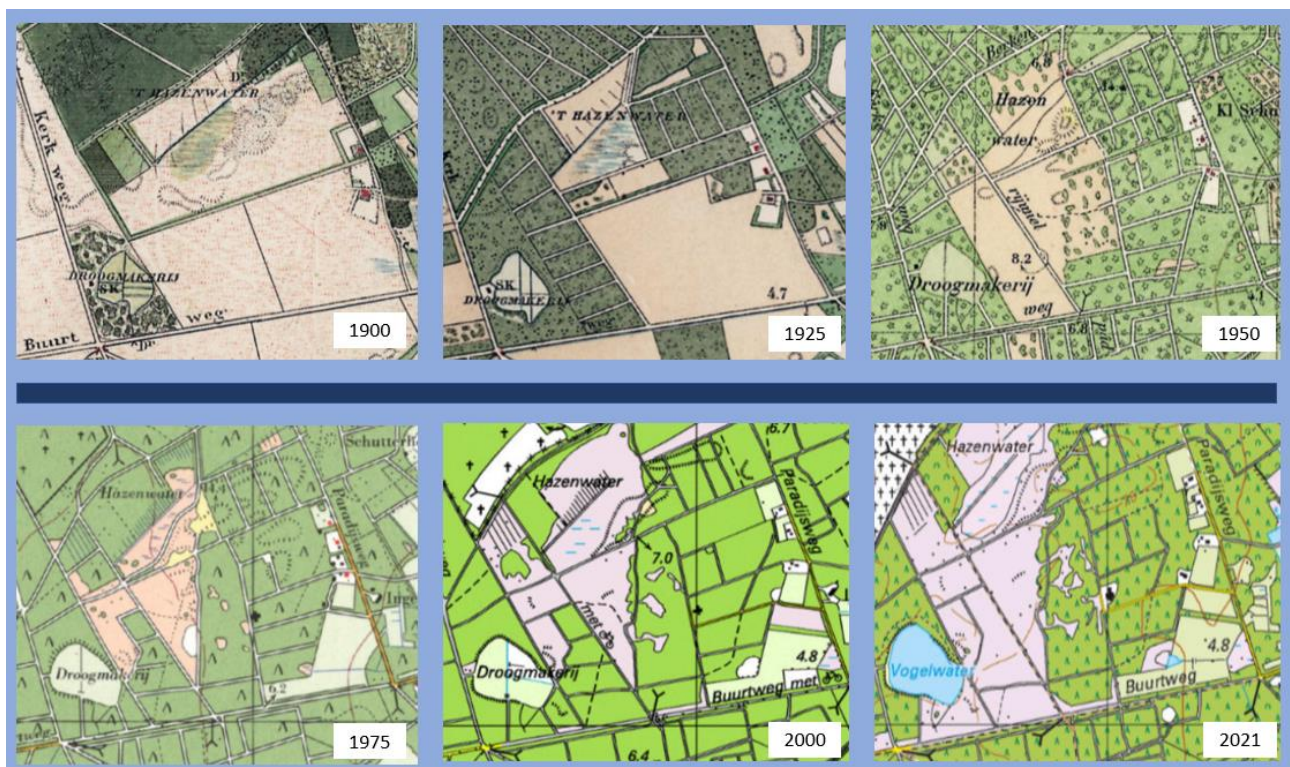
Uit een eerder onderzoek uitgevoerd door Bui-teGewoon zijn geen verblijfolocaties van vleermuizen vastgesteld (Terlouw 2022). Wel zijn er veel soorten vastgesteld waaronder gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, franjestaart en rosse vleermuis. Verder is er op de locatie Woudenberg één potentieel geschikte holte voor boommarter aangetroffen, deze is nu niet in gebruik. De boom blijft staan waardoor er geen potentiële verblijfplaats verloren gaat. Er zijn verder ook geen sporen die duiden op de aanwezigheid van boommarter aangetroffen.

In een latere fase kan worden bepaald of er binnen vlakken waarin werkzaamheden zijn voorzien, beschermde situaties als jaarrond beschermde nesten, holtebomen, mierenhopen of anderszins te sparen situaties m.b.t. aanwezige fauna aanwezig zijn en welke mitigerende maatregelen of planaanpassingen daarvoor nodig zijn.

3.6 Gebiedshistorie

Leusden

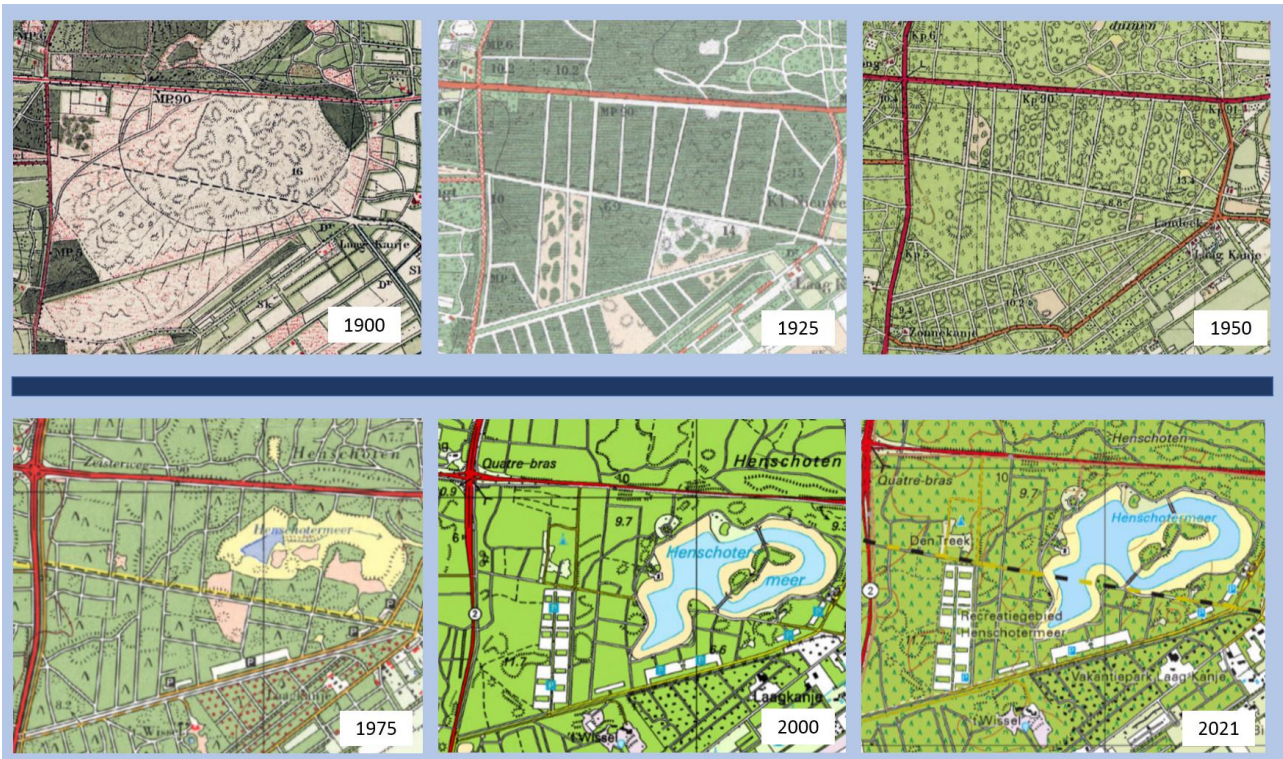
Rond 1800 was het gebied in Leusden voornamelijk in gebruik als woeste grond, na 1900 begint het gebied zich te ontwikkelen en raakt het terrein meer en meer bebost (Abeelding 3.11).

Afbeelding 3.11. Ontwikkeling projectgebied in Leusden van 1900 t/m 2021 – Topotijdreis.nl.

Woudenberg

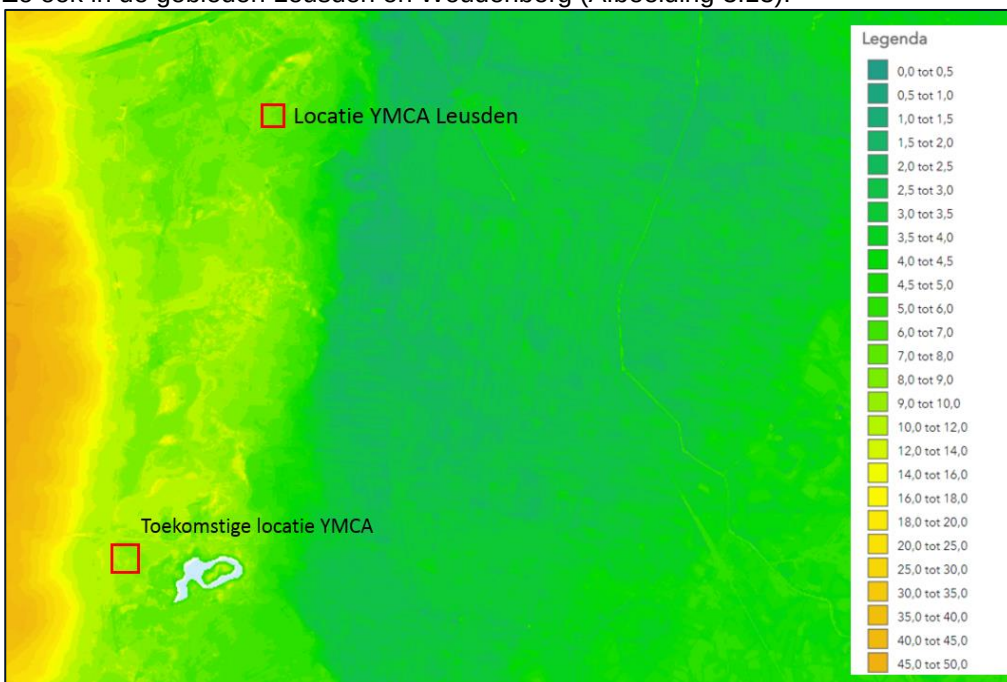
Het projectgebied in Woudenberg heeft in de afgelopen 100 jaar veel ontwikkelingen meegemaakt. Het gebied was in 1900 kaal (stuifzandvlakte) tot de ruilverkaveling rond 1925, waarbij de terreinen vermoedelijk kunstmatig zijn bebost (Afbeelding 3.12). Het gebied is in de jaren daarna steeds grotendeels bebost gebleven, waarbij zo rond 1975 het Henschotermeer op kunstmatige wijze is ontstaan.

Afbeelding 3.12. Ontwikkeling projectgebied in Woudenberg van 1900 t/m 2100. - Topotijds.nl

3.7 Hoogteligging

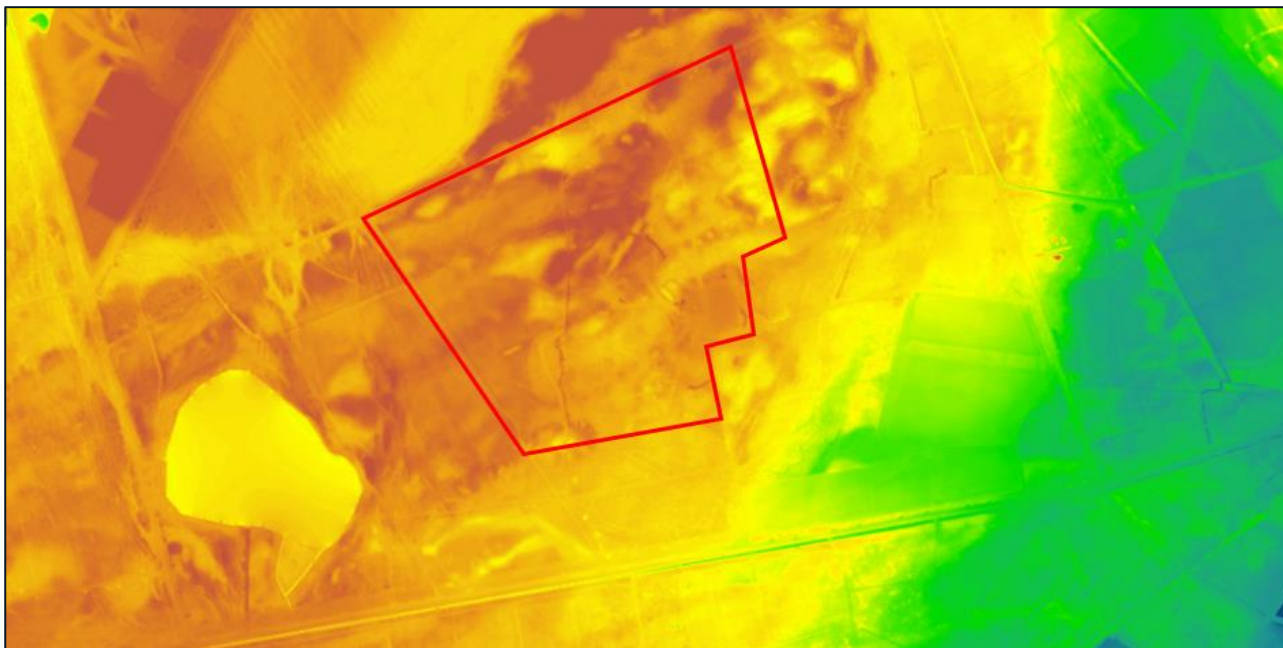
Gebieden liggen beiden op de flanken van de Utrechtse Heuvelrug. De Utrechtse Heuvelrug kent veel reliëf. Zo ook in de gebieden Leusden en Woudenberg (Afbeelding 3.13).

Afbeelding 3.13. Hoogteligging twee projectlocaties – Actueel Hoogtebestand Nederland AHN3

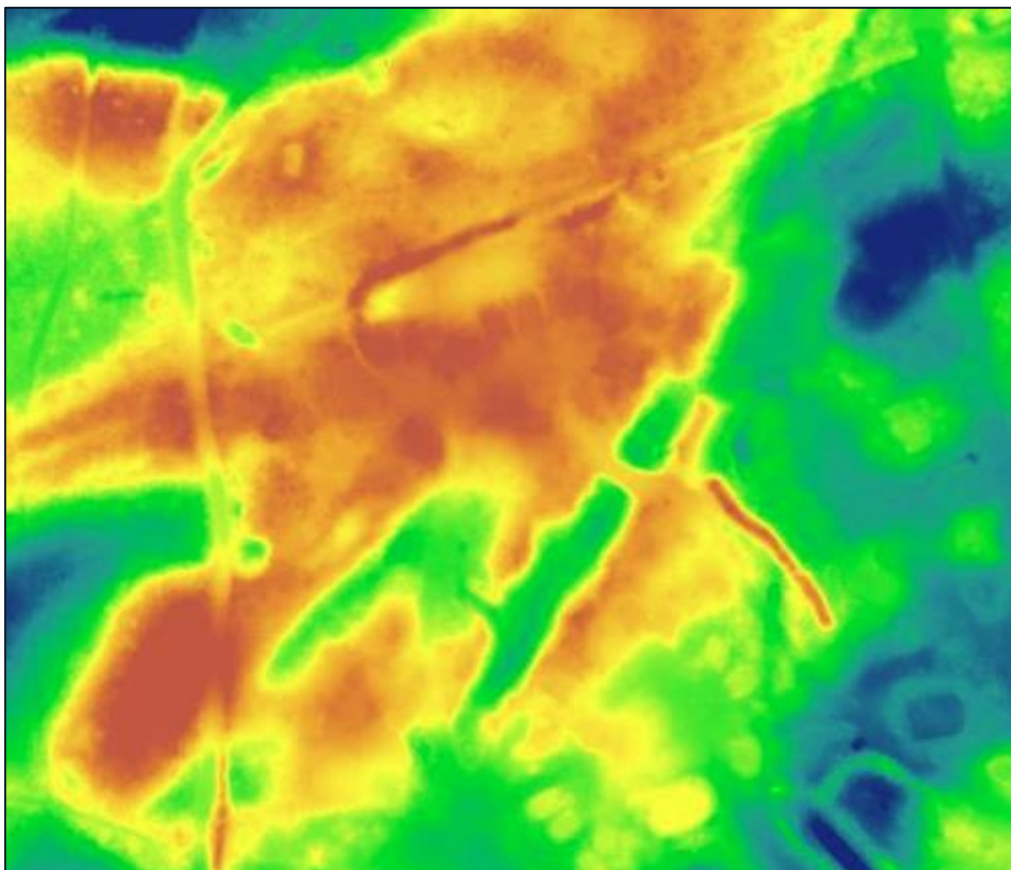
Leusden

Het huidige YMCA-terrein in Leusden is gelegen op gemiddeld 8 meter hoogte ten opzichte van het NAP. Het terrein kent veel reliëf (Afbeelding 3.14). Het hoogste punt is gelegen op circa 19 meter boven NAP en het laagste punt op circa 7 meter ten opzichte van NAP.

Afbeelding 3.14. Hoogte ten opzichte van het NAP in het projectgebied te Leusden. – DTM, AHN4

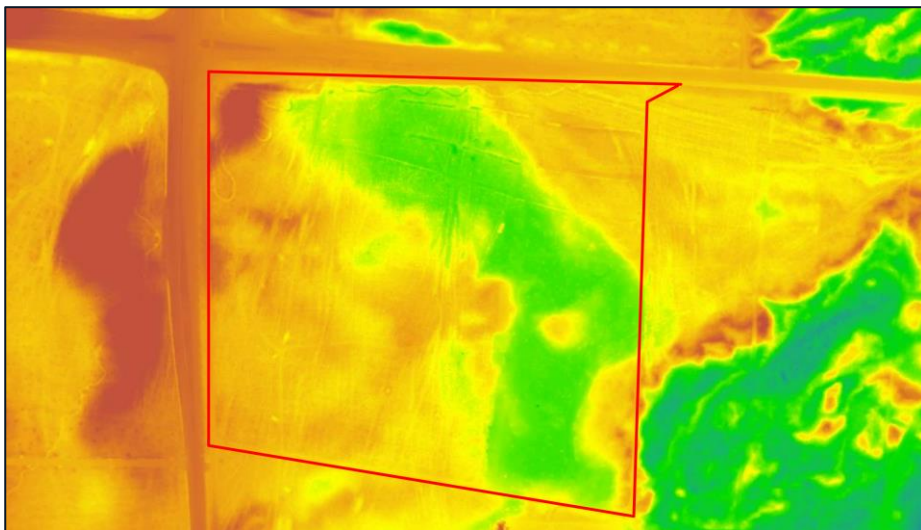
Op een aantal locaties is niet natuurlijk reliëf aanwezig (Afbeelding 3.15). Dit betreffen o.a. aangebrachte grondruggen, geëgaliseerde zandpaden en een dam door een laagte.

Afbeelding 3.15 Gedetailleerdere hoogtekaart locatie Leusden met zichtbaar onnatuurlijk reliëf.

Woudenberg

De toekomstige locatie van het YMCA-terrein in Woudenberg is gelegen op gemiddeld 10 meter hoogte ten opzichte van het NAP. Ook dit terrein kent veel hoogte verschillen. Het hoogste punt (noordwestelijk gebied) ligt op 13 meter t.o.v. NAP, het laagste punt op 8 meter t.o.v. NAP (Afbeelding 3.16). Onderstaande afbeelding geeft de hoogteverschillen weer.

Afbeelding 3.16. Hoogte ten opzichte van het NAP in het projectgebied Woudenberg. - AHN3

Behoudens de omliggende N-wegen en enkele paden en greppels gebruikt voor de bosbouw lijkt het reliëf nagenoeg natuurlijk.

3.8 Grondwater

Leusden

Van het projectgebied is geen data over grondwater bekend. Door de naastliggende droge hei is het aannemelijk dat de grondwaterstand dieper ligt dan 2 meter. Dit vermoeden wordt verder versterkt door het feit dat het projectgebied aan de voet van een stuwwal ligt.

Woudenberg

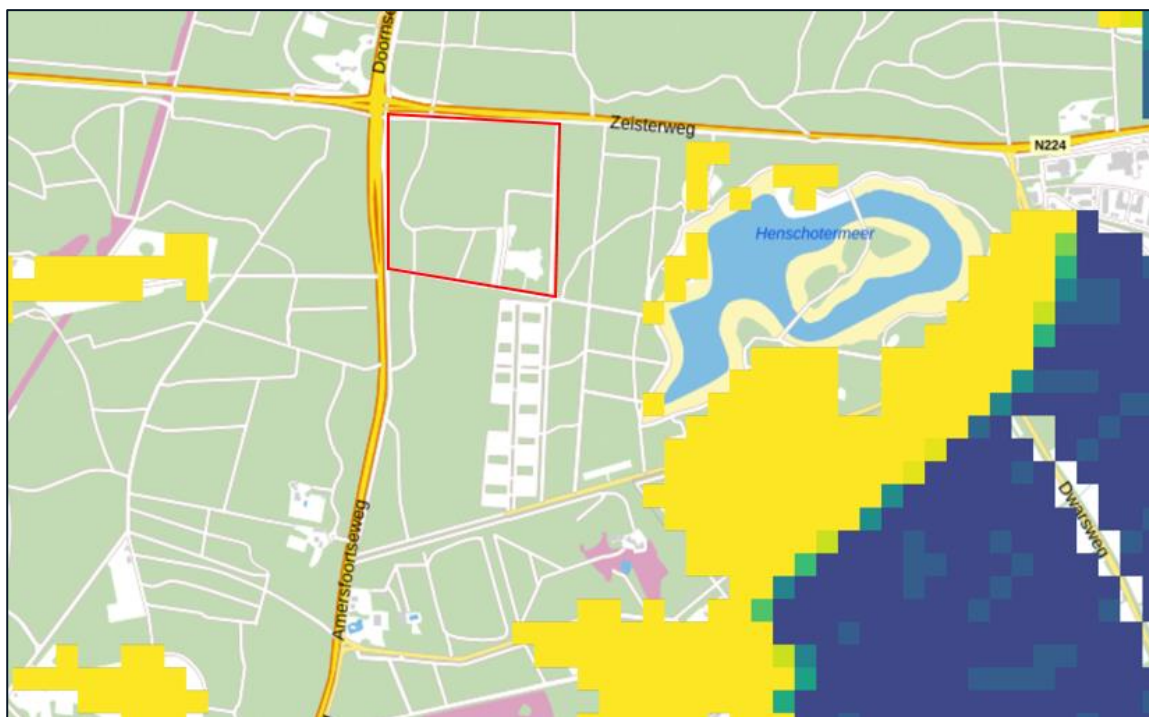
Van het projectgebied is geen data over grondwater bekend, wel is er enige data bekend van de omgeving (Afbeelding 18). Omliggende gemiddelde grondwaterdiepte in voorjaar is > 250 cm. Door de hoogteligging van het terrein ten opzichte van de hoogteligging van de gebieden waar wel data aanwezig is, is het aannemelijk dat de gemiddelde diepte in het voorjaar gelijk is aan de >250 cm.

Gemiddelde grondwaterdiepte in voorjaar >250 cm

Gemiddeld kleinste grondwaterdiepte >206 cm

Gemiddeld grootste grondwaterdiepte >250 cm

In beide gebieden zijn geen van kwelwaterafhankelijke vegetaties aangetroffen. De invloed van de van hogere gronden afkomstig kwelwater is nihil. Voor de locatie Woudenberg is het Henschotermeer grotendeels verantwoordelijk voor het afvangen van eventueel aanwezig kwelwater en voor de locatie Leusden betreft dat het Vogelwater. Derhalve mag worden verondersteld dat beide gebieden wegzijgingsgebieden betreffen, die niet of nauwelijks onder invloed van het grondwater staan.

Afbeelding 3.17. Grondwaterstand van de omliggende gebieden rondom projectlocatie Woudenberg. - DINOloket

3.9 Bodem

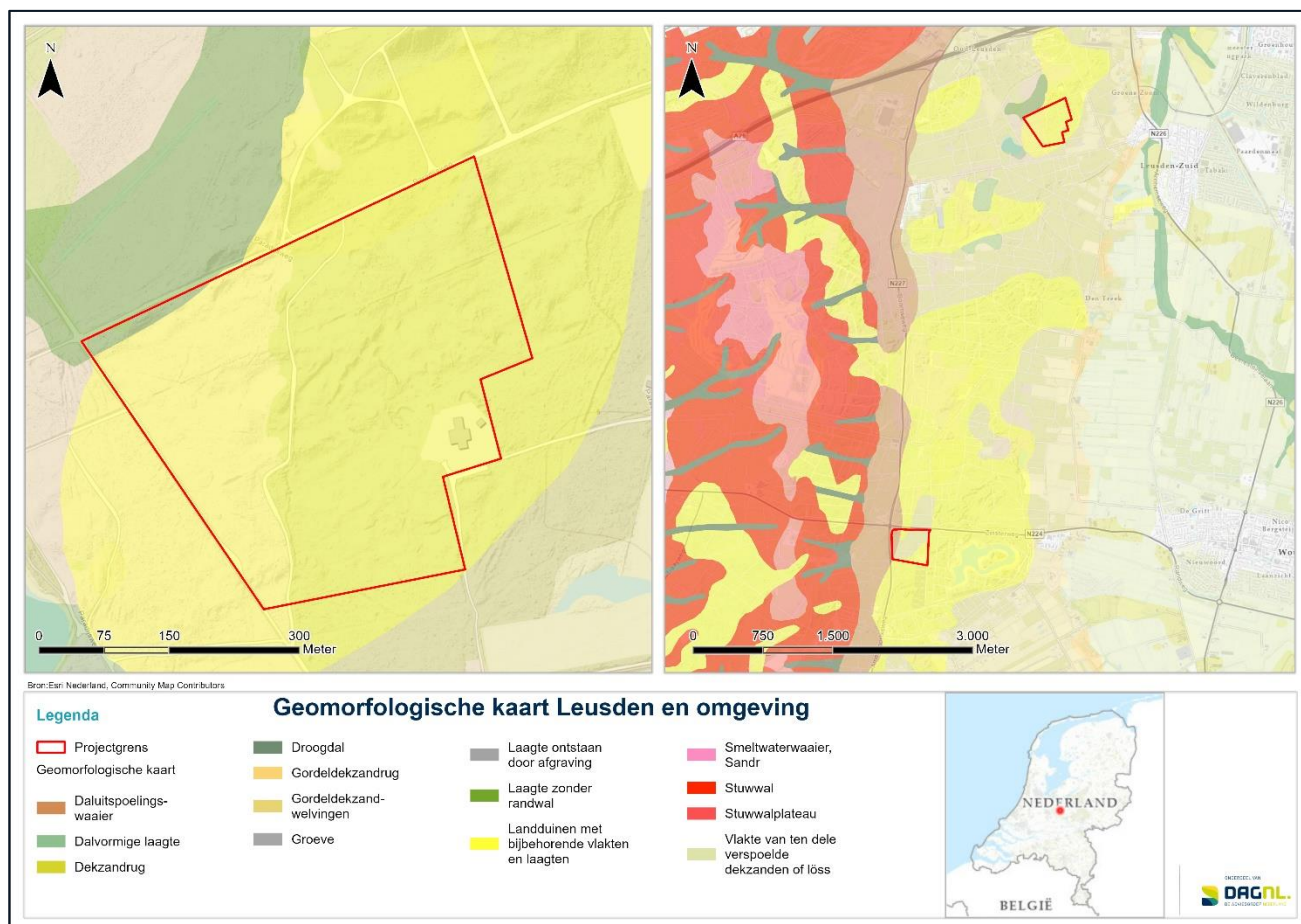
Leusden

De bodemklassen van het projectgebied Leusden betreffen Zd21, Duinvaaggronden, gekenmerkt door leemarm en zwak lemig fijn zand en Hd21, Haarpodzolgronden, welk ook leemarm is met zwak lemig fijn zand.

De bodem in projectgebied Leusden bestaat voornamelijk uit midden grofzand. Op 18 meter diepte bevindt zich organisch materiaal (veen) deze laag is 0,5 meter dik.

- Eerste 14 meter betreft de formatie van Boxtel
- Van 14 tot 16 meter komt de formatie van Drenthe
- Vanaf 16 meter bestaat de ondergrond uit gestuwde afzettingen.

De geomorfologie van het YMCA-terrein in Leusden bestaat voor het grootste gedeelte uit Landduinen met bijbehorende vlakten en laagten. In de Noordwestelijke hoek is een laagte zonder randwal aanwezig (Afbeelding 3.18).

Afbeelding 3.18. Ondergrondmodel locatie Leusden. – DINO-loket

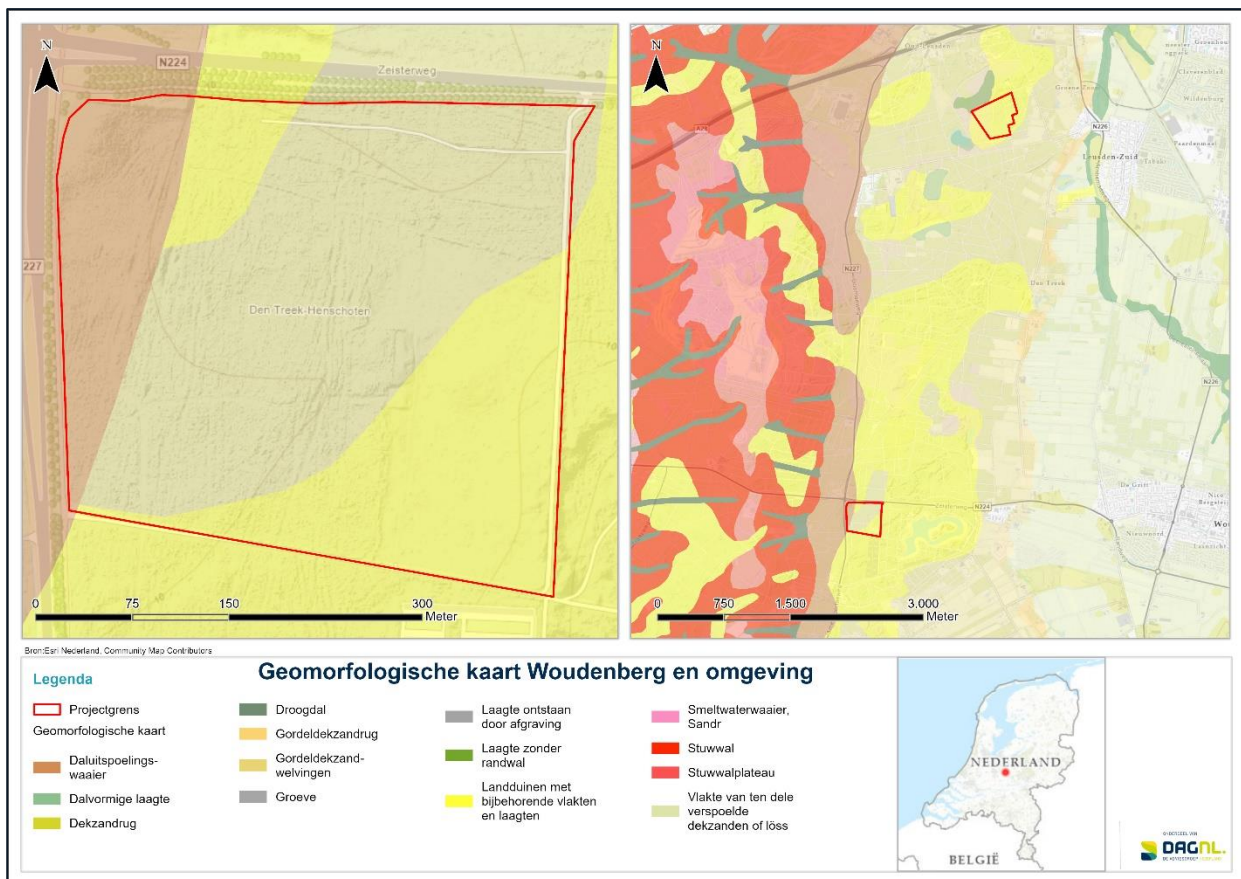
Woudenberg

De bodemklasse van het projectgebied Woudenberg betreft de bodemklasse Hd21, Haarpodzolgronden met leemarm en zwak lemig fijn zand.

De bodem bestaat voornamelijk uit midden grofzand op 13,5 meter diepte bevindt zich een 1,5 dikke klei laag. Op 26 meter diepte bevindt zich nog een klei laag van 0,5 meter dik.

- Eerste 6,5 meter betreft de formatie van Bostel
- Tot 16,5 meter formatie van Drenthe
- Vanaf 16,5 meter gestuwde afzetting

De geomorfologie van Locatie Woudenberg bestaat uit landduinen, daluitspoelingswaaier en gordeldekzandwellingen (Afbeelding 3.19).

Afbeelding 3.19. Ondergrondkaart locatie Woudenberg. - DINOloket.

3.10 Samengevat de bestaande waarden per gebied

Leusden

Het terrein in Leusden is opengesteld in de maanden april t/m september. In deze periode vinden activiteiten plaats tot 23:30. Verlichting is gedurende de hele nacht aan in de vorm van lantaarns zodat gasten de faciliteiten vanuit de tent kunnen vinden. Na verplaatsing zal alleen recreatie in de vorm van wandelaars plaats vinden.

Het projectgebied is gelegen op gemiddeld 8 meter hoogte t.o.v. het NAP en kent veel reliëf. Het reliëf is niet overal natuurlijk, dit betreft o.a. de aangebrachte grondruggen, geëgaliseerde zandpaden en een dam door de laagte. Wat betreft de grondwaterstand is geen data bekend binnen het projectgebied. Door de naastgelegen droge hei en naastgelegen stuwwal is het aannemelijk dat de grondwaterstand dieper ligt dan 2 meter. De bodemklasse van het projectgebied betreffen duinvaaggronden en haarpodzolgronden. De bodem bestaat voornamelijk uit midden grof zand. Op 18 meter diepte bevindt zich organisch materiaal (veen) deze laag is 0,5 meter dik. De geomorfologie van het YMCA-terrein in Leusden bestaat voor het grootste gedeelte uit Landduinen met bijbehorende vlakten en laagten. In de Noordwestelijke hoek is een laagte zonder randwal aanwezig.

De aanwezige natuurtype is met name N16.03 (droog bos met productie) gevolgd door N07.01 (droge heide) en N15.02 (dennen- eiken en beukenbos). In de eutrofe delen van het bos zijn de soorten beuk, douglas, lariks en spar dominant. Daar waar het gebied voedselarm wordt zijn de soorten den, eik en in mindere mate ook beuk dominant. Naarmate dit type bos verouderd verhoogd ook de natuurpotentie. Successie doet zijn opmars in dit gebied met enkele soorten al richting het 'eindstadium'. Het projectgebied te Leusden is gekenmerkt door de verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, Eik, Beuk, Douglas, Lariks of Fijnspar. Houtoogst is rondom het kampeerterrein (niet zozeer op het terrein zelf) een doel en vindt periodiek plaats.

In projectgebied te Leusden zijn gekeken naar de biodiversiteit gekeken. Binnen het gebied leven veel (zang)vogels en spechten, zo zijn er de roodborst, boomklever, zanglijster, merel, vink, grote bonte specht en een koppel zwarte spechten waargenomen op locatie. Verder is het projectgebied ook zeer geschikt voor

andere soorten zoals boomleeuwerik, boomkruiper, bonte vliegenvanger, overige spechtensoorten, eekhoorn, boommarter en diverse muizensoorten. In de kaart van de Utrechtse karteersoorten is te zien dat de biodiversiteit van karteersoorten hoog ligt.

Woudenberg

Tot 2017 was het terrein in gebruik door het NCC als kampeerterrein. Verder vindt binnen het gebied verstoring plaats door extensief recreatief gebruik van het aanwezige mountainbike pad en het ruiterspad. Zomers heeft het gebied te maken met extra recreatieve druk door bezoekers voor het Henschotermeer (die aan de zuidzijde van het gebied parkeren).

Het projectgebied was van origine een stuifzandvlakte tot in de ruilverkaveling rond 1925. In die tijd is het terrein waarschijnlijk kunstmatig bebost. Het gebied ligt op gemiddeld 10 meter hoogte t.o.v. het NAP. Evenals het projectgebied in Leusden kent ook dit projectgebied veel hoogte verschillen. Het aanwezige reliëf is grotendeels natuurlijk met enkele uitzonderingen van de omliggende N-wegen, enkele paden en greppels. Er is geen data betreft de grondwaterstand bekend binnen het projectgebied. De verwachting is dat de gemiddelde diepte in het voorjaar gelijk is aan de > 250 cm. De bodemklasse van het projectgebied betreft haarpodzolgronden met leemarm en zwak lemig fijn zand. De geomorfologie van Locatie Woudenberg bestaat uit landduinen, daluitspoelingswaaier en gordeldekzandwelingen.

Het aanwezige natuurstype betreft N16.03 (droog bos met productie). Het overige deel in de zuidoostelijke hoek van het terrein valt niet onder het NNN. Dit deel valt onder het type A13 Droge dooraderingen. In de bestaande situatie is het projectgebied in Woudenberg is nog in een veel jonger stadium met een lagere (inheemse) biodiversiteit dan het terrein in Leusden. Binnen het projectgebied staan vooral bomen bestemd voor productie. De dominant aanwezige soorten betreffen de Amerikaanse eik, grove den en de larix. Verder staan er ook douglas, tsuga en esdoorn binnen het projectgebied. Houtoogst is hier op het perceel een doel en vindt periodiek plaats.

De projectlocatie Woudenberg heeft weinig afwisseling van naaldbomen en loofbomen. Ook zijn deze bomen jonger dan de bomen in locatie Leusden. Dit maakt het bos minder aantrekkelijk voor spechtensoorten zoals de zwarte specht. Het projectgebied is geschikt voor soorten als de grote bonte specht, groene specht, boomkruiper, boomklever en diverse zangvogels. Ook voor soorten als eekhoorn, konijn en vos is het bos geschikt.

3.11 Potentiële waarden van het ecosysteem

Bij het omvormen van landbouwgrond naar natuur wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke oppervlakte van natuurbeheertypen met de hoogste prioriteit voor dat deelgebied (Natuurbeheerplan 2022). De mogelijkheden voor een gebied is afhankelijk van de bodem en hydrologische omstandigheden. Ook is van belang dat alles een geheel vormt.

De bestaande waarde van de gebieden zijn beschreven in hoofdstuk 3.10. De ambities per natuurstype staan beschreven in tabel 1 van het meest recente natuurbeheerplan (2022) en op de Ambitiekaart natuur. Binnen het natuurbeheerplan staan de ambities voor beheertypen voor het natuur en landschapsbeheer. Het meest recente Natuurbeheerplan 2022 is op 22-06-2021 vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Het Natuurbeheerplan van 2022 heeft de volgende doelen betreffende de niet- agrarische natuurstypes.

Prioriteit 1: N06.04 vochtige heide; N06.05 zwakgebufferd ven; N10.01 nat schraalland
Prioriteit 2: N06.06 zuur ven of hoogveenven; N07.01 droge heide; N07.02 zandverstuiving; N10.02 vochtig hooiland; N11.01 droog schraalgrasland
Prioriteit 3: N12.02 kruiden- en faunairijk grasland; N12.05 kruiden- en faunairijke akker*); N14.03 haagbeuken- en essenbos; N15.02 dennen-, eiken- en beukenbos.

N15.02 dennen-, eiken en beukenbos is een vergelijkbaar natuurstype als N16.03 droog bos met productie maar dan zonder de productiefunctie.

Het beheertype N16.01 droog bos met productie staat niet vermeld in tabel 1 van het natuurbeheerplan. Dit houdt in dat hier geen uitbreidingsambitie geldt. Voor de beheertypes 07.01 ligt de prioriteit bij de werkwijze te ontwikkelen natuur bij de Gelderse Vallei en Utrechtse Heuvelrug. Voor het beheertype N15.02 geldt een

derde prioriteit bij Eemland, Gelderse Vallei, Binnenveld, Noorderpark, Kromme Rijngebied en de Utrechtse Heuvelrug.

Er is bij beide projectgebieden geen sprake van omvorming van geen natuur naar natuur. In Leusden is sprake van natuur met een hogere waarde dan bij het gebied te Woudenberg. Ook komen er in Leusden al bijzondere soorten voor die profiteren van het bestaande bos zoals buizerd en zwarte specht. Het is daarom niet wenselijk om dit natuurtype om te vormen naar een natuurtype van hogere prioriteit.

4 Gebiedsvisie

4.1 Gewenste ontwikkeling/voorgenomen ingreep

Het YMCA kampterrein wenst te verplaatsen van de huidige locatie in Leusden naar de locatie gelegen ten Westen van het Henschotermeer. De gevolgen van deze verplaatsing is dat de tentenkampen gelegen in het bos bij Leusden en de daarbij behorende (speel-)voorzieningen volledig worden afgebroken en het terrein teruggegeven kan worden aan de natuur. Het kampgebouw blijft bestaan maar wordt niet meer in gebruik genomen door het YMCA en gaat mogelijk functioneren als een vakantiewoning voor de eigenaars van het landgoed. De huidige aanwezigheid van het mountainbike pad, wandelpaden en kampterrein maakt dat deze gebieden meer verstoring ondervinden zijn middels verlichting 's nachts en bezoekers die gebruik maken van de recreatieve elementen. Deze verstoring verdwijnt met het verplaatsen van het YMCA. Ook verdwijnen de mountainbike- en wandelpaden evenals de afrastering die de heide afscheidt van het bos

Op de nieuwe locatie komen de nieuwe tentenkampen en een nieuw kampgebouw te staan (Afbeelding 4.1). Dit gaat plaatsvinden in het zuidoostelijke deel van het gebied waar voorheen het kampeerterrein van de NCC stond. De toegangsweg naar het YMCA betreft de bestaande weg vanaf de Zeisterweg (N224). Deze blijft gehandhaafd en wordt verhard. Het kadastrale perceel wordt hiervoor deels in gebruik genomen.

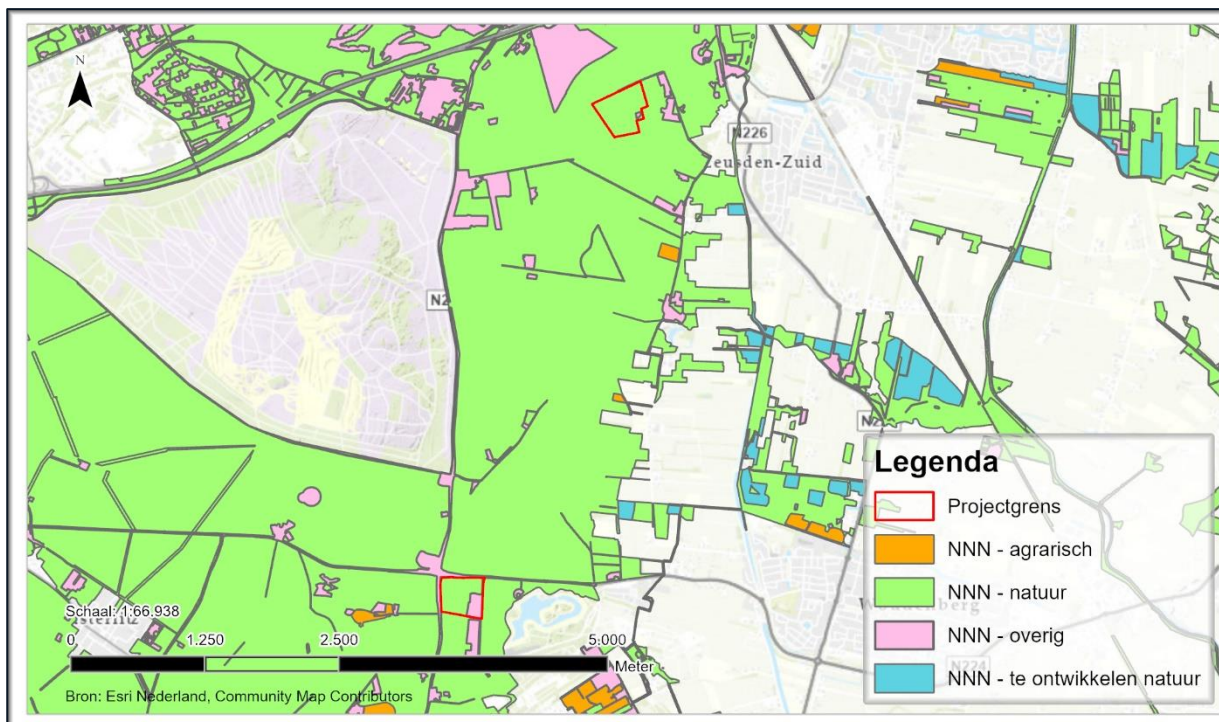
Afbeelding 4.1 Inrichtingsschets nieuwe YMCA-locatie Woudenberg.

Deze maatregelen betekenen dat er ten behoeve van de bouw en toegang enkele bomen gekapt moeten worden. Ook is er sprake van bodemingrepen voor de aanleg.

Voor de oude locatie in Leusden bestaan maatregelen voornamelijk uit opruimwerk, waaronder het verwijderen van leidingen en elektra. Het nieuwe kampgebouw gaat zelf energie opwekken en wordt helemaal gasloos. Het oude kampgebouw in Leusden blijft gebruik maken van gasgestookte installaties (butoortank).

4.2 Kenmerken en waarden NNN

Beide gebieden Leusden en Woudenberg vallen geheel deels onder het Natuurnetwerk Nederland (Afbeelding 4.2).

Afbeelding 4.2 Projectgebieden (rode kader) gelegen binnen het NNN (groene vlakken). - Provincie Utrecht

Deels valt het gebied onder NNN-Groen en onder NNN-Overig (Afbeelding 4.3). Vanuit Landgoed den Treek is een Agrarisch perceel beschikbaar gesteld voor omvorming tot waardevolle natuur (Afbeelding 4.4). Het perceel blijft agrarisch en heeft de intentie om het om te vormen als foerageergebied van de das en voor het behoud en versterking van de huidig aanwezige patrijzen (en andere akkervogels).

Afbeelding 4.3 Ligging van het agrarisch perceel dat beschikbaar is gesteld vanuit Landgoed den Treek voor omvorming tot waardevolle natuur.

4.2.1 Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN

Het huidige projectgebied te Leusden heeft een grotere diversiteit aan natuurtypes. Bestaande uit N16.03, droog bos met productie, N07.01, droge heide en N15.02, dennen- eiken en beukenbos. In de directe

omgeving zijn ook de natuurtypes N06.04, vochtige heide en N11.01, droog schraalgrasland te vinden. Het huidige terrein heeft grote afwisseling in ruigte, vegetatiehoogte en open terrein. Dit maakt het gebied zeer aantrekkelijk voor diersoorten die vanuit bedekking naar open gebied verplaatsen om te foerageren. Op het gebied van robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN heeft de verplaatsing van het YMCA kampterrein naar het nieuwe terrein geen significante gevolgen. Het heeft wel een positief effect op de huidige locatie omdat hier de recreatiedruk verdwijnt in een verder omsloten gebied. Ook is er in de omgeving van het huidige en nieuwe terrein geen sprake van versnippering of versnipperingsgevoelige gebieden. Het nieuwe terrein te Woudenberg bestaat enkel uit natuurschap N16.03, droog bos met productie. De omgeving van locatie Woudenberg betreft hetzelfde natuurschap. Er is geen sprake van versnipperingsgevoelige delen binnen of direct rondom locatie Woudenberg. De realisatie van het nieuwe kampterrein heeft daarmee geen effect op versnippering van het NNN.

4.2.2 Aanwezigheid van bijzondere soorten

De biotische kwaliteit van Leusden binnen deze bossen wordt uitgedrukt in het voorkomen van kwalificeerde broedvogelsoorten (Tabel 4.1). Uit de kaarten met de verspreiding en dichtheid van de Utrechtse karteersoorten is een hogere biodiversiteit te zien in het projectgebied Leusden dan in het projectgebied te Woudenberg (Afbeelding 10; Afbeelding 11; Bijlage II). In het compensatieplan beschreven in hoofdstuk 7 is rekening gehouden met deze soorten.

Tabel 4.1. Kwalificerende broedvogelsoorten voor droog bos met productie 16.03. De twee dikgedrukte soorten zijn tijdens het veldbezoek waargenomen. - BIJ12b, N16.03.

N16.01 (3) Droog bos met productie		
Broedvogels	• Appelvink • Boomklever • Boomleeuwerik • Fluitier • Geelgors • Groene specht • Keep • Kleine bonte specht	• Middelste bonte specht • Raaf • Sijs • Vuurgoudhaan • Wespandief • Wielewaal • Zwarte specht

Voor het bevorderen van soorten van dit natuurschap is het belangrijk om bomen, struwelen, ruigte en randen te creëren en/of in stand te houden. Kenmerkende vogelsoorten zijn soorten die in deze elementen broeden, evenals soorten die tijdens de trek of overwintering afhankelijk zijn van deze elementen voor het voedselaanbod. Vleermuizen gebruiken de lijnvormige elementen als vliegroute.

Doelsoorten voor het natuurschap droge dooraderingen zijn soorten die gebruik maken van dit natuurschap voor voedsel, nestgelegenheid of ter oriëntatie van het landschap (Tabel 4. 2).

Tabel 4.2. Doelsoorten behorende tot het natuurschap A15 droge dooraderingen. Schuinedrukte soorten zijn soorten die meeprofiten van maatregelen voor dit natuurschap. – BIJ12a, A13

A15 droge dooradering		
Vogels	• Patrijs • Grauwe klauwier • Grauwe gors • Geelgors • Kneu • Gekraagde roodstaart • Grote lijster • Ransuil • Spotvogel • Ringmus	• Steenuil • <i>Ortolaan</i> • <i>Roek</i> • <i>Houtduif</i> • <i>Kerkuil</i> • <i>Kramsvogel</i> • <i>Torenvalk</i> • <i>Keep</i> • <i>Hop</i> • <i>Spreeuw</i>
Zoogdieren	• Grijs grootoorvleermuis • Tweekleurige vleermuis	• Hazelmuis • Ingekorven vleermuis
Insecten	• Vliegend hert	
Amfibieën	• Vroedmeesterpad • Kamsalamander	• Boomkikker • Knoflookpad

5 Relatie RO-ecologie verplaatsing YMCA, Henschotermeer

Het YMCA is voornemens het kampeercentrum en het kampeerterrein voor schoolgroepen en kinderen te verhuizen vanuit de huidige locatie in Leusden naar Woudenberg, ten westen van het Henschotermeer. Beide locaties zijn gelegen binnen het Natuurnetwerk Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) betreft een netwerk met aan elkaar verbonden natuurgebieden binnen Nederland met als doel om de natuur beter bestand te houden tegen droogte, klimaatveranderingen en andere schadelijke invloeden en ter bescherming van onze inheemse flora en fauna. Bestemmingsplannen mogen deze gebieden dan ook niet schaden. Om te bepalen wat de gevolgen van het verplaatsen van het YMCA terrein van Leusden naar Woudenberg zijn op het Natuurnetwerk Nederland is er een NNN-toets/Nee- tenzij toets uitgevoerd.

In dit kader dient ook een koppeling gemaakt te worden tussen ruimtelijke ordening en ecologie; in die zin is met name relevant welke wijzigingen qua bestemmingen impact hebben of kunnen hebben op de kwaliteit van NNN dan wel kunnen leiden tot aantasting van de bestaande natuurwaarden. Hiertoe dient te worden vastgesteld welk oppervlak qua bestemming wijzigt, welk deel hiervan binnen NNN is gelegen en welke impact de toegestane (bouw)activiteiten hebben op de aanwezige natuurwaarden. Allereerst zal worden aangegeven welk deel van het plangebied een verruiming aan activiteiten krijgt toegewezen en daarmee mogelijk effect heeft op NNN. Daarna wordt aangegeven welke verruiming aan gebruiks- en bouw mogelijkheden er ontstaat en hoe de belangen van het NNN zijn geborgd in het bestemmingsplan.

5.1 Wijziging bestemmingsplan

Aan de verplaatsing van het YMCA-terrein en de bijbehorende benodigde bouw- en gebruiksactiviteiten ter plekke van het plangebied ligt een partiële bestemmingsplanwijziging ten grondslag. In het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied 2010' kent het plangebied grotendeels de bestemming 'Bos' met een beperkt oppervlak voor de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie'. In 2013 heeft een herziening van het bestemmingsplan plaatsgevonden ter plekke van de recreatiebestemming, waarbij de oppervlakte aan recreatiebestemming is verruimd. Dit is later opgenomen in een geconsolideerde versie van het bestemmingsplan buitengebied ('Buitengebied Woudenberg Geconsolideerd', d.d. 12 september 2014).

5.2 Verruiming bouw- en gebruiksmogelijkheden

In het vigerend bestemmingsplan is in totaal 3 hectare bestemd als 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' met functieaanduiding 'specifieke vorm van recreatie – 6'; ter plekke is uitsluitend een verblijfsrecreatieterrein voor niet-permanente standplaatsen toegestaan. Deze 3 hectare bestemd voor verblijfsrecreatie is gelegen binnen NNN. De overige gronden binnen het plangebied (bestemd als 'Bos') zijn reeds gericht op de bescherming van de aldaar voorkomende natuurwaarden.

Met het nieuwe bestemmingsplan wordt de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' verruimd qua oppervlakte; in de beoogde situatie is circa 7,78 ha (77.784,5 m²) bestemd ten behoeve van verblijfsrecreatieve voorzieningen, volledig gelegen binnen NNN. Dit leidt tot een netto toename van circa 4,78 ha aan recreatiebestemming met een potentieel verstorend effect voor NNN. Hierbij is het gehele NNN meegerekend inclusief het deel wat valt onder NNN-overig.

In de bestaande situatie zijn ter plekke van de recreatiebestemming uitsluitend niet-permanente standplaatsen toegestaan; in de toekomstige situatie wordt dit uitgebreid met een beperkt aantal permanente standplaatsen (maximaal 10). Het totaal aantal standplaatsen is gemaximaliseerd op 140, waar dit in de huidige situatie nog 84 is. Hiermee nemen de gebruiksmogelijkheden binnen het plangebied toe met 56 extra standplaatsen, waarvan maximaal 10 voor permanent verblijf.

De beoogde hoofdbebouwing met een maximum oppervlak van 750 m² is gesitueerd binnen een bouwvlak gelegen in de bestaande contour van de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie'. Hoewel de bestemming ter plekke reeds voorziet in mogelijkheden voor recreatieve bouw- en gebruiksdoeleinden, vormt deze ontwikkeling een toevoeging op de bestaande mogelijkheden (en derhalve een onderdeel met mogelijke effecten op NNN).

Daarnaast staat het bestemmingsplan maximaal 250 m² aan bijbehorende bouwwerken toe binnen de nieuwe contour van de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie'. In totaal worden de bouw mogelijkheden (voor hoofdbouwen en andere bouwwerken) daarmee vastgelegd op 1.000 m². In de huidige situatie is binnen

de bestemmingscontour voor verblijfsrecreatie ten hoogste 70 m² aan gebouwen ten behoeve van voorzieningen toegestaan. Daarmee bedraagt de netto toename aan bouwmogelijkheden volgens de bouwregels van de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' 930 m².

Tot slot bevat het nieuwe bestemmingsplan een afwijkingsmogelijkheid voor het, op basis van een omgevingsvergunning, eenmalig uitbreiden van de hoofdgebouwen met 250 m². Hiermee komt de netto toename aan bouwmogelijkheden uit op 1.180 m² aan nieuw te realiseren bebouwing.

Onderstaande afbeelding geeft de verbeelding van het huidige bestemmingsplan ter plekke van het plangebied weer, ten opzichte van de verbeelding voor het plangebied in de toekomstige situatie (Afbeelding 5.1).

Afbeelding 5.1 Verbeelding vigerend bestemmingsplan ter plekke van het plangebied (links) ten opzichte van de toekomstige situatie (rechts).

5.3 Effecten verruimde bouw- en gebruiksmogelijkheden op Natuurnetwerk Nederland

De verruiming die in het kader van de effecten op Natuurnetwerk Nederland beschouwd dient te worden is samenvatten het volgende:

- Verruiming van de bestemmingscontour 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' met in totaal 4,78 ha;
- Een toename van het toegestaan aantal standplaatsen met 56 extra plaatsen, waarvan maximaal 10 permanent;
- Toename van de bebouwingsmogelijkheden voor hoofd- en bijgebouwen met in totaal 930 m².

Ter plekke van de voormalige locatie van het YMCA-terrein in Leusden neemt versterking van NNN af. Verder is het verplaatsen van het YMCA-terrein een versterking van waardevolle natuur ter plekke van de voormalige locatie in Leusden.

Verstorings ter plekke van de nieuwe locatie in Woudenberg kunnen echter niet worden voorkomen. Voor versterking en het als gevolg hiervan afnemen van het netto oppervlak aan onverstoorde NNN, dient compensatie van dit oppervlak aan NNN plaats te vinden. Deze compensatie vindt plaats ter plekke van het voormalige terrein in Leusden.

Hoewel het bestemmingsplan 'YMCA Henschotermeer' een verruiming van de recreatieve mogelijkheden biedt op de nieuwe locatie in Woudenberg en daarmee versterking van NNN tot gevolg kan hebben, wordt geconcludeerd dat met de compensatie van NNN op de voormalige locatie in Leusden in voldoende mate invulling wordt gegeven aan de instandhoudingsdoelen voor NNN.

5.4 Planologische borging belangen NNN

De door Gras Advies opgestelde natuurvisie biedt voor de compensatie van NNN op de oude YMCA-locatie nog geen borging in planologische zin; hiervoor dient het opheffen van het gebruik van de voormalige locatie in Leusden te worden gekoppeld aan de gebruiksmogelijkheden van het nieuwe terrein in Woudenberg.

In het bestemmingsplan kan dit worden vastgelegd middels de toevoeging van een voorwaardelijke verplichting in de gebruiksregels van de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie'. Hiermee wordt verzekerd dat ontwikkeling van de gronden in Woudenberg tot nieuw recreatieterrein pas is toegestaan op het moment dat de recreatieve activiteiten op het voormalige terrein in Leusden (kadastraal bekend LDN 02 sectie B nr. 307 en 589) is gestaakt. Aanvullend op het staken van de recreatieve activiteiten dient geborgd te worden dat dit terrein opvolgend daadwerkelijk ten behoeve van natuurcompensatie ingericht en in stand gehouden zal worden. Hiertoe zal het plan voor natuurcompensatie eveneens als voorwaardelijke verplichting gekoppeld moeten worden aan de gebruiksmogelijkheden van de nieuwe gronden in Woudenberg.

Met de toevoeging van de voorwaardelijke verplichting in artikel 4.5.2 is de ontwikkeling van het voormalige YMCA-terrein in Leusden tot natuurgebied planologisch geborgd.

5.5 Conclusie

Doel van het voorliggend rapportage is aangeven op welke wijze de belangen van het NNN zijn geborgd in het bestemmingsplan ten behoeve van de verplaatsing van YMCA naar het Henschotermeer. Wetgeving met betrekking tot NNN stelt dat bij verstoring/afname van oppervlak aan NNN compensatie dient plaats te vinden. De gebruiksmogelijkheden van de gronden in Woudenberg worden voor recreatieve doeleinden verruimd ten opzichte van de huidige situatie; hiermee vindt er onvermijdelijk verstoring van NNN plaats. Voor deze ontwikkeling is er in voldoende mate compensatie van NNN plaatsvindt, waarmee wordt voldaan aan de eisen die de Wet natuurbescherming stelt ten aanzien van verstoring van NNN. Hierop volgend vindt planologische borging van dit belang plaats in de vorm van de eerder genoemde voorwaardelijke verplichting die compensatie van NNN op de voormalige locatie in Leusden koppelt aan de ontwikkelingsmogelijkheden van het nieuwe terrein van YMCA in Woudenberg.

Samenvattend kan worden gesteld dat met het vastleggen van de compensatieplicht in de bestemmingsplanregels het belang van Natuurnetwerk Nederland ten gevolge van onderhavig initiatief niet in het gedrang zal komen. Er kan te allen tijde voldaan worden aan de compensatieplicht die de wet voorschrijft. Het NNN wordt derhalve niet onevenredig verstoord ten gevolge van dit plan.

6 Beoordeling aantasting

Door het verplaatsen van het YMCA is er sprake van een aantasting. Het verplaatsen gaat zorgen voor verstoring van het NNN door het afbreken in gebied Leusden en de aanleg in gebied Woudenberg. Omdat is aangetoond dat er een duidelijke meerwaarde voor het NNN ontstaat betreft kwaliteit, oppervlakte en samenhang wordt er gebruik gemaakt van uitzondering b. In uitzondering b staat beschreven dat aantasting van het NNN is toegestaan in situaties waarbij sprake is van het ontstaan van een meerwaarde. Van deze uitzondering mag gebruik gemaakt worden mits aangetoond is dat er een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor het NNN ontstaat voor wat betreft:

- Kwaliteit
- Oppervlakte
- Samenhang

Meerwaarde bepaling

Het verplaatsen van de oude locatie in Leusden naar de nieuwe locatie in Woudenberg heeft een meerwaarde voor het NNN. Dit kan op meerdere punten onderbouwd worden:

6.1 Natuurwaarde

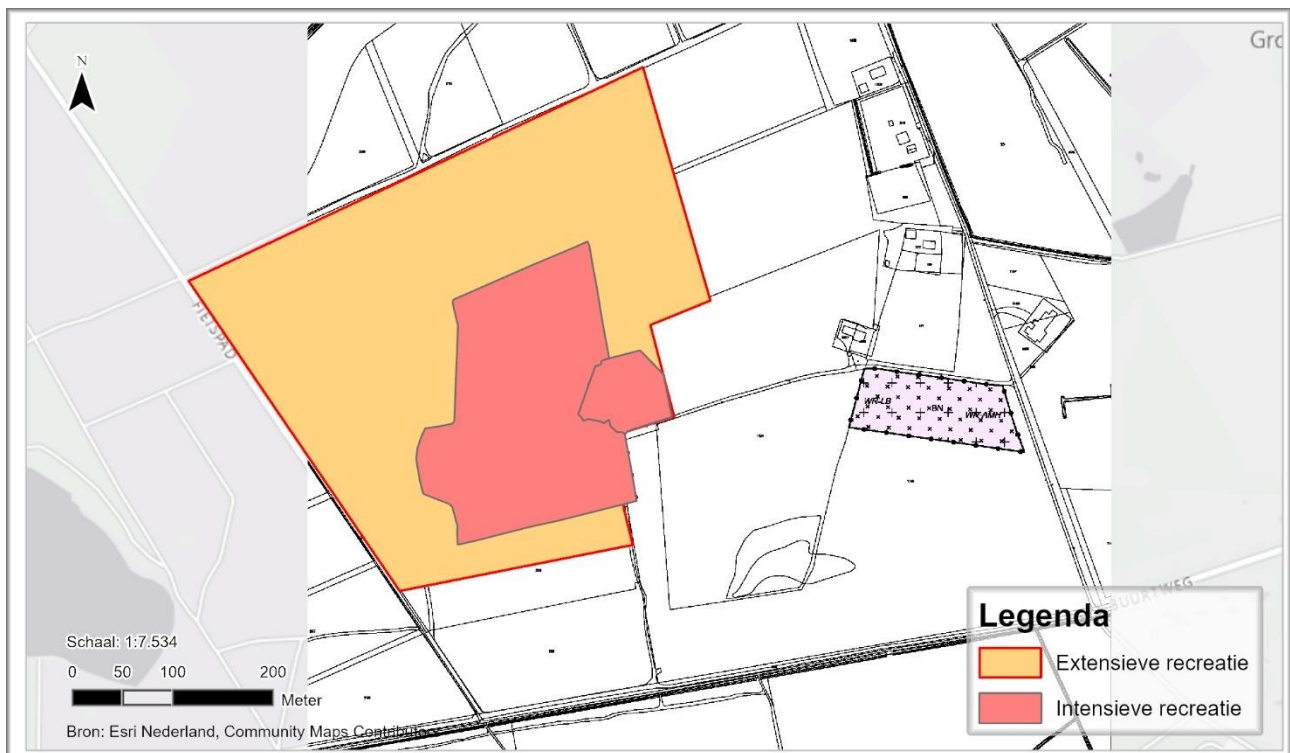
De natuurwaarde gaat er kwalitatief op vooruit. De huidige locatie te Leusden heeft een hogere natuurwaarde, door de verdere stadium in ontwikkeling en de aanwezigheid van een hogere dichtheid van kernsoorten. De locatie te Woudenberg betreft enkel het natuurstype uit droog bos met productie (N16.03). Het bos is jonger en bestaat uit meer exoten. Vanuit de maatregelen beschreven in hoofdstuk 7 zullen aanwezige exoten worden verwijderd waardoor er een meer natuurlijk bos ontstaat met een hogere ecologische waarde. Er wordt voorrang gegeven aan de inheemse soorten, bij het kappen van bomen zullen deze ook wanneer mogelijk niet meegenomen worden in de kap. Omdat er geen periodieke houtoogst meer gaat plaatsvinden krijgt de vegetatie de kans zich verder te ontwikkelen. De verwachting is dat een vergelijkbare situatie zal ontstaan als het huidige Leusden. Dit geeft een hogere natuurwaarde dan de huidige situatie.

Door de verplaatsing van het YMCA kan de oude locatie verder ontwikkelen. Dit is zeer voordelig aangezien er belangrijke natuurstype overgangen zijn binnen het gebied. De overgang van bos naar heide geeft het terrein grote afwisseling in ruigte, vegetatiehoogte en openheid. Dit maakt het gebied zeer aantrekkelijk voor soorten die vanuit bedekking naar open gebied verplaatsen om te foerageren. Dit wordt verder versterkt door afrasteringen, exoten en aanwezige terrein elementen te verwijderen. De successie opmars binnen dit terrein is al goed op gang wat maakt dat de verdere ontwikkeling zich veelal natuurlijk gaat plaatsvinden.

Ten noorden van het heidegebied, bij projectlocatie Leusden, ligt het Hazenwater. Mede onder invloed kwel hogere delen Heuvelrug kwam in het Hazenwater in ieder vroeger natte heide voor met o.a. klokjesgentiaan (de Vries 2000; de Vries 2003). Door de teruggave van locatie Leusden aan de natuur kan tezamen met de aangrenzende heideterreinen, zowel droog als nat, een grotere eenheid natuur ontstaan. Deze diverse overgangen en gradiënten leveren niet alleen een meerwaarde voor de natuur op lokaal niveau maar ook vanuit het perspectief voor de Heuvelrug als geheel. De verplaatsing van het YMCA draagt daarmee bij een meer robuuste natuur.

6.2 Oppervlakte en natuurbunten Leusden en Woudenberg

Met behulp van Georeferencing in ArcGIS Pro en gebruik van de kadastrale grenzenkaart zijn de kaarten van de provincie Utrecht en Antea Group overlapt om zo accuraat mogelijk de oppervlaktes te berekenen. Het projectgebied gelegen in Leusden wordt onderscheiden in extensieve recreatie en intensieve recreatie (Afbeelding 6.1). Onder intensieve recreatie worden de tentenkampen en hoofdgebouw verstaan. Onder extensieve recreatie, de spellen in het bosgebied. Voor de oppervlakte berekeningen zijn deze samen genomen en is geen onderscheid gemaakt.

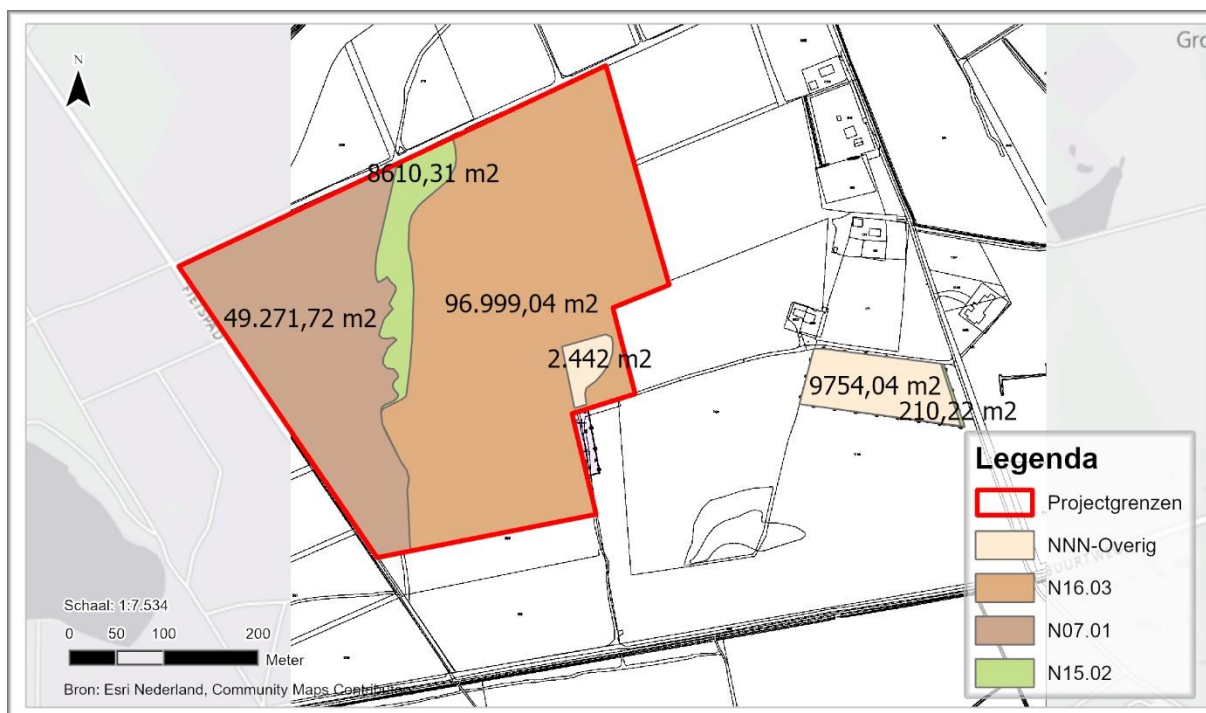
Afbeelding 6.1 Onderscheid intensieve recreatie (projectgrenzen Antea Group) en extensieve recreatie (omliggend natuurterrein).

Voor N07.01 is klasse 2 toegekend, de 'midden'- waardering. Voor N16.03 en N15.02 geldt volgens de indeling die de provincie toekent in het kader van NNN-compensatie klasse 3, laagste waardering (Provincie Utrecht 2021, bijlage 11). Een deel van de projectgebieden valt huidige onder NNN-overig. Omdat bijlage 11 met beheertypes rekent, en deze gebieden geen beheertype toegewezen hebben, wordt er gerekend met de laagste waarde.

Leusden bestaat uit drie natuurbeheertypen (Afbeelding 6.2). Van dit projectgebied blijft het kampgebouw en terrein bestaan, deze zijn daarom niet meegenomen in de oppervlakte berekening. Het deel wat verdwijnt samen met de akker worden als compensatiegebieden berekend.

Het totale oppervlakte van het projectgebied te Leusden is 157.323,07 m². Daaronder valt het kampgebouw welk een oppervlakte heeft van 2.442 m². Ook wordt er een akker omgevormd van NNN-Overig naar NNN-Natuur. Deze akker heeft een oppervlakte van totaal 9.964,26 m².

Kampgebouw: 2.442 m²
 Recreatief bosgebied: 154.881,07 m²
 Akker: 9.964,26 m²

Afbeelding 6.2 Beheertypenkaart Leusden. Het kampterrein, bestaande onder NNN-Overig, blijft bestaan.

Beheertype 1_Tt= 0,1; Tn= 0,0_Droog bos met productie (N16.03): 99.999,04 m²

Beheertype 2_Tt= 0,5; Tn= 0,1_Droge heiden (N07.01): 49.271,72 m²

Beheertype 3_Tt= 0,3; Tn= 0,0_Dennen-, eiken-, en beukenbos (N15.02): 8610,31+210,22= 8.820,52 m²

Beheertype 4_Tt= 0,1; Tn= 0,0_NNN-Overig: 9754,04 m²

Tt = Toeslag voor de hersteltijd

Tn = Toeslag voor het beheertype

Voor natuurtype N16.03 en N15.02 (klasse 3) geldt een toeslag van 0 per hectare dat verloren gaat aan dat beheertype. De hersteltijd van het natuurtype N16.03 is <10 jaar. Hierbij hoort een toeslag per hectare van 0,1. De hersteltijd van het natuurtype N15.02 betreft 10-25 jaar. Dit geeft een toeslag van 0,3 per hectare.

Voor natuurtype N07.01 (klasse 2) geldt een toeslag van 0,1 per hectare dat verloren gaat aan dat beheertype. De hersteltijd voor de droge hei betreft 25-50 jaar, dit geeft een toeslag van 0,5 per hectare.

Natuurpunten compensatieopgave Leusden

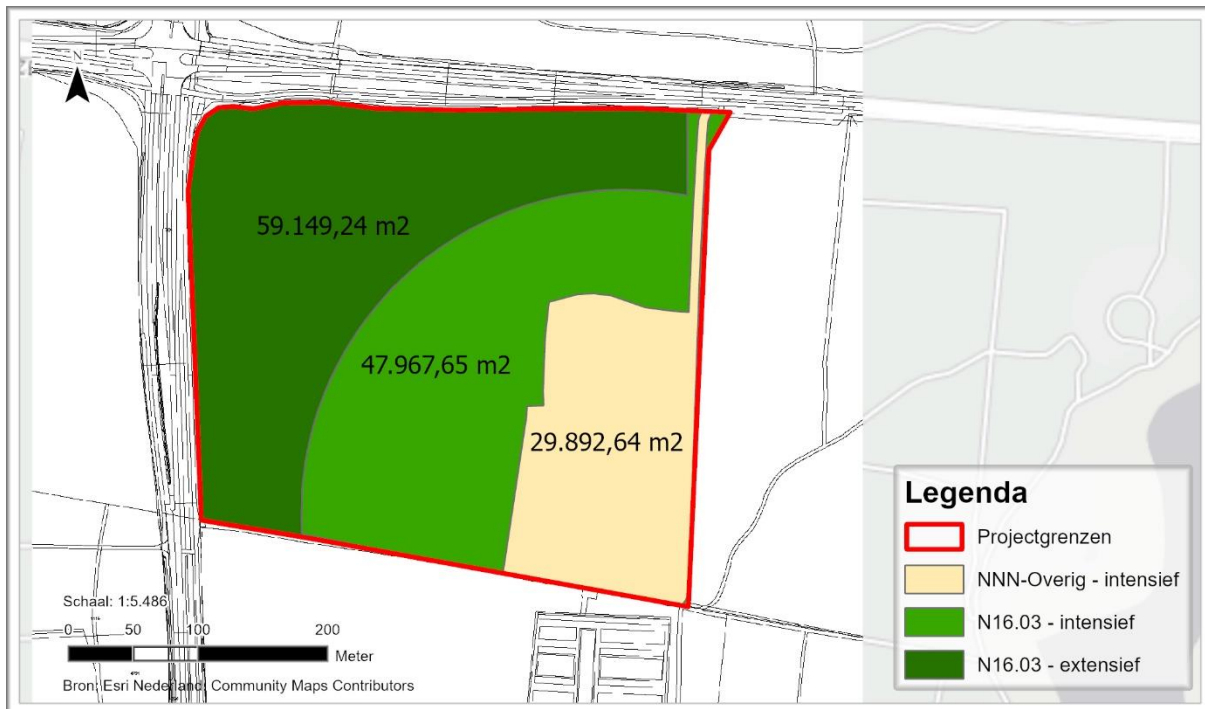
$99.999,04 \cdot (1,0+0,1) \cdot (1,0+0) + 49.271,72 \cdot (1,0+0,5) \cdot (1,0+0,1) + 8.820,52 \cdot (1,0+0,3) \cdot (1,0+0) + 9754,04 \cdot (1,0+0,1) \cdot (1,0+0) = 109.998,944 + 8.129.833,8 + 11.466,676 + 10.729,444 = 8.262.028,864 \text{ punten}$

Woudenberg bestaat uit het beheertype droog bos met productie (N16.03) en NNN-Overig (Afbeelding 6.3). Het totale oppervlakte van projectgebied te Woudenberg is 137.009,53 m². Antea Group heeft een verbeelding gemaakt van het toekomstige terreingebruik. Uitgaande dat er in het overige deel van het terrein ook spelen worden gespeeld, dus extensieve recreatie, is de gehele oppervlakte gebruikt voor de berekening.

Totale oppervlakte Woudenberg: 137.009,53 m²

Extensief recreatiegebied: 59.149,24 m²

Intensief recreatiegebied: 77.860,29 m²

Afbeelding 6.3 Beheertypes binnen het projectgebied Woudenberg. Het totale oppervlakte (intensief + extensief) is meegerekend in de compensatieopgave.

Beheertype 1_Tt= 0,1; Tn= 0,0_Droog bos met productie (N16.03): $47.967,65 + 59.149,24 = 107.116,89$ m²
 Beheertype 2_Tt= 0,1; Tn= 0,0_NNN-Overig: 29.892,64 m²

Natuurpunten compensatieopgave Woudenberg

$107.116,89 \cdot (1,0+0,1) \cdot (1,0+0) + 29.892,64 \cdot (1,0+0,1) \cdot (1,0+0) = 117.828,579 + 32.881,904 = 150.710,483$
 punten

Conclusie oppervlakte

Met deze uitkomst van de compensatieopgave dat de oude locatie een hogere natuurpuntenwaarde heeft dan de nieuwe locatie. Verplaatsen van het YMCA terrein van Leusden naar Woudenberg is daarmee voordelig voor de natuur.

Ook op gebied van oppervlakte is de verhuizing van het YMCA voordelig. Op het kampgebouw na verhuist alles naar de nieuwe locatie in Woudenberg. Dit houdt in dat er 154.881,07 m² NNN wordt vrijgegeven. Het beoogde gebruiksoppervlakte (intensief + extensief) te Woudenberg is 137.009,53 m². Dit maakt dat er sprake is van een afname van gebruiksoppervlakte intensief en recreatief gebruik. Naast dat het projectgebied te Leusden wordt vrijgegeven na de verplaatsing wordt er ook een akker ingezet voor omvorming naar NNN-Natuur. Deze akker heeft een oppervlakte van 9.964,26 m².

6.3 Samenhang

De samenhang van het NNN wordt niet negatief beïnvloed door het verplaatsen van het NNN (zie hoofdstuk 4).

Uiteindelijk zorgt de verplaatsing van het YMCA voor het versterken van het NNN. Dit door het terugbrengen van waardevolle natuur, het YMCA verhuist van een locatie met waardevolle natuur met veel potentie naar een gebied waar de natuurwaarde veel lager ligt, o.a. door de grote hoeveelheid exoten. Daar komt nog bij dat op de nieuwe locatie al verblijfsrecreatie is toegestaan en aanwezig was (Nederlandse Caravan Club). De vrijgekomen locatie in Leusden wordt volledig teruggegeven aan de natuur waardoor deze zich verder kan ontwikkelen.

Omdat er geen alternatieven mogelijk zijn bij de verplaatsing van het NNN, moeten negatieve effecten zoveel mogelijk worden voorkomen en wat niet voorkomen kan worden moet worden gecompenseerd. Dit wordt verder uitgelegd en beschreven in hoofdstuk 7.

7 Beoordelen compensatie

Op de nieuwe locatie kunnen de verstoringen niet voorkomen worden.

- De oppervlakte die de nieuwe locatie in beslag neemt moet worden gecompenseerd.
- Dit wordt gedaan met het terugbrengen van hoogwaardige natuur op de oude locatie.
- Alle verstoringen die de oude locatie gaf op gebied van licht en geluid gaan op de nieuwe locatie ook plaatsvinden maar worden gecompenseerd door dezelfde afname op de oude locatie.
- Locatie Woudenberg was onderdeel van de Nederlandse Caravan Club (NCC) die hier t/m 2017 een camping had staan. Het nieuwe YMCA terrein vervangt deze functie.
- Omdat de nieuwe locatie groter is, met daarmee een hogere capaciteit en dus meer recreatiedrukke, moet er extra worden gecompenseerd.

7.1 Compensatieplan

Leusden

Een belangrijk deel van het compensatieplan is het terugbrengen van natuur op locatie Leusden. Direct naast het kampterrein is een droge hei, deze kan eventueel nog wat verder uitgebreid worden. Wel raden wij aan de huidige locatie bos te laten en de aanwezige exoten te verwijderen. Dit omdat de successie van de locatie al goed op gang is, veel vogelsoorten gebruik maken van het gebied en het niet volstaat met exoten waardoor de benodigde beheersmaatregelen minimaal zijn.

Voor de locatie Leusden stellen wij de volgende compenserende maatregelen voor:

1. Verwijderen terreinmeubilair (bestaand uit verharding, lichtmastjes, afvalbakken, springkussen, tafeltennistafels, midgetgolf, kookunits, tenten e.a) op de kampementen;
2. Verwijderen/bestrijden exoten
 - a. Amerikaanse eik
 - b. Amerikaanse vogelkers
 - c. Laurierkers (*Prunus laurocerasus* 'Rotundifolia' vermoedelijk geplant om het hoofdgebouw wat uit het zicht te onttrekken)
 - d. Eventueel verwijderen Amerikaans krentenboompje
 - e. Eventueel verwijderen lariks
3. Bemestingsonderzoek laten uitvoeren (om o.a. zuurgraad vast te stellen). Evt. eenmalig na vertrek YMCA bekalken met steenmeel.
4. Lokaal herstel reliëf (op sommige plaatsen zijn kunstmatig zandpaden over dammen door dalen aangelegd)
5. Eventueel opheffen van verdichting op kampeerplaatsen (d.m.v. bijv. ploffen), indien onderzoek noodzaak daartoe aantoon. Een teelaardelaag is niet aanwezig, dus plaggen heeft geen zin.
6. De heiderand langs het terrein westzijde ontdoen van opslag van grove den en Amerikaanse eik.
7. Verwijderen afrastering bij de heide.
8. De hoofdpadenstructuur moet gehandhaafd blijven vanwege toegang tot het hoofdgebouw (die blijft staan) en wandelaars.

Woudenberg

Door de grote hoeveelheid aan exoten binnen dit projectgebied adviseren wij:

1. Exoten gefaseerd verwijderen. Dit zou dan uitgevoerd moeten worden vanaf het YMCA terrein richting de wegkanten zodat er geen kaalslag ontstaat en het YMCA terrein voldoende achter bossen blijft staan.
2. Vaststellen van de zuurgraad in het gebied d.m.v. een bemestingsonderzoek. Een hele zure bodem, wat verwacht wordt, gaat de ontwikkeling van inheemse soorten tijdens de natuurlijke successie in de weg staan. Eventueel kan het gebied bekalkt worden met steenmeel om de verzuring tegen te gaan.
3. Bij het kappen van bomen en bouwen van het nieuwe kamphuis wordt verder ook aangeraden de inheemse soorten, met name de zomereik, te laten staan en het huidige nog aanwezige reliëf te handhaven.
4. Hekwerken, waar mogelijk, zo min mogelijk gebruiken i.v.m. grondgebonden zoogdieren.
5. Om meer drukte in het gebied te voorkomen benoemen wij de parkeerplaats als aandachtspunt. Deze moet niet aantrekkelijk zijn voor gasten van het Henschotermeer. Er komt daarom ook een slagboom op de locatie te staan om ongewenste bezoekers buiten te houden en meer drukte binnen het gebied te voorkomen.

6. Bij locatiebepaling van nieuwe kampeerplekken zoveel mogelijk gebruik maken van de reeds bestaande open ruimtes óf deze op plekken situeren, die samen kunnen gaan met beheersing van exoten.

Compensatiemaatregelen vanuit rapportage Bui-tegewoon (Terlouw 2022).

1. Tijdens het kiezen van de locaties voor de kampplaatsen en de voorzieningen dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van mierenhopen en mierenstraten.
2. Bomen met holtes zoveel mogelijk sparen.
 - a. Wanneer een boom met holtes wordt gerooid dient er voor elke gerooide boom twee kunstnesten/nestkasten voor vogels geplaatst te worden met vergelijkbaar diameter van invliegopeningen en één vleermuis kast van een geschikt type als zomerverblijf voor boom bewonende vleermuizen.
3. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, deze loopt globaal van 1 maart tot 1 augustus. Wanneer dit niet mogelijk is, dient vlak voor de start werkzaamheden (3 dagen) een faunacheck door een ecooloog uitgevoerd te worden.
4. Voorkom gebruik bouwplaats verlichting om verstoring van vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen te voorkomen.

8 Conclusie

Het YMCA kampterrein wenst te verplaatsen van de huidige locatie in Leusden naar de locatie gelegen ten Westen van het Henschotermeer. De gevolgen van deze verplaatsing is dat de tentenkampen gelegen in het bos bij Leusden volledig worden afgebroken en het terrein teruggebracht wordt naar natuur. Het kampgebouw blijft bestaan maar wordt niet meer gebruikt door het YMCA en gaat mogelijk functioneren als een vakantiewoning voor de eigenaren van het landgoed.

Op de nieuwe locatie komen de nieuwe tentenkampen en een nieuw kampgebouw te staan. Deze maatregelen betekenen dat er enkele bomen gekapt moeten worden. Het nieuwe kampgebouw gaat zelf energie opwekken en wordt helemaal gasloos (het oude kampgebouw maakt wel gebruik van gasgestookte installaties). De verplaatsing van het YMCA heeft een duidelijke meerwaarde. De huidige locatie bij Leusden heeft waardevolle en interessante natuur die door het verdwijnen van het kampterrein veel meer tot zijn recht en ontwikkeling gaat komen. De vegetatie is grotendeels inheems, met grote en oude bomen waar ook een koppel zwarte spechten zijn waargenomen, een bijzondere Nederlandse broedvogel die van de Utrechtse Heuvelrug zijn thuis maakt. Ook is direct naast het terrein een mooie heide die eventueel nog wat verder uitgebreid kan worden. Wel raden wij aan de huidige locatie bos te laten en uitsluitend de aanwezige exoten te verwijderen (Hoofdstuk 7). Dit omdat de successie een natuurlijk proces is, dat niet of nauwelijks bijsturing van de mens behoeft.

De locatie waar het YMCA-terrein naar streeft te verhuizen betreft een meer monotone samenstelling van vegetatie, ook heeft het gebied minder (micro-)reliëf. Op de locatie waar het YMCA komt te staan (Zuidoost hoek) is een open plek met lokaal sporadisch wat struikheide en bosbes. Verder is dat deel tot aan de noordelijke ingang nu productiebos met als hoofdboomsoort de grove den. Het westelijke deel van het projectgebied betreft ook productiebos, die grotendeels bestaan uit exoten als de lariks, Amerikaanse eik, douglas, tsuga en de esdoorn. De lariks is zich op de open plekken aan het verjongen wat vanuit ecologisch standpunt niet de juiste ontwikkeling geeft. Door de grote hoeveelheid aan exoten binnen dit projectgebied is het advies om deze exoten gefaseerd te verwijderen. Dit zou dan uitgevoerd worden vanaf het YMCA richting de wegkanten zodat er geen kaalslag ontstaat en er voldoende achterbossen blijven staan. Om de exoten succesvol uit dit gebied te krijgen en kaalslag te voorkomen, behoort dit omvormingsbeheer gefaseerd over meerdere jaren uitgevoerd te worden. Ook is het advies om de zuurgraad van het gebied vast te stellen d.m.v. een bemestingsonderzoek. Een hele zure bodem, wat er verwacht wordt, gaat de ontwikkeling van inheemse soorten tijdens de natuurlijke successie in de weg staan. Eventueel kan het gebied bekalkt worden met steenmeel om de verzuring tegen te gaan. Bij het kappen van bomen en bouwen van het nieuwe kamphuis wordt verder ook aangeraden de inheemse soorten, met name de zomereik, te laten staan en ook en het huidige- nog aanwezige reliëf te handhaven.

Hekwerken, waar mogelijk, zo min mogelijk gebruiken i.v.m. grondgebonden zoogdieren. Als laatste de parkeerlocatie een aandachtspunt. Om meer drukte in het gebied te voorkomen benoemen wij de parkeerplaats als aandachtspunt. Deze moet niet aantrekkelijk zijn voor gasten van het Henschotermeer.

Meerwaarde

1. Door verplaatsing zal het gebied in Leusden meerwaarde krijgen voor het NNN doordat:
 - a. De nu al hogere natuurwaarde (hoofdstuk 4)
 - b. De potentie voor verschillende natuurdoeltypen
 - c. Dat op deze locatie al meer kensoorten aanwezig zijn (Hoofdstuk 3.5)
 - d. Door de hoge waarde en prioritering in het Natuurbeheerplan aan het huidige gebied.
 - e. Door de gevarieerdheid en samenhang die zorgt voor meer biodiversiteit en dus resulteert in meer dynamiek en een hogere natuurwaarde in de toekomst.
 - f. Door het creëren van een robuust, groter aaneengesloten gebied zonder verstoring zal er meer ruimte zijn voor migratie tussen de verschillende fauna.
2. Door de verplaatsing zijn er minder nadelige effecten voor het NNN doordat:
 - a. Door omvorming van een monotone exoten productiebos (Woudenberg) naar een meer natuurlijk bos hogere ecologische waarden krijgen, zoals beschreven is in (Hoofdstuk 7)
 - b. Er nu minder kensoorten zijn dan in Leusden en bij de geplande omvorming in Woudenberg, binnen 10 jaar de verwachting is dat de kensoorten toenemen door deze ontwikkeling.

- c. Er op de toekomstige locatie in Woudenberg, minder reliëf en meer verstoring is vanuit de omgeving, dus een lagere natuurwaarde dan op de oude locatie in Leusden.
- 3. Dat de nieuwe YMCA-locatie in Woudenberg op de nieuwe, minder waardevolle locatie groter zal zijn, doet niets af aan deze conclusie. In het geheel zal er een kwalitatieve impuls zijn gegeven aan beide gebieden wat netto gezien zal resulteren een positief ecologisch resultaat.

9 Bronnen

Actueel Hoogtebestand Nederland (2022). AHN Viewer. <https://www.ahn.nl/ahn-viewer>. Geraadpleegd op: 14-03-2022.

BIJ12^a. A13 Droge dooradering. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/agrarische-natuurtypen/a13-droge-dooradering/>. Geraadpleegd op: 15-03-2022.

BIJ12^b. N16.03 Droog bos met productie (nieuw per 01-01-2018). <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n16-bossen-met-productiefunctie/n16-03-droog-bos-productie-nieuw-per-01-01-2018/>. Geraadpleegd op: 15-03-2022.

BIJ12^c. N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n15-droge-bossen/n15-02-dennen-eiken-en-beukenbos/>. Geraadpleegd op: 15-03-2022.

BIJ12^d. N07.01 Droge heide. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n07-droge-heiden/n07-01-droge-heide/>. Geraadpleegd op: 15-03-2022.

Dietz, C., Kiefer, A. (2017). Veldgids Vleermuizen. Kennen, determineren, beschermen. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 978 90 5011 604 6. 405p.

DINOloket (2022). Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond. Ondergrondgegevens. <https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>. Geraadpleegd op: 15-03-2022.

Gemeente Utrecht (2018^a). Utrechtse soortenlijst. Uitwerking Groenstructuurplan t.b.v. Utrechtse soorten. Nota Utrechtse Soortenlijst, 15 februari 2018. Utrecht, 20p.

Gemeente Utrecht (2018^b). Utrechtse soortenlijst. Raadsinformatiebijeenkomst RIB 19 april 2018. Utrecht, 15 dia's.

van Kleunen, A., van Manen, W., Nijssen, M., van den Burg, A. (2020). Terreingebruik en voedsel van de Zwarte specht in Noord-Brabant en Drenthe. Sovon-rapport 2020/15. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

NDFF (2022). Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul#2>. Geraadpleegd op 15-03-2022.

Osterthun, J. (2014). Boombewonende vleermuizen. Ter evaluatie van het 'Vleermuisprotocol 2013'. Hogeschool van Hal Larenstein. Leeuwarden: 59p.

Provincie Utrecht (2022^a). Dataset. Biodiversiteit fauna en flora karteersoorten 250m hok. <https://data.overheid.nl/dataset/8776586b-489c-40f4-b80f-e75fdebeb49b>. Geraadpleegd op: 21-09-2022.

Provincie Utrecht (2022^b). Dataset. Biodiversiteit flora Aandachtsoorten 250m hok. <https://data.overheid.nl/dataset/2c4d8bc6-6538-4001-818b-9873fea97ec7>. Geraadpleegd op: 20-09-2022.

Provincie Utrecht (2022^c). Dataset. Biodiversiteit flora Rode lijst soorten 250m hok. <https://data.overheid.nl/dataset/c29a2e78-994e-4db9-b10e-bdf7b0c1a7f6>. Geraadpleegd op: 20-09-2022.

Provincie Utrecht (2022^d). Dataset. Biodiversiteit fauna Aandachtsoorten 250m hok. <https://data.overheid.nl/dataset/9dbaf480-7caf-4c74-82be-377a4f19313c>. Geraadpleegd op: 20-09-2022.

Provincie Utrecht (2022^e). Dataset. Biodiversiteit fauna Rode lijst soorten 250m hok. <https://data.overheid.nl/dataset/ac944827-e494-4b4f-81f3-5bb84e6d8c34>. Geraadpleegd op: 20-09-2022.

Provincie Utrecht Webkaart (2022). Natuurbeheerplan 2022 vastgesteld. <https://geo-point.provincie-utrecht.nl/pages/natuur--landschap#NNN>. Geraadpleegd op: 11-03-2022.

Provincie Utrecht (2021). Interim omgevingsverordening provincie Utrecht. 10 maart 2021. Utrecht, 254 p.

Svensson, L., Mullarney, K., Zetterström, D. (2016). ANWB Vogelgids van Europa. ANWB. B.V., Den Haag. ISBN 978 90 215 6362 6. 445p.

Terlouw, R.J.S. (2022). Natuuronderzoek Verplaatsing YMCA van Leusden naar Woudenberg. Bui-TeGewoon. Publicatie 2021/40-v4.

Topotijdreis.nl (2022). Kadaster Topotijdreis. <https://www.topotijdreis.nl/>. Geraadpleegd op: 14-03-2022.

Twisk, P., van Diepenbeek, A., Bekker, J.P. (2010). Veldgids nr. 23: Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 978 90 5011 687 9. 368p.

de Vries, M.W. (2000). Toekomstperspectief voor het gentiaanblauwtje in de provincie Utrecht. De Vlinderstichting, Wageningen. Rapport VS 2000.017.

de Vries, M.W. (2003). Beschermingsplan Gentiaanblauwtje 2003-2007. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Rapport EC-LNV nr. 2003/230.

Bijlage I

Natuurtoets Bui-teGewoon

Natuuronderzoek verplaatsing YMCA van Leusden naar Woudenberg

IN OPDRACHT VAN

Natuuronderzoek Verplaatsing YMCA van Leusden naar Woudenberg

R.J.S. Terlouw

COLOFON:

© **Bui-TeGewoon | groenprojecten** ♦ publicatie 2021/40-V4
Bergambacht, ~~V1-september 2021-~~ V4-juli 2022

Status	: Definitief
Auteur	: R.J.S. Terlouw
Foto's	: D. Buisman & R.J.S. Terlouw, Bui-TeGewoon groenprojecten
In opdracht van	: YMCA – Nederland, de heer A. Huften
Foto voorpagina	: Voormalig NCC-terrein met boomweide, toekomstige kern van YMCA locatie

Disclaimer:

De inhoud van dit rapport is met uiterste zorg samengesteld. De informatie in dit document wordt aangeboden zonder enige garantie. **BUI-TEGEWOON | groenprojecten** sluit alle aansprakelijkheid uit voor enigerlei directe of indirecte schade, van welke aard dan ook, die voortvloeit uit of verband houdt met het gebruik van dit document. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van drukwerk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder schriftelijke toestemming van **BUI-TEGEWOON | groenprojecten** en de opdrachtgever, noch zonder toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

1]. Inleiding en doel	1.
2]. Projectgebieden	2.
3]. Voorgenomen ontwikkeling	4.
3.1. Locatie Leusden	4.
3.2. Locatie Woudenberg	4.
4]. Bos en bomen	5.
5]. Beoordeling soortgroepen, beschermde soorten en habitats	7.
5.1. Voorbereidend onderzoek	7.
5.2. Soort specifieke onderzoeken	8.
5.2.1. Algemeen	8.
5.2.2. Hogere planten	8.
5.2.3. Vleermuizen	9.
5.2.4. Land zoogdieren	10.
5.2.5. Broedvogels, inclusief jaarrond beschermde nesten	11.
5.2.6. Reptielen	11.
5.2.7. Overige soorten en soortgroepen	12.
6]. Resultaten soort specifiek onderzoek	12.
6.1. Hogere planten	12.
6.2. Vleermuizen	13.
6.3. Land zoogdieren	15.
6.4. Broedvogels, inclusief jaarrond beschermde nesten	18.
6.5. Reptielen	19.
6.6. Overige soorten en soortgroepen	21.
7]. Aanbevelingen	22.
7.1. Locatie Leusden	22.
7.2. Locatie Woudenberg	22.
8]. Samenvatting	23.
9]. Conclusie	24.
10]. Literatuur en bronnen	25.

BIJLAGEN

1. Lijst van mogelijk aan te treffen soorten Wnb op basis van bureaustudie maart 2021
2. Habitat kenmerken YMCA locatie Woudenberg

1]. Inleiding en doel

De vestiging van de YMCA locatie van de Paradijsweg in Leusden zal worden verplaatst naar het noordwesten van het Henschotermeer in Woudenberg. Op de huidige locatie in Leusden is een hoofdgebouw met voorzieningen, zaalruimten en groepsaccommodatie aanwezig. Op het terrein zijn meerdere kampplaatsen met centrale keukenplaats per kamplocatie en diverse speel- en sportelementen aanwezig. Het terrein wordt gebruikt voor bijeenkomsten en groepsvakanties met activiteiten programma. De locatie in Leusden dient per december 2023 geheel te zijn verlaten en ontmanteld m.u.v. het hoofdgebouw. Het is voor de YMCA organisatie van belang dat de locatie in Woudenberg vanaf dat moment operationeel kan zijn.

Voor de locatie in Woudenberg zijn op hoofdlijnen dezelfde activiteiten voorzien als in Leusden worden aangeboden. Ten opzichte van deze situatie wordt de inrichting meer toegespitst op de gewijzigde vraag naar activiteiten. Ook zal meer worden ingespeeld op de mogelijkheden om de locatie jaarrond te kunnen benutten.

Ten bate van de ruimtelijke plan voorbereiding en het beschikken over informatie ten bate van de ruimtelijke procedures dient o.a. een ecologisch onderzoek plaats te vinden.

Dit onderzoek is in 2018 gestart door Bureau Van Den Bijtel, ecologisch onderzoek. Als gevolg van de beëindiging van dit bureau is dit onderzoek niet afgerond. Gebleken is dat de verzamelde veldinformatie uit deze periode slechts fragmentarisch beschikbaar is. Om de vergunning procedure tijdig te kunnen opstarten zal in voorjaar en zomer van 2021 een integraal onderzoek naar (beschermde) flora en fauna worden uitgevoerd zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming (Wnb).

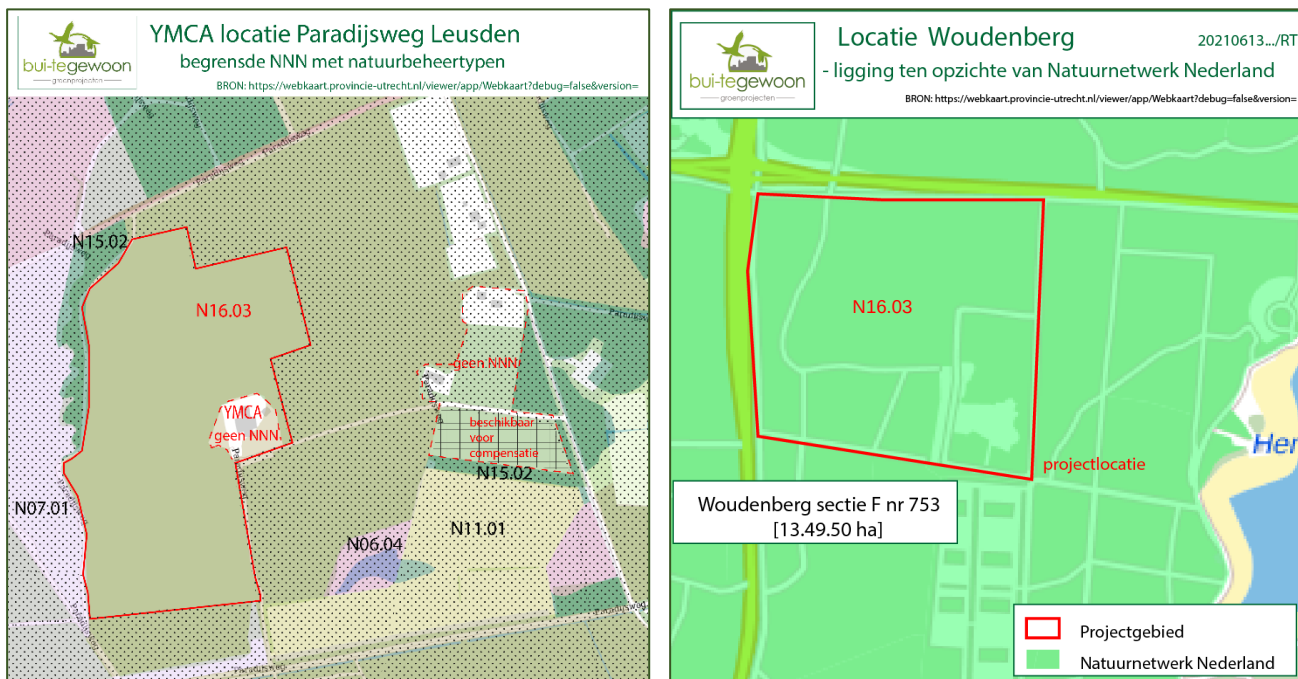
De YMCA organisatie heeft Bui-TeGewoon | groenprojecten verzocht de noodzakelijke werkzaamheden en onderzoeken met betrekking tot het onderdeel ecologie uit te voeren. Om tijdig over voldoende informatie te kunnen beschikken voor de ruimtelijke procedure en aanvraag van vergunningen en ontheffingen is gestart met een algemene verkenning van het projectgebied die is omgezet in een Plan van Aanpak (BTG.PvA.20210420). In dit plan van aanpak is een tabelmatige uitwerking van de bureaustudie en veldverkenning opgenomen op basis waarvan de te onderzoeken soorten en habitats zijn bepaald (zie bijlage 1 & 2).

Parallel aan de voorgenomen ontwikkeling door de YMCA organisatie is tevens de ontwikkeling van natuur- en recreatiegebied Henschotermeer door Mooi Meer BV voorzien. De ruimtelijke procedure wordt voor beide beoogde ontwikkelingen afzonderlijk van elkaar gevoerd en gerapporteerd. Gezien de samenhang en aaneengesloten ligging wordt het ecologisch onderzoek aansluitend aan elkaar en waar mogelijk complementair uitgevoerd. Hiervoor is een parallel opdracht door MooiMeer BV aan Bui-TeGewoon | groenprojecten verstrekt.

2]. Projectgebieden

De betrokken projectgebieden vanuit de YMCA organisatie betreffen het huidige YMCA terrein in Leusden en de nieuwbouw locatie in Woudenberg. De locaties zijn onderstaand weergegeven in figuur 1.

De locatie Leusden wordt vooral beoordeeld op effecten, compenserende en mitigerende mogelijkheden i.r.t. de ontwikkelingslocatie in het Henschotermeer gebied en mogelijke effecten van het inrichten van het beschikbare compensatiegebied Leusden B nr. 1125 gedeeltelijk op (beschermde) natuurwaarden.

Figuur 1. Betrokken locaties onderzoek flora & fauna

Figuur 2. Impressies Leusden (links) en Woudenberg (rechts)

Locatie Leusden

Het door de YMCA gebruikte gebied in Leusden maakt deel uit van een groot complex aan droge en natte heide (deelgebied Hazewater) en bossen met een wisselende, maar overwegend hoge natuurkwaliteit.

Het natuurcomplex is verbonden met aangrenzende natuurgebieden en heeft via het ecoduct "Treekerwissel" een directe verbinding met NNN gebied Leusderheide e.o.

Het gebied bestaat uit van nature zure en voedselarme bodems. Laagten zijn overwegend vochtig door stagnerende bodemlagen en neerslag. Op delen, zoals bij het Hazewater, komen hier natte heidevegetaties met o.a. dopheide tot ontwikkeling. Binnen het gebied is sprake van enig reliëf, met lokaal hoger opgestoven duinen. Het bos binnen het YMCA deelgebied heeft een open houtopstand met voornamelijk grove dennen en vliedennen. Er is slechts een geringe ondergroei aanwezig. Meer naar het oosten is productiebos met lariks en Douglas aanwezig wat een aanzienlijk dichter begroeid bostype heeft. Verspreid binnen deze delen bevindt zich enig loofhout.

Locatie Woudenberg

De locatie in Woudenberg betreft het voormalige kampeerterrein van de NCC (Nederlandse Caravan Club) en de aangrenzende bosdelen. Het voormalige NCC terrein heeft een zeer open boombestand, waardoor het wordt gekarakteriseerd als een boomweide. De ondergroei bestaat uit gras met een geringe bijmenging van algemene kruiden. Lokaal zijn enkele cultuurplanten ingebracht vanuit het voormalige kampeergebruik door de NCC.

Dit deel is geheel omheind met een hekwerk van een fijnmazig en ingegraven gaas (figuur 3), waardoor het niet toegankelijk is voor grotere zoogdieren. De overige delen hebben een afwisselend bosbestand met zowel dichte als wat meer open delen met ondergroei. Langs de noord- en westzijde van het gebied is een mountainbike pad aanwezig wat lokaal insnijdt in de bosvakken en invloed uitoefent op het projectgebied. In dit gebiedsdeel is daarnaast een ruiterspad gelegen.

Kenmerk Bui-TeGewoon:

BTG.RAPP. 2021/40-V4 Natuuronderzoek verplaatsing YMCA van Leusden naar Woudenberg

Figuur 3. Raster rondom voormalig NCC terrein, waar de ontwikkeling van het nieuwe YMCA complex is voorzien

Het gehele YMCA-terrein in Woudenberg heeft een gering bodemreliëf. Elders in het gebied rondom het Henschotermeer zijn daarentegen vrij grote hoogteverschillen aanwezig. De aangrenzende bosdelen hebben een wisselende houtopstand. Op delen betreft het een dichte opstand van lariks en lokaal Douglas. Op andere delen overheerst grove den en is het bos minder dicht. Verspreid staan berken en eiken tussen de naaldbhoutsoorten. Open bodemdelen komen slechts in beperkte mate in het westen en noorden van het deelgebied voor.

De ondergroei is gevarieerd. Aan de uiterste westzijde is de bodem vrij open en overheersen mossen, hier komt relatief veel spontane opslag van berk en lijsterbes in combinatie met een ondergroei van bosbes voor. In het centrale deel is een vak met een dichtere begroeiing van adelaarsvaren aanwezig. Op de wat vochtiger plekken als gevolg van een holle ligging vinden we lokaal kleine vlekjes met dopheide. Het deelgebied heeft een beperkte doorsnijding met paden. De recreatieve druk op dit deel van het bos is daardoor zeer gering. In het noordelijke en westelijke deel treedt verstoring op vanuit het mountainbike en ruiterspad.

Het projectgebied maakt deel uit van een aaneengesloten NNN-gebied te samen met het Henschotermeer. Het is gelegen in de oksel van twee provinciale wegen (N224 & N227), die ter hoogte van NNN Henschotermeer geen faunapassages hebben en leiden tot een verstoorde zone langs de buitenranden van het projectgebied.

De verstoring van deze provinciale wegen valt voor een deel samen met bovengenoemde verstoring vanuit het mountainbike en ruiterspad. Het oostelijke en zuidelijke deel van het projectgebied heeft een minder verstoorde ruimte.

3]. Voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling betreft het verplaatsen van de huidige YMCA vestiging aan de Paradijsweg in Leusden naar de noordoostzijde van het Henschotermeer gebied in Woudenberg.

3.1. Locatie Leusden

De locatie in Leusden wordt geheel ontmanteld met uitzondering van het hoofgebouw met erfperceel (Leusden sectie B nummer 598). De locatie wordt vrijgemaakt van alle kampeerterreinen, bouwwerken, speelwerktuigen, sport- en terreinvoorzieningen, kabels & leidingen, overige voorzieningen en niet natuurlijke elementen.

Na de ontmanteling zal het terrein als volwaardig NNN gebied gaan functioneren. Op basis van werk met werk kunnen lokaal natuurversterkende maatregelen (natuurbouwstenen) worden toegevoegd aan het terrein om de ontwikkeling van natuurwaarden te versnellen/versterken of specifieke doelsoorten te faciliteren.

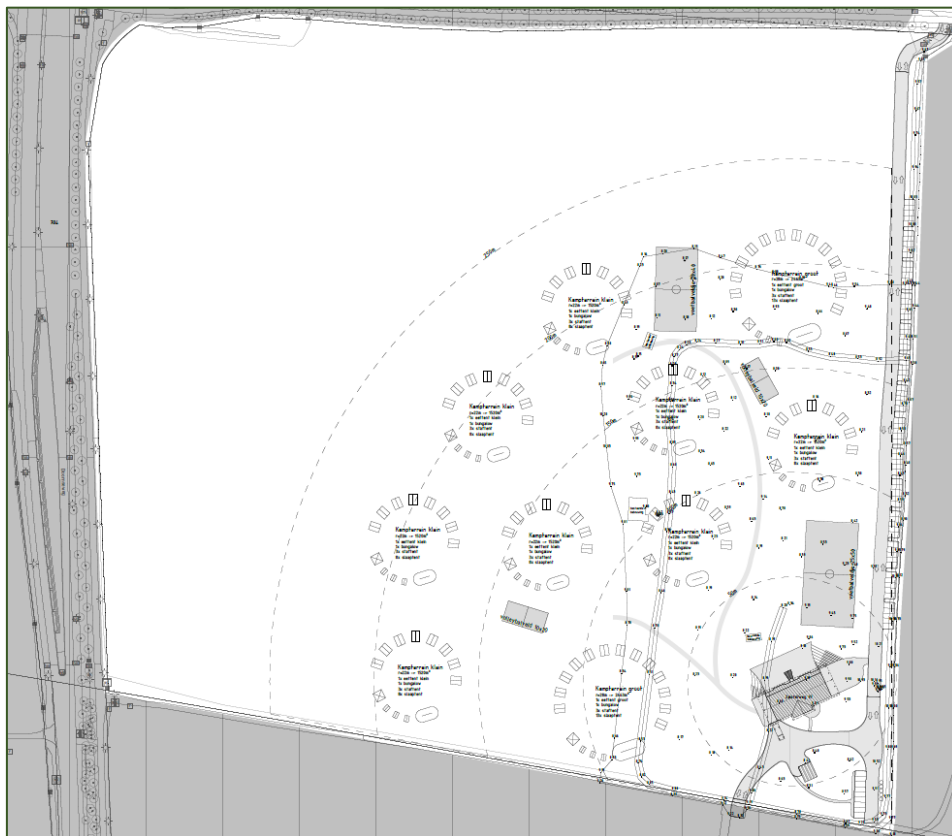
Gedacht kan worden aan het opwerpen van een 'stammenbult' ten baten van reptielen en kleine zoogdieren, het op zonnige plaatsen opentrekken van bodemdelen ten bate van zandhagedis, alsmede gravende dieren uit de soortgroepen ongewervelden en insecten, het aanplanten van gewenste boomsoorten ("verloven van het bos"), het afsluiten van smalle paden door het gebied, etc.

Deze aspecten zullen in nader overleg met de beheerders en de ecooloog van landgoed den Treek nader moeten worden gespecificeerd tijdens de ontmanteling en bij de uitwerking van de herinrichting. Voorstellen voor een op natuur toegespitste inrichting en beheer in combinatie met een omvorming naar meer waardevolle natuurbeheertypen zijn opgenomen in een eerder (in opdracht van Landgoed Den Treek) opgestelde verkenning (Knol W.C., 2016).

3.2. Locatie Woudenberg

De locatie in Woudenberg betreft de voorziene nieuwe vestiging van de YMCA. In dit gebied wordt op het voormalige kampeerterrein van de NCC het nieuwe hoofgebouw gesitueerd. In dit deelgebied komen ook de meest intensief gebruikte perceeldelen voor activiteiten, een aantal kampeerplaatsen en zal de bestaande toegangsweg vanaf de Zeisterweg (N224) worden gehandhaafd.

In het aangrenzende perceel deel met NNN beheertype "Droogbos met productie" (N16.03) zijn een aantal kampeerplaatsen met bijbehorende voorzieningen gesitueerd (figuur 4). Binnen dit deelgebied wordt er naar gestreefd zo min mogelijk habitat aan te tasten. Door bestaande open ruimten maximaal te benutten hoeven zo min mogelijk bomen te worden verwijderd om de kampeerplaatsen te kunnen realiseren. Door werk met werk te maken kunnen ook hier natuurversterkende maatregelen (natuurbouwstenen) worden toegevoegd aan het terrein om de ontwikkeling van natuurwaarden te versnellen/versterken of specifieke doelsoorten te faciliteren. Een concept inrichtingsschets is opgenomen als figuur 4.

Figuur 4. Concept terreinontwikkeling locatie Woudenberg (Bron:

Kenmerk Bui-TeGewoon:

BTG.RAPP. 2021/40-V4 Natuuronderzoek verplaatsing YMCA van Leusden naar Woudenberg

4]. Bos en bomen

In Woudenberg is de bouwlocatie van het hoofdgebouw voorzien in een deel van het gebied wat een bestaand gebruik heeft gekend als kampeertrein. Dit (voormalige kampeertrein) karakteriseert actueel als een boomweide (figuur 5). De boomopstand is zodanig dat de geplande inrichting van het terrein op vrijwel alle plaatsen zonder kap van bomen kan plaatsvinden. Slechts een beperkt aantal bomen zal moeten worden gerooid als gevolg van de bouwlocatie of vanuit veiligheidsoverwegingen voortkomend uit de actuele conditie van enkele bomen. Het lijkt verstandig voor dit wat intensiever te gebruiken deel een boominspectie (VTA) uit te (laten) voeren om 'gevaarlijke bomen' en/of bomen met dood kroonhout te bepalen. Een eerste visuele beoordeling leert dat dit naar verwachting op enkele delen binnen het voormalige NCC terrein noodzakelijk zal zijn.

Langs de oostzijde is de toegang naar het YMCA terrein voorzien vanaf de Zeisterweg over een bestaande bosweg (figuur 6). Op basis van scheefstand van sommige bomen langs deze bosweg zullen hier eveneens enkele bomen moeten worden uitgenomen en/of gesnoeid om voldoende toegankelijkheid te waarborgen.

Figuur 5. Boomweide voormalig NCC terrein

Figuur 6. Beoogde toegangsweg

Voor het deelgebied binnen de NNN begrenzing Woudenberg waar tentplaatsen zijn voorzien karakteriseert het aanwezige bos zich overwegend als een dichte opstand van overwegend naalddhout met een wisselende ondergroei (figuur 7).

Figuur 7. Impressie bostypen in NNN gebied Woudenberg

Om hier kampeerplaatsen mogelijk te maken zal lokaal een vlak gekapt moeten worden en als gevolg van de op veel plekken aanwezige dichte ondergroei van jonge boomopslag, bosbes, etc. rooiwerkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Het natuurbeheertype betreft N16.03 (droog bos met productie) wat impliceert dat hier kap onder voorwaarden mogelijk is maakt dit goed uitvoerbaar. De belangrijkste voorwaarde hierbij is dat vervangende aanplant binnen drie jaar na kap zal plaatsvinden. Indien dit noodzakelijk blijkt is op de locatie Leusden een compensatielocatie beschikbaar van 0,91 hectare waar gekapte bomen terug kunnen worden geplaatst.

Op basis van de detailbeoordeling, als de kampeerplaatsen in eerste fase zijn uitgezet, kan worden bepaald of er binnen deze vlakken beschermde situaties als jaarrond beschermde nesten, holtebomen, mierenhopen of anderszins te sparen situaties aanwezig zijn. Indien dit het geval is zullen de kampeerplaatsen zodanig worden verschoven dat deze buiten de effectzone van de beschermde situatie komen te liggen (mitigatie methode: "ontwijken"). Hiervoor is ruimte in het ontwikkelingsplan beschikbaar.

Houtopstanden zijn enkel onder de Wet natuurbescherming beschermd wanneer deze buiten de bebouwde kom zijn gelegen. De bescherming geldt voor opstanden die:

- minimaal 10 are bedragen;
- wanneer er meer dan 20 bomen in één of meerdere rijen staan;
- wanneer de uitsluitingsregels niet van toepassing zijn.

Voor dergelijke houtopstanden heeft de Wnb twee belangrijke instrumenten: "melding plicht" en "herplant plicht". Wie (een deel van) dergelijke houtopstanden velt, moet dit tevoren melden en heeft de plicht om hetzelfde areaal te her planten. Dit geldt al wanneer er één boom uit bovengenoemde houtopstanden wordt gehaald. Ook is mogelijk een ontheffing en compensatieplan nodig. De exacte regels en procedures zijn per provincie geregeld en dienen op basis van een nadere detaillering worden bepaald.

Ten bate van het kunnen voldoen aan de herplant verplichting voortkomend uit de voorgenomen ontwikkeling is binnen de locatie Woudenberg mogelijk te weinig ruimte beschikbaar om de herplantplicht uit te voeren. Op de door Landgoed den Treek ter compensatie beschikbaar gestelde akker in Leusden (figuur 8) is dit echter goed mogelijk. Idealiter gebeurd dit met vanuit ecologie gewenste houtsoorten zodat het bostype naast aantalsmatige compensatie, tevens een compensatie geeft in kwaliteit van het NNN.

Gedacht kan hierbij worden aan het compenseren van Droogbos met productie (N16.03) naar Dennen-, eiken- & beukenbos zonder productie (N15.02). Een aanleg met open ruimten en veel randlengte kan daarnaast de ecologische kwaliteit verder doen toenemen. Een plan voor detailinrichting van het compensatiegebied zal, nadat bekend is om welke aantallen/omvang bomen het gaat, in samenspraak met vertegenwoordigers en ecologen van landgoed den Treek en het bevoegd gezag worden opgesteld.

Figuur 8. Ter compensatie beschikbare akker in Leusden

5]. Beoordeling soortgroepen, beschermde soorten en situaties

5.1.] Voorbereidend onderzoek

Om tot een Plan van Aanpak voor het aanvullende onderzoek te komen heeft in maart 2021 een bureaustudie plaatsgevonden naar mogelijk aanwezige (beschermde) planten en dieren. Naast verspreidingsgegevens uit de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) zijn websites van soorten organisaties als EIS-Nederland, FLORON, RAVON, SOVON, Vleermuisnet, VZZ en de waarnemingsite, *waarnemingen.nl*, geraadpleegd. Ook is via verschillende zoekmachines gericht gezocht naar voor de betrokken gebieden relevante rapportages en onderzoeksverslagen.

In het projectgebied en de directe omgeving (beïnvloeding aspecten) worden op basis van dit bronnenonderzoek, archiefmateriaal, de regionale ligging, de aanwezige habitats en het migratiegedrag van diersoorten, een aantal beschermde soorten of situaties mogelijk aanwezig geacht.

Om efficiënt te kunnen werken en locatie specifieke kenmerken beter te duiden is op basis van het eerste bezoek voor de locatie Woudenberg een vakken- & afdelingenkaart gemaakt. Deze kaart is benut om de habitatkenmerken op deelniveau vast te leggen en kan daarnaast worden benut voor het toekomstige beheer en onderhoudsplan i.r.t. de Wet natuurbescherming. De vakken- en afdelingenkaart is opgenomen als figuur 9. Voor de locatie Leusden is geen vakken en afdelingen kaart opgesteld a.g.v. een overzichtelijke terreinsituatie.

Figuur 9. Vakken & afdelingen kaart YMCA-Woudenberg

Met behulp van de verkregen gegevens is een conceptlijst samengesteld van mogelijk aanwezige soorten, situaties en habitats in relatie tot de Wet natuurbescherming (bijlage 1). Aan de hand van deze verkenning heeft in beide deelgebieden een uitgebreide gebiedsverkenning plaatsgevonden tijdens twee velddagen in maart en april 2021. Tijdens deze veldbezoeken is een logische vak indeling van de gebieden opgesteld en zijn aanwezige habitats voor beschermde soorten en situaties in beeld gebracht en waar gewenst d.m.v. GPS coördinaten vastgelegd.

Parallel aan de verkennende terreinbezoeken zijn inventarisatie- en karteringsroutes bepaald.

De verkende omstandigheden, elementen, leefgebieden en situaties tijdens deze bezoeken betreffen:

Bodem reliëf	Standaard dood hout	Jaarrond beschermde nesten
Boom holten	Liggend dood hout	Nestkasten
Bos samenstelling	Hogere planten	Habitat geschiktheid amfibieën
Boskarakter	Sporen/waarnemingen zoogdieren	Habitat geschiktheid reptielen
Ondergroei / struiklaag	Zoogdier hollen	Mierenhopen
Holte bomen	Geschikt vleermuis habitat	Bomen en houtopstanden
Stamvoet holten	Soortenlijst broedvogels	

De beoordelingsresultaten van de habitat analyse zijn weergegeven in tabel 2 en bijlage 2.

YMCA terrein Henschotermeer - Woudenberg														
Analyse veldverkenning Wet Natuurbescherming maart 2021														
© Bui-teGewoon / groenprojecten														
vak / afdeling	bodemrelief	bodemholten	bomen	boskarakter	ondergroei	holte bomen	stamvoet holten	staand dood hout	liggend dood hout	hogere planten	zoogdieren	grondhollen	vleermuizen	broed vogels
Y-1	0	0	GRD-3/BERK-4/ZE-2/AM-2/LAR-1	boomseide	0	0	0	0	0				foragerhabitat	?
Y-2	1	1-vos	GRD-1/BERK-1/LAR-4	dicht bos	2	1	2	0	2				vos	?
Y-3	1	0	GRD-1/BERK-1/LAR-4	dicht bos	2	1	2	0	2				vliegroule-pad	?
Y-4	1	1-vos oud	GRD-4/LAR-3/BERK-1/ZE-1	dicht bos	2-4	1	1	0	2	?	mest vos	vos (oud)		?
Y-5	1	0	LAR-4/BERK-1	matig dicht bos	1-3	1	1	0	1		mest das		vliegroule-pad	?
?	GRD	grove den												?
	LAR	larix												?
	BERK	berk												?
	BEUK	gewone beuk												?
	AE	Amerikaanse eik												?
?	ZE	zomereik												?
	1-4	1= enkele / 2=10% / 3= 30% / 4=dominant												?
aandacht vanuit Wet NB gewenst / mogelijk aanvullend onderzoek of ecologisch protocol														

Tabel 2. Resultaten habitat analyse maart 2021

Na afloop van de veldbezoeken is de conceptlijst van mogelijk aanwezige soorten en habitats definitief gemaakt (bijlage 1), waarna deze de basis heeft gevormd voor een Plan van Aanpak voor het vervolg onderzoek (Terlouw R.J.S., 2021a).

Bovenstaande aanpak heeft geleid tot het opstellen van de volgende lijst van nader te onderzoeken soorten en situaties:

Soort/situatie	Methode	Deelgebied *
Broedvogels	Samenstellen soortenlijst t.b.v. bepalen duur broedseizoen	L & W
Jaarrond beschermde nesten	Twee vervolfbezoeken in voorjaar/zomer op gekarteerde locaties in maart	L & W
Holen broeders	Twee vervolfbezoeken in voorjaar & zomer gekarteerde holte bomen in maart	L & W
Vleermuis algemeen	Vleermuis protocol en gegevens van de Bijtel ecologisch onderzoek 2020	W
Vleermuis verblijfplaatsen	Aandacht aan in maart gekarteerde locaties met holtebomen en tijdens vleermuis onderzoek	L & W
Das	Volgen aanwezige burchten (visueel of faunacamera) en gegevens van de Bijtel 2020	W
Eekhoorn	Zichtwaarnemingen en karteren nesten	L & W
Boommarter	Geschikte holte bomen ($\varnothing > 50$ mm) volgen, bij twijfel faunacamera inzet	L & W
Mierenhopen	Karteren tijdens alle bezoeken (determinatie soorten)	L & W
Hazelworm	Onderzoek m.b.v. reptielplaten conform soortenstandaard / RAVON en zichtwaarnemingen	W
Levendbarende hagedis	Reptielplaten conform soortenstandaard / RAVON en zichtwaarnemingen /route	W
Zandhagedis	Zichtwaarnemingen tijdens gerichte bezoeken (route) conform soortenstandaard	W
Ringslang	Zichtwaarnemingen en reptielplaten conform RAVON methode	W

*] L = Locatie Leusden / W = locatie Woudenberg

5.2. Soort specifieke onderzoeken

5.2.1. Algemeen

Het doel van het onderzoek is om vast te stellen of de voorgenomen ontwikkeling mogelijk effecten heeft op (beschermde) flora en fauna en of hun leefgebied. Indien effecten niet kunnen worden uitgesloten dient een ontheffing aanvraag te worden verricht in het kader van de Wet natuurbescherming. Het onderzoek moet hierbij inzicht geven in de mate van aantasting, de omvang van de populatie en dient antwoord te geven op de vraag of de duurzame staat van instandhouding in gevaar komt. Om ontheffing te kunnen verkrijgen dienen in voorkomend geval aanvullend onderzoek en mogelijke compenserende en mitigerende maatregelen die zullen worden genomen in beeld te worden gebracht.

De soort specifieke onderzoeken hebben allen plaatsgevonden conform de soorten standaards zoals hiervoor voorgeschreven. Indien geen specifiek protocol is voorgeschreven is steeds de werkwijze gehanteerd zoals geadviseerd vanuit de soorten organisaties (EIS-Nederland, FLORON, RAVON, SOVON, Vleermuisnet, VZZ, etc.).

Ten bate van een aantal soorten en situaties zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Het betreft o.a. het karteren van jaarrond beschermde nesten, holtebomen, grondhollen, burchten, mierenhopen, etc. in de vroege voorjaarsituatie (maart) wanneer de geringste kroonbedekking aanwezig is en de terrestrische vegetatie zich nog niet heeft ontwikkeld (zie ook tabel 2). Door deze locaties met GPS vast te leggen konden later in het seizoen op eenvoudige wijze controle bezoeken aan verblijfplaatsen van mogelijk beschermde soorten en/of potentieel beschermde locaties worden gebracht.

5.2.2. Hogere planten

Op basis van de gevonden habitat tijdens de verkennende bezoeken, de verspreidingskaarten uit de NDFF-database, FLORON gegevens en het raadplegen van de waarnemingsite (waarneming.nl) worden geen beschermde hogere planten en of vegetaties in het gebied verwacht. Het onderzoek aan hogere planten heeft bestaan uit het tijdens alle veldbezoeken alert waarnemen van de vegetatietypen en mogelijk aanwezige soorten die speciale aandacht verdienen dan wel een beschermde status hebben.

5.2.3. Vleermuizen

Voor de locatie Leusden heeft in maart een verkennend bezoek plaatsgevonden langs de bosrand en de aangrenzende laan, waarbij specifiek is gelet op voor vleermuizen geschikte bomen (holten/scheuren/loshangende schors/etc.) waar mogelijk effecten kunnen optreden bij aanplant van de als compensatie voor herplantplicht beschikbare akker.

In de late avond/nacht zijn drie bezoekronde gemaakt (voorjaar en zomer) daar op deze locatie geen (vaste) verblijfplaatsen zullen worden aangetast (geen kap van bomen) is uitsluitend het beoogd compensatiegebied beoordeeld op gebruik als vliegroute en/of foerageergebied.

Op de locatie Woudenberg zijn vleermuizen onderzocht door het uitvoeren van onderzoek naar vliegroutes, foerageergebieden en verblijfplaatsen met behulp van een batdetector. Naast voor vleermuizen als kansrijke beoordeelde routes langs randstructuren als bospaden en open plekken, zijn gekarteerde holtebomen tijdens de verkennende bezoeken in maart en april tijdens alle inventarisatiebezoeken in de uitvlieg periode bezocht. In totaal is vijfmaal een ronde door het gebied gemaakt waarbij met behulp van een vleermuisdetector bij geschikte weer omstandigheden gericht is gezocht naar verblijfplaatsen en gebied gebruik door vleermuizen. Het betrof vier late avond/nacht bezoeken en één nacht/vroege ochtend ronde. Tijdens alle bezoeken is tevens gelet op mogelijke aanwezigheid van andere nachtactieve (beschermde) soorten als uilen, en zoogdieren.

Overzicht bezoeken en inventarisaties

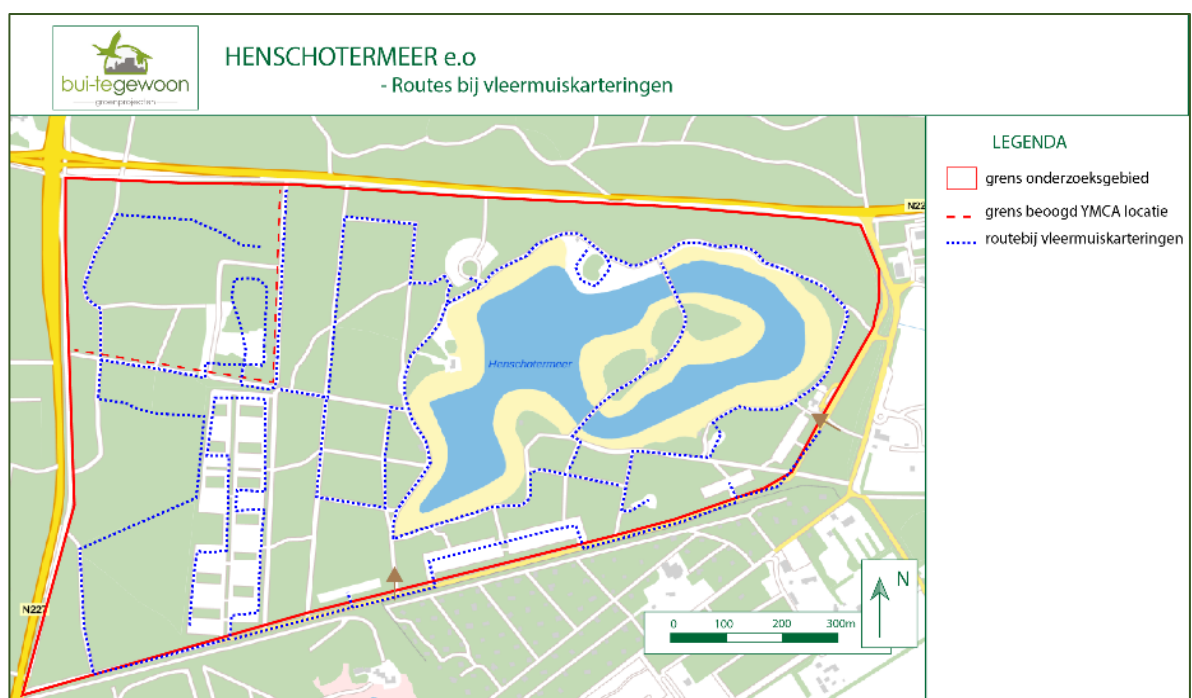
project: ecologische onderzoek Henschotermeer t.b.v. locatie ontwikkeling YMCA

onderdeel vleermuis onderzoek Woudenberg & Leusden

WOUDENBERG				Onderzoeker	Weersomstandigheden					Type bezoek	Hulpmiddelen
Bezoek nr.	(aanvang) Datum	Begintijd *	Eindtijd *		Bewolking	Neerslag	Temp. °C	Windrichting	Wind kracht		
1	3-mrt-21			RT	6/8	geen	10	NW	3	algemeen & verkennen holten	spiegellampje
2	11-mrt-21				8/8	licht-kort	11	ZW	4 a 5	algemeen & verkennen holten	
3	14-apr-21				6/8	geen	9	N	3	algemeen & verkennen holten	
4	15-mei-21	21.00	02.10		8/8	geen	8	ZZO	2	vleermuizen (parallel nachtvogels)	batdetector
5	10-jun-21	21.45	02.55		1/8	geen	15	W	2	vleermuizen (parallel nachtvogels)	
6	8-jul-21	21.40	06.00		5/8	geen	13	WNW	2	vleermuizen	
7	30-jul-21	21.20	02.20		8/8	geen	13	ZZW	4	vleermuizen	
8	23-aug-21	201.15	01.10		7/8	geen	14	NNO	3	vleermuizen	
opmerkingen/bijzonderheden											
*] tijdsregistratie heeft betrekking op integraal vleermuis onderzoek gehele Henschotermeer gebied (zowel YMCA als MooiMeer BV)											

LEUSDEN *				Onderzoeker	Weersomstandigheden					Type bezoek	Hulpmiddelen
Bezoek nr.	(aanvang) Datum	Begintijd *	Eindtijd *		Bewolking	Neerslag	Temp. °C	Windrichting	Wind kracht		
1	24-mrt	12.00	13.45	RT	2/8	geen	12	ZW	2	algemeen & verkennen holten	veldkijker 8*40
2	14-mei	21.10	22.35		8/8	licht-kort	8	ZZW	3	vleermuizen	batdetector
3	11-jun	21.50	22.55		4/8	geen	11	ZW	2	vleermuizen	
4	2-aug	21.15	23.10		6/8	geen	14	NW	2	vleermuizen	
opmerkingen/bijzonderheden											
*] Bezoeken aan locatie Leusden m.b.t. vleermuizen hebben zich uitsluitend gericht op het vaststellen van belang vliegroutes en/of foerageergebied compensatie veldje											

Tabel 3. Overzicht bezoekdata en omstandigheden onderdeel vleermuizen

Figuur 10. Routes bij vleermuiskartering

5.2.4. Land zoogdieren

In het projectgebied zijn op basis van verkennende bezoeken en het bureauonderzoek een groot aantal landzoogdieren (vleermuizen worden afzonderlijk besproken) als mogelijk aanwezig beoordeeld. Tot de zwaardere beschermde soorten die mogelijk voorkomen in het gebied behoren boomarter, das en eekhoorn. Naast deze soorten zijn ook vaste verblijfplaatsen (holen) van konijn en vos gekarteerd om maximaal rekening te kunnen houden bij de voorgenomen gebiedsontwikkeling met de verblijfplaatsen / kernlocaties van deze soorten zoals bedoeld in het zorgvuldigheidsartikel uit de Wet natuurbescherming (art. 1.11 Wnb). Genoemde vijf soorten worden onderstaand afzonderlijk beschreven. In de omgeving van de locatie Woudenberg (bungalow parken) is daarnaast de steenarter vastgesteld (*Achterberg, 2020*). Voor deze soort is geen geschikt habitat binnen het projectgebied aanwezig, waardoor er geen gericht onderzoek naar deze soort heeft plaatsgevonden.

Van een aantal andere, niet specifiek beschermde soorten, is de aanwezigheid van mol, bosmuis, bosspitsmuis, egel en ree door middel van bureauonderzoek vastgesteld. Hoewel niet expliciet in beschikbare bronnen vermeld zullen naar verwachting meerdere soorten muizen, bruine rat en kleine marters als bunzing en wezel in het gebied aanwezig kunnen zijn. Voor deze soorten zal conform het zorgvuldigheidsbeginsel Wnb (artikel 1.11) worden gehandeld door middel van het hanteren van een ecologisch werkprotocol.

Toelichten werkwijze onderzoek afzonderlijke soorten landzoogdieren:

➤ Boomarter

In maart en april 2021 is het gebied integraal onderzocht o.a. op de aanwezigheid van holte bomen. Voor de boomarter zijn in het bijzonder (voormalige) holten van groene- en zwarte specht van belang. De holten dienen een diameter te hebben groter dan 50 millimeter, beuken van een wat hogere leeftijd lijken hierbij favoriet. Gevonden holtebomen die aan de habitateisen van de boomarter voldoen worden gedurende het onderzoek meerdere malen geïnspecteerd.

➤ Das

Met betrekking tot de das in het Henschotermeer gebied is een rapportage beschikbaar uit januari 2021 die informatie verstrekt over de aanwezigheid en het gebiedsgebruik van de das in de periode 2016-2021 (*Achterberg, 2021*). De in deze rapportage vermelde locaties zijn gedurende het onderzoek allen meermalen bezocht, waarbij actief is gezocht naar sporen en overige aanwijzingen van actueel gebruik. Naast gerichte bezoeken aan locaties uit het onderzoek van 2016-2020 is het gehele onderzoeksgebied onderzocht op sporen en verblijfplaatsen die wijzen op de aanwezigheid van de das in maart en april 2021. Alle bekende en gevonden locaties zijn gedurende de onderzoeksperiode in 2021 regelmatig bezocht. Bij twijfel over bewoning/gebruik is gedurende enige tijd een faunacamera geplaatst om zekerheid over bewoning van burchten en of benutten van terreindelen als foerageergebied te kunnen verkrijgen.

➤ Eekhoorn

Eekhoornnesten zijn karakteristiek: bolvormig, vaak met duidelijke aanwezigheid van verdroogde bladeren en/of dennennaalden en tegen de stam of een dikke tak gepositioneerd.

In de maand maart, voordat het blad aan de loofbomen komt is het gehele projectgebied intensief doorkruist om eventueel aanwezige 'nesten' van de rode eekhoorn te karteren. De talrijk aanwezige grove dennen hebben hierbij specifiek aandacht gekregen vanwege de lastige zichtbaarheid.

Door de bosvakken te doorkruisen en de bomen vanaf meerdere kijkrichtingen te inspecteren kan een goede basisregistratie worden uitgevoerd. Daarnaast is tijdens alle veldbezoeken gelet op aanwezigheid van eekhoorns, of sporen die wijzen op de aanwezigheid van eekhoorns.

➤ Konijn

Tijdens alle bezoeken is gelet op de aanwezigheid van konijnen en of sporen die wijzen op de gebiedsgebruik door konijnen. Het konijn heeft zijn foerageergebied in de regel in de directe nabijheid van zijn burchten (holen). De actieradius is klein omdat het dier bij gevaar direct in een hol wil kunnen vluchten.

Waarnemingen van graafwerk en mest worden hierdoor steeds in nabijheid van burchten aangetroffen en zijn hiermee eenvoudig te registreren. Tijdens alle bezoeken is aandacht besteed aan sporen en waarnemingen van konijnen en zijn verblijfplaatsen en foerageergebied op kaart geregistreerd.

➤ Vos

Tijdens het verkennend veldbezoek is het projectgebied intensief doorkruist waarbij alle grondholen en burchten zijn gekarteerd. Gedurende het seizoen zijn de tijdens de verkenning gevonden burchten, en grotere grondholen regelmatig bezocht om de aanwezigheid van de vos te kunnen volgen. Daarnaast is steeds gelet op aanwezigheid van dieren, sporen, mest en recent opgeworpen zand dat op graafactiviteit kan duiden.

5.2.5. Broedvogels, inclusief jaarrond beschermd nesten en hollenbroeders

Alle inheemse vogels in Nederland zijn ongeacht de soort beschermd op het moment dat er nesten in gebruik zijn. “In gebruik” dient te worden geïnterpreteerd als: nestbouw, eifase, kleine jongen fase in het nest en de periode dat uitgevlogen jongen nog regelmatig terugkeren naar het nest.

Voor het onderdeel broedvogels is tijdens alle veldbezoeken een streeplijst van aanwezige soorten bijgehouden, met een aanduiding of de soort territoriaal gedrag vertoont, foeragerend of passerend werd aangemerkt. Doel van de op deze wijze tot stand gekomen totaal soortenlijst aan het einde van het onderzoek is om op basis van de ‘indicatieve broedvogelkalender’ het broedseizoen voor het projectgebied vast te stellen, wat van belang is om veilige perioden voor werkzaamheden of toe te passen ecologische werkprotocollen te kunnen bepalen.

Een deel van de vogelsoorten heeft een status als jaarrond beschermd nest. Het betreft soorten die niet zelfstandig een nest bouwen, soorten die jaarlijks naar dezelfde nestlocatie terugkeren waaronder ‘hollenbroeders’ en sommige koloniebroedvogels. In het vroege voorjaar van 2021 is het gebied intensief doorkruist waarbij alle aanwezige grote nesten en bomen met holten m.b.v. een GPS zijn gekarteerd, zodat ze later in het seizoen eenvoudig kunnen worden teruggevonden. Controlebezoeken op deze locaties hebben plaatsgevonden eind april, eind mei en eind juni.

5.2.6. Reptielen

Uit het bureauonderzoek is geconcludeerd dat binnen de onderzoeksgebieden mogelijk de soorten hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis aanwezig kunnen zijn. Om aanwezigheid van genoemde reptielen nader te onderzoeken en indien aanwezig (enig) inzicht in de aantallen te kunnen verkrijgen heeft in het voorjaar en de zomer van 2021 aanvullend onderzoek plaatsgevonden. Dit aanvullend onderzoek heeft bestaan uit twee aan elkaar complementaire methoden, namelijk:

- Gerichte bezoeken naar zonnende dieren tijdens gunstige weer omstandigheden in de ochtend als de dieren opwarmen. Hiervoor zijn een aantal trajecten bepaald binnen het onderzoeksgebied die op basis van de verkennende bezoeken in maart en april 2021 als de meest kansrijke habitat voor reptielen zijn beoordeeld. Langs de looproute is steeds een strook van circa vijf meter breedte onderzocht.

Tijdens de inventarisatieronden en veldbezoeken is regelmatig dood stamhout gekeurd en zijn takkenrillen en compost en bladhopen extra beoordeeld. In totaal zijn zes gerichte inventarisatie bezoeken uitgevoerd. Hierbij is een vaste route (figuur 11) gelopen volgens een tijdens de verkennende bezoeken als potentieel leefgebied beoordeelde locaties.

- “Platenonderzoek”. Bij platenonderzoek worden gedurende langere tijd kunstmatige schuilplaatsen uitgelegd in de vorm van tapijttegels van 50*50 cm. Reptielen benutten deze schuilplaatsen om beschut te kunnen opwarmen. Evenals het vleermuisonderzoek heeft het reptielenonderzoek in samenhang met het onderzoek voor het overige gebied van het Henschotermeer plaatsgevonden. De routes a en b en drie plaatlocaties met in totaal 9 platen hebben specifiek betrekking op het projectgebied van YMCA.

De platen zijn op 28 april 2021 in groepjes van drie tot vijf bijeen, op als kansrijk beoordeelde locaties die in de ochtend door de zon worden beschenen, uitgelegd. De platen werden goed aangesloten op de bodem geplaatst en vast gepind met tentharingen. Van alle locaties zijn de coördinaten m.b.v. GPS bepaald en is de omgeving fotografisch vastgelegd (figuur 12). De platen zijn om de twee á drie weken gecontroleerd op gebruik door reptielen.

Figuur 11. Locaties reptielenplaten en looproutes tijdens reptielen onderzoek

Figuur 12. Foto impressie reptielen platen

Overzicht bezoeken en inventarisaties
 project: ecologische onderzoek Henschotermeer t.b.v. locatie ontwikkeling YMCA & MooiMeer B.V.
 onderdeel reptielen inventarisatie en platen onderzoek

document versie: 20190110.../DB

Bezoek nr.	Datum	Begintijd	Eindtijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden					Type bezoek	Hulpmiddelen
					Bewolking	Neerslag	Temp. °C	Windrichting	Wind kracht		
4	11-mrt-21	dag bezoek		RT	8/8	licht-kort	11	ZW	4 a 5	verkennend op habitat, etc	
5	14-apr-21	dag bezoek		RT	6/8	geen	9	N	3	reptielen algemeen	
6	28-apr-21	09.30	15.10	RT+GdJ	5/8	geen	16	NNO	3	reptielen+algemeen	reptielen platen geplaatst
7	11-mei-21	08.35	11.15	RT	8/8	geen	15	NNW	2	check platen + routes	
9	27-mei-21	08.45	11.10	RT	3/8	geen	14	NW	3	check platen + routes	
10	16-jun-21	07.50	10.35	RT	8/8	geen	22	OZO	2	check platen + routes	
11	4-jul-21	07.35	10.55	RT	8/8	geen	17	ZW	2	check platen + routes	
12	23-jul-21	08.00	10.45	RT	5/8	geen	19	NO	2	check platen + routes	
13	5-aug-21	08.05	14.30	RT+GdJ	2/8	geen	17	NO	2	check platen + routes	platen verwijderd

Tabel 4. Gegevens reptielen onderzoek

5.2.7. Overige soorten en soortgroepen

Tot de overige soortgroepen worden aspecten als mierenhopen, beschermde insecten en onvoorziene soorten en habitats die tijdens het veldwerk zijn aangetroffen gerekend.

Tijdens de bezoeken in het vroege voorjaar van 2021 is het gebied intensief doorkruist waarbij alle aangetroffen mierenhopen met GPS zijn vastgelegd. Tijdens vervolg bezoeken zijn eventueel nog niet geregistreerde mierenhopen eveneens vastgelegd. Half mei zijn de geregistreerde mierenhopen bezocht om daadwerkelijke bewoning en soort vast te kunnen stellen.

Losse waarnemingen van overige beschermde soorten, rode lijst soorten of anderszins van belang geachte soorten, habitats en omstandigheden zijn tijdens alle locatiebezoeken geregistreerd.

6]. Resultaten soort specifiek onderzoek

6.1. (Hogere) planten

Zowel in het projectgebied Leusden als Woudenberg zijn geen zwaarder beschermde planten aangetroffen. Ook zijn er geen habitats vastgesteld die een potentiële groeiplaats vormen voor beschermde soorten vanuit de Wet natuurbescherming.

Op de locatie Woudenberg werd in een klein deel van het bosvak een hoge bedekking met adelaarsvaren aangetroffen (figuur 13). Er wordt geadviseerd deze deellocatie te vrijwaren van kap- en rooiwerkzaamheden vanwege het potentiële belang als dag rustplaats voor reeën.

Figuur 13. Bosvak met ondergroei van adelaarsvaren

➤ Resultaten Leusden

Op de locatie Leusden zijn zowel op het huidige YMCA terrein als het beoogd compensatie gebied geen beschermde planten en/of vegetatietypen aangetroffen.

➤ Resultaten Woudenberg

Op de locatie Woudenberg zijn geen beschermde planten en/of vegetatie typen aangetroffen.

6.2. Vleermuizen

Tijdens de voorjaarkartering in maart en april is intensief gezocht naar holtebomen en bomen met scheuren en loshangende schors. Alle gevonden 'holtebomen' zijn gekarteerd met GPS om ze bij het toenemen van de vegetatie en de bladvorming van de loofgewassen eenvoudig te kunnen terugvinden. Tijdens deze kartering is gebleken dat in het gebied zeer weinig holte bomen en liggend dood hout aanwezig zijn. Dit komt voort uit de jarenlange exploitatie als bos met productie en het terughoudende beheer op doodhout, holtebomen etc. tijdens de beheerperiode van het recreatieschap. Het betrof enerzijds een beheer vanuit veiligheid en voorkomen van risico van vandalisme (in het bijzonder brandstichting) op doodhout en takkenrillen en anderzijds een gevolg van de bosexploitatie vanuit kosten/baten afwegingen door het recreatieschap.

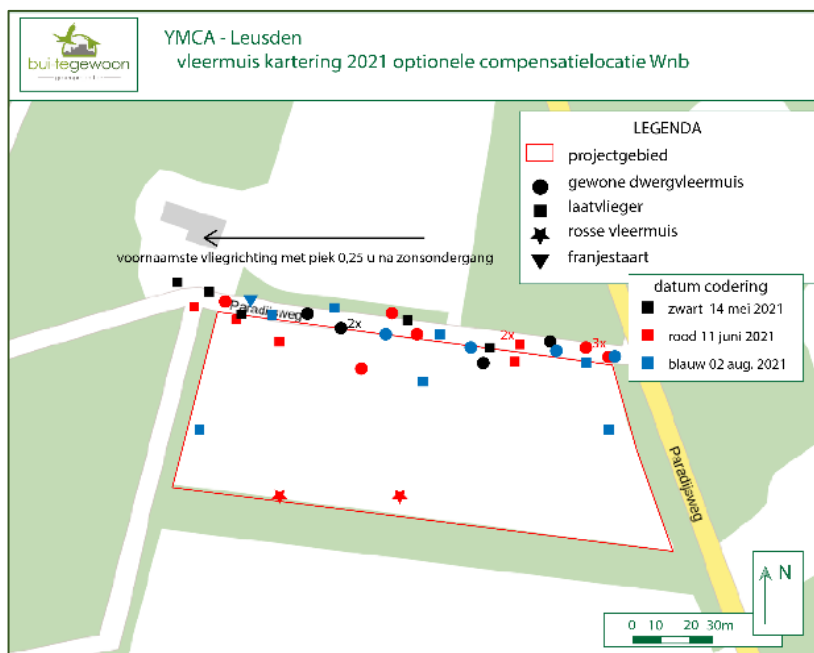
Doordat de 'holtebomen' bekend waren kon zeer gericht worden gemonitord op de tijden van in- en uitvliegen vleermuizen. Dit onderdeel van de vleermuiskartering heeft steeds rond zonsondergang en bij vroege ochtend bezoeken rond zonsopgang plaatsgevonden. Overige delen van de nacht heeft de focus gelegen op het vastleggen van vliegroutes en foerageergebieden. Op deze wijze is met een kostenbesparende werkwijze een goed beeld ontstaan van de aanwezigheid van mogelijke vleermuisverblijfplaatsen in het algemeen en kraamkolonies in het bijzonder. Met betrekking tot de waarneem intensiteit i.r.t. de oppervlakte wordt opgemerkt dat, circa 13 hectare wordt ingenomen door de zwemplas en nog eens 15 hectare door strand en open ruimte langs de plas. De resterende ruim veertig hectare bestaat deels als uit vrij dichte bostypen (*Larix/Douglas*) die niet toegankelijk / aantrekkelijk zijn voor vleermuizen en goed zijn ontsloten door een fijnmazig netwerk van bospaden. Juist deze bospaden worden overwegend gebruikt door vleermuizen als vliegroute en voor het foerageren, waardoor hier de nadruk in de overige delen van de nacht heeft gelegen.

Leusden

Binnen het projectgebied in Leusden worden geen bomen gerooid en zijn geen opstallen waarin zich vleermuizen op kunnen houden betrokken. De werkzaamheden zullen hier uitsluitend bestaan uit het verwijderen van elementen en voorzieningen die niet kunnen worden gerelateerd aan vleermuizen. Indien de werkzaamheden zonder werkplek verlichting worden uitgevoerd zijn er geen effecten op vleermuizen te verwachten.

Voor het potentiële compensatiegebied ten bate van een mogelijke herplant op de huidige akker bestaat de mogelijkheid dat hierdoor vliegroutes of foerageergebied verloren gaan. Om het gebruik door vleermuizen van deze akker en haar directe omgeving te beoordelen zijn hier een drietal late avond / nachtbezoeken gebracht.

Tijdens de bezoeken is vastgesteld dat de laan aan de noordzijde van de akker een frequent gebruikte vliegroute van vleermuizen betreft. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Kort na zonsondergang is er een duidelijke vliegrichting van oost naar west. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de dieren hun verblijfplaatsen in de bebouwing rond de Buurtweg of Leusden zuid zullen hebben. Incidenteel werd tijdens de migratie kort foerageren boven de heg die de laan van de akker scheidt waargenomen. Eenmaal werd een jagende franjestaart boven het pad gezien die regelmatig uitstapjes maakte boven de heg en de noordelijke helft van de akker. Langs de zuidelijk gelegen bosrand werd niet gemigreerd door vleermuizen. Later in de nacht werden hier tweemaal solitaire exemplaren van de rosse vleermuis jagend aangetroffen (figuur 14).

Figuur 14. resultaten vleermuiskartering YMCA Leusden (compensatie gebied)

Woudenberg

Tijdens de bezoeken is gelet op de aanwezigheid van verblijfslocaties. Als potentiële locaties zijn uitsluitend holtebomen beschikbaar binnen het projectgebied. De in het vroege voorjaar gekarteerde holtebomen zijn tijdens de bezoeken, bij aanvang van de kartering, bezocht om eventueel uitvliegende dieren en/of zwermgedrag rond de verblijfslocatie niet te missen. Vrijwel alle holtebomen in het gebied zijn aanwezig op het deelgebied van de voormalige NCC (vak Y-1). Er zijn geen verblijfslocaties van vleermuizen vastgesteld. Binnen het projectgebied van de YMCA werd voornamelijk gevoerageerd door vleermuizen rond het voormalige NCC-terrein en langs de randzone van het ten westen hiervan gelegen voormalige parkeerterrein. Daarnaast werd een enkele foeragerende vleermuis waargenomen boven de hoofdpaden in het gebied. De overige gebiedsdelen, waaronder smalle bospaden, zijn te besloten om een effectieve vliegroute of foerageerhabitat voor vleermuizen te bieden. Hier werden geen foerageergedrag of vliegbewegingen vastgesteld.

Er werd een vrij breed soortenspectrum aan vleermuizen foeragerend aangetroffen op bovengenoemde deellocaties. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger waren het meest talrijk. Ruige dwergvleermuis werd voornamelijk in de nazomer aangetroffen. Franjestaart en Rosse vleermuis incidenteel. Een kaart weergave van de waargenomen vleermuizen is weergegeven als figuur 15.

Figuur 15. resultaten vleermuis kartering YMCA Woudenberg

➤ Resultaten Leusden

Op de locatie Leusden zijn vier soorten vleermuizen aangetroffen. De noordelijk gelegen laan heeft een belangrijke functie als vliegroute voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers vanuit het dorp (Leusden) naar het westen. Incidenteel wordt hierbij kort jacht gedrag vertoond waarbij ook de akker deels wordt benut. De vliegroute bevindt zich boven de weg en wordt niet beïnvloed door de (compenserende) inrichting van het gebiedsdeel.

Als foerageergebied heeft de akker een zeer geringe betekenis. Bij inrichting van de akker kan foerageergebied worden verkleind. Als gevolg van het totaal areaal aan beschikbaar foerageergebied in de directe omgeving en de geringe vermindering van het foerageergebied leidt dit niet tot aantasting van de duurzame staat van instandhouding van soorten of beperking van foerageergebied en/of vliegroutes.

➤ Resultaten Woudenberg

Op de locatie Woudenberg zijn 5 soorten aangetroffen. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger waren het meest talrijk. Beide soorten benutten geen bomen als verblijfplaats. In de nazomer werd de soort ruige dwergvleermuis enkel malen aangetroffen. Tijdens twee bezoeken werd een exemplaar franjestaart vastgesteld. Eveneens tijdens twee bezoeken enkele exemplaren rosse vleermuis. Beide zijn boom bewonende soorten. Binnen het projectgebied zijn 8 holtebomen gekarteerd. Rond deze holte is geen zwermgedrag of uitvliegen van vleermuizen vastgesteld.

Geconcludeerd wordt dat er geen aanwijzingen zijn voor aantasting van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen bij de voorgenomen ontwikkeling. Wel is het gebied een frequent gebruik foerageergebied en zijn er vliegroutes aanwezig. Tijdens de ontwikkeling van de projectlocatie dient terughoudend met bouwplaats verlichting te worden omgegaan. Bij de keuze voor terreinverlichting dient dit passend voor vleermuizen te worden uitgevoerd (lage armaturen zonder uitstraling naar boven).

6.3. Land zoogdieren

➤ Boomarter

Voor de locatie in Leusden is de bosrand, die mogelijk effect heeft van een eventuele herinrichting onderzocht op geschikte holtebomen deze zijn niet aangetroffen.

Voor de boomarter zijn in het bijzonder (voormalige) holten van groene- en zwarte specht van belang. De holten dienen een diameter te hebben groter dan 50 millimeter, beuken van een wat grotere leeftijd zijn hierbij favoriet, maar zijn niet in het deelgebied Woudenberg, waar de YMCA haar ontwikkelingsplan heeft, aanwezig. Grondholten, stamvoetholten zijn geïnspecteerd, hierbij zijn geen aanwijzingen voor aanwezigheid van de boomarter gevonden.

Ook elders in het Henschotermeer gebied komt de beuk slechts sporadisch voor. Binnen het YMCA deelgebied in Woudenberg is slechts één in potentie geschikte holte aangetroffen. Dit wordt mede veroorzaakt door de leeftijd en het soort spectrum van het boombestand. De aangetroffen holte was aanwezig in een grove den. Bij de vondst van de holte is onder de boom gezocht naar mestsporen die wijzen op aanwezigheid van boomarter. De holteranden zijn geïnspecteerd met een stokcamera op krab- of nagelsporen en haarresten. Ook de stam onder de holte is geïnspecteerd op krab- en/ of nagelsporen.

Er zijn geen aanwijzingen of sporen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van boomarters in het gebied.

De boomarter wordt hiermee uitgesloten als aanwezig binnen het projectgebied. Evenmin kan het gebied worden aangemerkt als potentieel leefgebied door de afwezigheid van voldoende geschikte verblijfplaatsen. De aanwezige holteboom is aangemerkt als te sparen boom tijdens de gebiedsontwikkeling.

➤ Resultaten Leusden

Op de locatie Leusden zijn geen geschikte holte bomen voor de boomarter aangetroffen in de mogelijk beïnvloede delen bij herinrichting.

De soort kan worden uitgesloten vanuit de Wet natuurbescherming.

➤ Resultaten Woudenberg

Op de locatie Woudenberg is één, in potentie, geschikte holte voor de boomarter aangetroffen in een grove den. De holte is meerdere keren geïnspecteerd op bewoning door de boomarter. Vastgesteld is dat de holte niet in gebruik is. In de ruime omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen gedaan of aanwijzingen verkregen van aanwezigheid van boomarters.

De soort kan worden uitgesloten voor het projectgebied.

➤ Das

Voor de locatie Leusden is de als potentiële locatie voor natuurcompensatie aangemerkte akker tijdens meerdere bezoeken onderzocht op sporen die wijzen op gebiedsgebruik door de das. Er is gezocht naar wissels in het bijzonder onder en langs de heg aan de noordzijde en naar haren bij mogelijke onderdoorgangen van hagen en rasters. De akker zelfs is nagelopen op de aanwezigheid van mest- en krabputjes en de aangrenzende bosrand is onderzocht op aanwezigheid van burchten. Tijdens deze onderzoeken zijn geen sporen van de das aangetroffen op de voor compensatie beschikbare locatie Leusden.

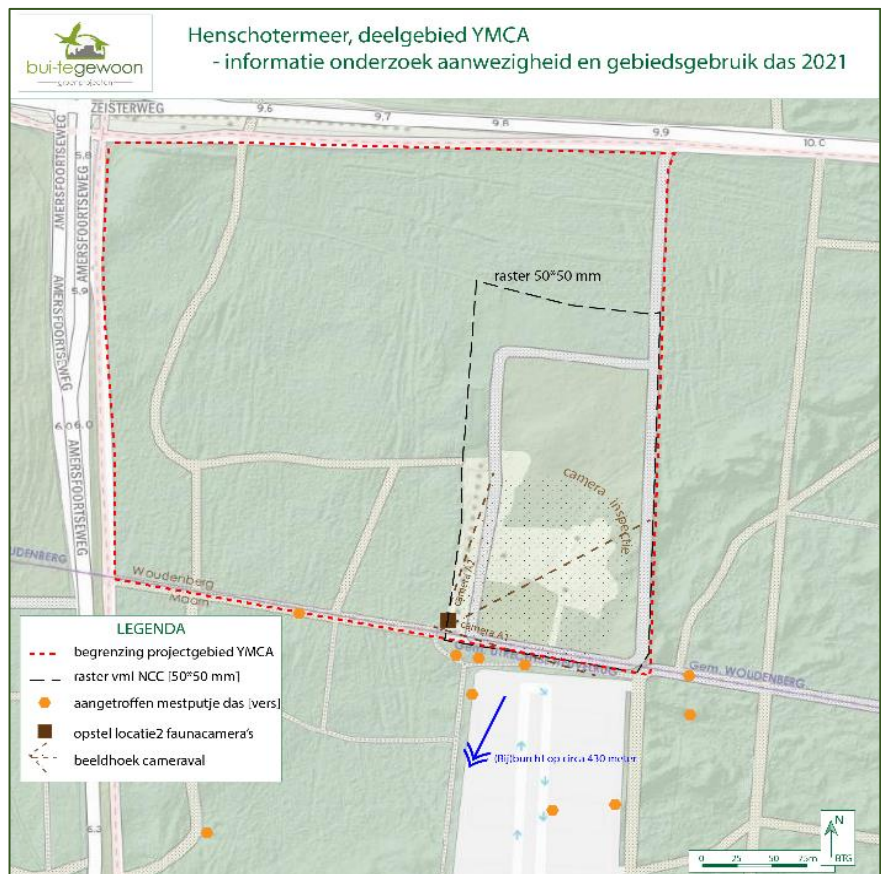
Woudenberg

Tijdens de bezoeken voor het onderhavige onderzoek is het gehele projectgebied in Woudenberg onderzocht op de aanwezigheid van burchten van de das. Binnen het projectgebied van de YMCA werden geen burchten of voormalige verblijfslocaties aangetroffen. Op circa 430 meter ten zuiden van de projectlocatie werd tijdens bezoeken in maart een belopen burcht gevonden. Tijdens latere inspecties was deze burcht niet bewoond. Controle met een monitoringscamera gedurende een periode van tien dagen in mei leverde geen registraties van de das op deze locaties op.

Langs het hoofdpad aan de zuidzijde van het projectgebied werden tijdens verschillende bezoeken enkele mestputjes en krabplaatsen die worden toegeschreven aan de das aangetroffen. Het meer open terreindeel van de voormalige NCC is tijdens de verkennende bezoeken aangemerkt als mogelijke foerageerlocatie voor de das. Tijdens het veldseizoen is de locatie meerdere keren onderzocht op het gebruik door de das. Op deze locatie zijn geen mestputjes, krabplaatsen of wissels door ons aangetroffen. Waarschijnlijk is het perceel niet of onvoldoende toegankelijk als gevolg van het fijnmazige en ingegraven gaasraster wat rondom de voormalige NCC locatie is aangebracht.

Het voormalige NCC terrein is met twee inspectie camera's met kruisende beeldhoeken gedurende driemaal vijf dagen (mei, juni en juli) onderzocht op gebruik als foerageergebied door de das. De camera's zijn zo opgesteld dat de gehele noordzijde, van welke zijde een mogelijke das kon worden verwacht op basis van ligging van N wegen en de geregistreerde burcht, werd bestreken. Er zijn hierbij geen waarnemingen gedaan van gebruik door de das van het projectgebied. Naar verwachting is het terrein niet toegankelijk voor de soort door het rondom geplaatste fijnmazige raster wat is ingegraven in de bodem. De overige delen van het projectgebied zijn als gevolg van de aanwezige habitat en onderbegroeiing als marginaal tot ongeschikt foerageergebied voor de das beoordeeld.

Een totaal overzicht van aan de soort das gerelateerde waarnemingen en locaties is weergegeven als figuur 16.

Figuur 16. Samenvatting waarnemingen gerelateerd aan das YMCA terrein 2021

➤ **Resultaten Leusden**

Op de locatie Leusden zijn geen activiteiten van de das aangetroffen.

➤ **Resultaten Woudenberg**

Op de locatie Woudenberg is buiten het projectgebied een burcht aangetroffen die in maart bewoond was. Langs de noordrand, buiten het projectgebied, zijn mestputjes en krabplaatsen die worden toegeschreven aan de das gevonden. De als mogelijk foerageergebied beoordeelde voormalige kampeertrein van de NCC is regelmatig visueel onderzocht op sporen die wijzen op gebruik door de das. Daarnaast heeft driemaal gedurende een periode van 5 dagen een inspectie met een faunacamera plaatsgevonden. Er zijn geen waarnemingen van de das of sporen die wijzen op gebiedsgebruik door de das gedaan. Er wordt geconcludeerd dat er geen effecten op de soort das in het gebied zijn te verwachten.

➤ **Eekhoorn**

Leusden

De beoogde compensatielocatie in Leusden betreft een akker. Langs de randzone zijn lanen of bosvakken aanwezig. De gehele randzone met boombegroeiingen is over een breedte van circa 10 meter vanuit de akkerrand tweemaal nagelopen op de aanwezigheid van eekhoorn nesten. Deze zijn niet aangetroffen.

Woudenberg

Er werd tijdens de uitgebreide gebiedskartering in maart uitsluitend een eekhoornnest gekarteerd op ruime afstand buiten het gebiedsdeel van de YMCA in het Henschotermeer gebied. Dit sluit aan bij het beperkt aantal waarnemingen die bekend zijn van het projectgebied (waarneming.nl / NDFF / VZZ).

Binnen een druk bezocht natuur- recreatiegebied als het Henschotermeer wordt een grotere waarneming intensiteit verondersteld voor een goed herkenbare en bij het publiek 'populaire' soort als de rode eekhoorn wanneer deze een regelmatig voorkomen heeft. Tijdens de veldbezoeken voor het onderhavige onderzoek is eenmaal een zichtwaarneming van de rode eekhoorn gedaan. De rode eekhoorn wordt hiermee als beperkt aanwezig / uitsluitend als passant binnen het projectgebied beoordeeld.

➤ **Resultaten Leusden**

Op de locatie Leusden zijn geen activiteiten van de eekhoorn aangetroffen.

➤ **Resultaten Woudenberg**

Op de locatie Woudenberg zijn geen nesten of voortplantingsplaatsen van de rode eekhoorn aangetroffen. De zeer beperkte mate van het waarnemen van de soort wijst op een gebruik als passage gebied zonder permanente vestiging.

➤ Konijn

Leusden

Tijdens bezoeken aan de locatie Leusden zijn meerdere waarnemingen van het konijn gedaan. Binnen het beoogd compensatie gebied zijn verspreid enkele sporen in de vorm van mest en 'krabbels' waargenomen. Het konijn kan worden beoordeeld als aanwezig binnen de projectlocatie Leusden.

Woudenberg

Het konijn heeft een lage dichtheid en een verspreid voorkomen in het totale Henschotermeer gebied (Bron: bureaustudie en verkennende veldbezoeken Bui-TeGewoon | groenprojecten).

Binnen het deelgebied waar de beoogde ontwikkeling van de YMCA zal plaatsvinden waren enkele zeer beperkte foerageer en krabplekken aanwezig langs de rand van het open gebied met boomweide (vak Y-1). Hoewel dit deelgebied visueel een geschikte habitat lijkt en op de aangrenzende voormalige parkeerplaatsen aan de zuidzijde buiten het YMCA projectgebied, meerdere burchten van het konijn zijn aangetroffen wordt de deellocatie beperkt gebruikt. Een oorzaak hiervan kan worden gevonden in het omsluitende gaasraster met een kleine maasdiameter (5 bij 5 cm) wat is ingegraven in de bodem. Hierdoor is het betreffende deelgebied slechts zeer beperkt toegankelijk voor (grotere) dieren van buiten het omrasterde gebied.

De bosvakken die tot het YMCA projectgebied behoren hebben een (te) dicht boombestand en weinig foerageerbare vegetatie voor de soort konijn. De direct aan de westzijde grenzende voormalige parkeerplaats buiten het projectgebied heeft een aantal burchten. Hier is op basis van sporen en zichtwaarnemingen een duidelijk grotere activiteit van konijnen vastgesteld. De verwachting is dat de foerageerplekken (begraasd gewas/keutels en graafputjes) langs de randzone van het projectgebied door dieren uit deze aangrenzende populatie zijn aangebracht.

Tijdens de bezoeken ten bate van het onderhavige onderzoek is de aanwezigheid van konijnen en sporen van konijnen gekarteerd. Hieruit zijn geen nieuwe inzichten gekomen.

Geconcludeerd wordt dat binnen het ontwikkelingsgebied van de YMCA geen holen of permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn. Wel wordt door een beperkt aantal dieren nabij het deelgebied met de boomweide gefoerageerd. De voorgenomen ontwikkeling zal geen aantasting van dit gebruik veroorzaken en/of de nabij gelegen populatie op andere wijze schaden.

- **Resultaten Leusden** *Op de locatie Leusden zijn geen foerageergebieden of burchten van het konijn aanwezig.*
- **Resultaten Woudenberg** *Op de locatie Woudenberg werden enkele waarnemingen van aanwezigheid van het konijn gedaan. Deze waren voornamelijk aanwezig in de randzone met de westelijk gelegen parkeerplaats waar een populatie werd vastgesteld.
Het konijn is geen zwaarder beschermde soort in de Wet natuurbescherming.
Door bij de inrichting van het terrein te werken volgens een vigerende gedragscode en met ecologische werkprotocollen wordt conform het zorgvuldigheidsbeginsel (art. 1 lid 11) van de wet geopereerd.*

➤ Vos

Leusden

In verschillende brondocumenten worden waarnemingen van de vos in en rond de locatie Leusden vermeld. De soort is tijdens de bureaustudie beoordeeld als een regelmatig en vrij algemeen aanwezige soort voor dit gebied. De beoogd projectlocatie zal naar verwachting daardoor onderdeel uitmaken van het foerageergebied van de soort vos. De randzone van het beoogd compensatie gebied is in het bijzonder langs de bosrand en haag tweemaal gecontroleerd op de aanwezigheid van (bewoonde) burchten van deze soort. Deze zijn niet aangetroffen.

Woudenberg

Binnen het Henschotermeer gebied worden relatief weinig waarnemingen van de vos gedaan zo blijkt uit de registraties op waarneming.nl, NDFF en VZZ databases. Tijdens het integrale gebiedsonderzoek in maart werden twee recent belopen holen aangetroffen die beide buiten het projectgebied van de YMCA zijn gelegen. Binnen het projectgebied werd op één locatie (vak Y- 4) aan de vos toegeschreven mest gevonden (figuur 17), waaruit blijkt dat de soort gebruik maakt van de projectlocatie als foerageergebied. Tijdens het bezoek van 5 augustus werd een (op)nieuw uitgegraven hol in één van de middenbermen van de grote parkeerplaats direct ten westen van de projectlocatie gevonden.

De projectlocatie wordt op basis van de gevonden informatie beoordeeld als onderdeel uitmakend van het leefgebied van de vos.

Figuur 17. Aan vos toegeschreven mest op bospad YMCA locatie (Y4)

- **Resultaten Leusden** *Op de locatie Leusden zijn in de randzone geen burchten van de vos aanwezig. Er wordt geen effect van de voorgenomen inrichting verwacht op verblijfplaatsen van de vos. Het foerageergebied wordt niet aangetast.*
- **Resultaten Woudenberg** *Op de locatie Woudenberg zijn geen burchten van de vos binnen het projectgebied waargenomen. Wel wordt gefoerageerd binnen het projectgebied. Het leefgebied voor de soort wordt niet aangetast.*

6.4. Broedvogels, inclusief jaarrond beschermde nesten en holenbroeders

Bij de verkennende bezoeken in maart en april is het gebied intensief doorkruist om holtebomen en jaarrond beschermde nesten op te sporen. Bij aantreffen van deze locaties zijn ze met GPS vastgelegd om later in het seizoen eenvoudig controle bezoeken te kunnen uitvoeren. Grove dennen zijn hierbij van meerder kanten beoordeeld. Dichtere opstanden van Larix en Douglas zijn doorkruist om de mogelijke aanwezigheid van nesten van sperwer (en havik), die veelal een voorkeur hebben voor deze dichtere opstanden, vast te stellen of uit te sluiten. Naast clusters van nesten uit vorige jaren (sperwer) en karakteristieke locaties voor havik nesten is tevens gelet op plukresten in de opstanden die een aanwijzing voor een mogelijk aanwezige broedlocatie kunnen geven en is steeds gelet op de aanwezigheid en territoriaal gedrag van soorten met jaarrond beschermde nesten. Tijdens de nachtbezoeken ten bate van vleermuizen is gelet op roep van uilen. Tijdens alle bezoeken is een soortenlijst van waargenomen vogels samengesteld. Vogels die territoriaal gedrag vertoonden zijn hierbij gemarkeerd, zodat een broedvogellijst kon worden opgesteld aan de hand waarvan het broedseizoen met beperkingen voor werkzaamheden kon worden bepaald.

Leusden

In totaal zijn 29 vogelsoorten tijdens de verschillende bezoeken waargenomen. Hiervan worden 17 soorten tot de broedvogels gerekend. Op basis van deze resultaten wordt het broedseizoen bepaald op 1 maart tot 15 juli.

Woudenberg

In totaal zijn 38 verschillende vogelsoorten tijdens de bezoeken waargenomen. Hiervan zijn 13 soorten als overvliegend zonder binding met het gebied geïnterpreteerd. Waardoor er 25 soorten met enige vorm van gebiedsbinding zijn aangemerkt. Van 12 soorten is daadwerkelijk territoriaal of broedindicatief gedrag waargenomen (tabel 4). Op basis van het aangetroffen soortenspectrum wordt het broedseizoen bepaald op 1 maart – 31 juli. Omdat sommige soorten soms al vroeg in het jaar tot broeden komen en/of meerdere legfels grootbrengen is het in de periode 1 februari – 1 maart en 31 juli – 31 augustus uitsluitend mogelijk om werkzaamheden uit te voeren na een vogelcheck met vrijgave door een ecooloog.

Op het voormalige NCC terrein zijn enkele holtebomen en nestkasten aanwezig. Holtebomen dienen waar mogelijk te worden gehandhaafd. Indien bomen met holten als nog dienen te worden gerooid dient vooraf een vogelcheck te worden uitgevoerd. Indien de bomen niet bewoond zijn betreft het geen beschermde situatie. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel uit de Wet natuurbescherming zal echter voor elke gerooide holteboom twee nestkasten voor een potentiële soort worden teruggeplaatst. Indien het een bewoonde locatie betreft zal in eerste instantie worden gepoogd de betreffende locatie te handhaven door de beoogde ontwikkeling te verschuiven. Indien dit niet mogelijk is zal een ontheffingstraject worden gestart.

Indien bomen waaraan nestkasten zijn bevestigd moeten worden gerooid dienen de nestkasten vooraf en buiten het broedseizoen op een geschikte nieuwe locatie te worden herplaatst.

- **Resultaten locatie Leusden** *Voor de locatie Leusden worden geen bomen gekapt, of anderszins ingrijpende werkzaamheden aan potentieel broedgebied uitgevoerd. Niet kan worden uitgesloten dat binnen de invloedssfeer van nesten in bomen en of struiken moet worden gewerkt. Op basis van het gevonden soortenspectrum wordt het broedseizoen bepaald op 1 maart tot 15 juli.*

Resultaten locatie Woudenberg

Voor de locatie Woudenberg is op basis van het aangetroffen soortenspectrum in relatie tot de voorgenomen ontwikkeling het broedseizoen bepaald op 1 maart tot 31 juli.

Voor werkzaamheden in de periode 1 februari – 1 maart en 31 juli – 31 augustus dient steeds een vogelcheck van de (deel) werklocatie te worden uitgevoerd.

Indien holte bomen vanuit veiligheidsoverwegingen moeten worden gekapt dient dit steeds in de periode 1 oktober – 1 februari plaats te vinden.

Voor elke gekapte holte bomen dienen twee kunstnesten te worden terug geplaatst van een type met een vergelijkbaar vlieggat diameter zodat de beschikbare broedhabitat voor holenbroeders niet wordt beperkt.

WAARNEMINGEN OVERZICHT VOGELS															
PROJECT				Natuur onderzoek nieuwe locatie YMCA te Woudenberg											
PROJEC GEBIED				YMCA deelgebied Henschotermeer Woudenberg											
DATUM/PERIODE				februari 2021 tot augustus 2021											
soort	aanwezig	terri- toriaal	over vliegend	soort	aanwezig	terri- toriaal	over vliegend	soort	aanwezig	terri- toriaal	over vliegend	soort	aanwezig	terri- toriaal	over vliegend
Roodkeelduiker				Patris				Nachtzwaluw				Grasmus			
Dodaars				Kwartel				Gierzwaluw			a	Braamsluiper			
Geoorde fuut				Fazant								Fitis	a		
Fuut				Kraanvogel				Hop				Tijffaf	a	a	
Roodhalsfuut												Goudhaan	a		
				Waterral				Drasihals				Ijsvogel			
Aalscholver				Kwartelkoning				Groene specht	a			Grauwe vliegenvanger	a		
Blauwe reiger				Porcelinhoen				Zwarte specht				Bonte vliegenvanger			
Grote zilverreiger				Waterhoen				Grote bonte specht	a	a		Heggenus			
Purperreiger				Meerkooit				Kleine bonte specht							
Kwak				Scholekster				Veldleeuwerik				Graspieper			
Woudaap				Kievit				Boomeleeuwerik				Boompieper			
Roerdomp				Zilverplevier				Strandleeuwerik				Waterpieper			
Ooievaar		a		Goudplevier				Boerenwaluw			a	Witte kwikstaart			a
Lepelaar				Bontbekplevier				Huiszwaluw				Rouwkwikstaart			
Wilde zwaan				Kleine plevier				Oeverzwaluw			a	Grote gelekwikstaart			
Kleine zwaan				Regenwulp								Gele kwikstaart			
Knobbelzwaan				Wulp				Wielewaal				Engelse gelekwikstaart			
Zwarte zwaan				Grutto				Raaf			a	Pestvogel			
				Rosse grutto				Zwarte kraai	a			Klapekster			
Grauwe gans		a		Islandse grutto				Bonte kraai				Grauwe klauwier			
Kolgans				Zwarte ruiters				Roek							
Rietgans				Tureluur				Ekster				Spreeuw			a
Kleine rietgans				Groenpootruiter				Kauw				Huisemus			
Rotgans				Witgatje				Vlaamse gaai	a	a		Ringmus	a		
Brandgans				Bosruiter								Appelvink			
Roodhalsgans				Oeverloper				Koolmees	a	a		Groenling			
Nijlgans				Steenloper				Pimpelmees	a	a		Putter			
Canadese gans				Watersnip				Zwarte mees	a			Sijs			
				Houtsnip				Kuifmees	a	a		Kneu			
Bergeend				Bokje				Glanskopmees	a	a		Frater			
Wilde eend				Drietenstrandloper				Matkopmees				Grote barmisjs			
Zomertaling				Kanoetstrandloper				Staatmees				Eurpese kanarie			
Wintertaling				Kleine strandloper				Baardman				Goudvink	a		
Pijlstaart				Paarse strandloper				Boomklever	a	a		Vink	a	a	
Smient				Bonte strandloper				Boomkruiper				Keep			
Kraakeend				Krombek strandloper								Kruisbek			a
Slokeend				Kemphaan				Winterkoning	a						
Krooneend				Kluut				Roodborst	a	a		Grauwe gors			
Tafeleend				Stormmeeuw				Nachtegaal				Geelgors			
Kuifeend				Zilvermeeuw			a	Blauwborst				Ortolaan			
1 Topperend				Kleine mantelmeeuw				Zwarte roodstaart				Rietgors			
Brilduiker				Grote mantelmeeuw				Gekraagde roodstaart				Ijsgors			
Eidereend				Kokmeeuw			a	Paap				Sneeuwgor			
Zwarte zeezeend				Geelpootmeeuw				Roodborsttapuit							
Nonnetje				Zwartkopmeeuw				Tapuit				Valkparkiet			
Grote zaagbek								Belfijster							
Middelste zaagbek				Zwarte stern				Merel	a	a					
				Noordse stern				Kramsvogel							
Wespendief				Dwergstern				Koperwiek							
Rode wouw				Grote stern				Zanglijster	a						
Zwarte wouw								Grote lijster	a	a					
Havik				Holenduif	a										
Sperwer				Houtduif	a	a		Sprinkhaanzanger							
Buizerd	a			Zomertortel				Snor							
Blauwe kiekendief				Turkse tortel				Grote karekiet							
Bruine kiekendief								Kleine karekiet							
Visarend				Koekoek				Bosrietzanger							
Slechtvalk								Rietzanger							
Boomvalk		a		Kerkuil				Spotvogel							
Smelleken				Steenuil				Zwartkop							
Torenvalk		a		Ransuil				Tuinfluter							
				Bosuil											
				Velduil											

Tabel 5. Overzicht vogelwaarnemingen YMCA terrein Woudenberg 2021

6.5. Reptielen

In Nederland komen zeven soorten inheemse reptielen voor. Het betreft drie slangen en vier hagedissen. Alle inheemse reptielen en hun leefgebied zijn beschermd vanuit de Wet natuurbescherming.

Reptielen hebben hun leefgebied overwegend op de overgangen tussen bos en open gebied, in heide en veengebieden en in de randzones van zandverstuivingen. In het leefgebied moeten zowel plekken om te schuilen als om op te warmen aanwezig zijn. Voor de overwintering worden o.a. grondholten, stamvoetholten, liggend dood hout en takkenrillen gebruikt.

Kenmerk Bui-TeGeeuon:

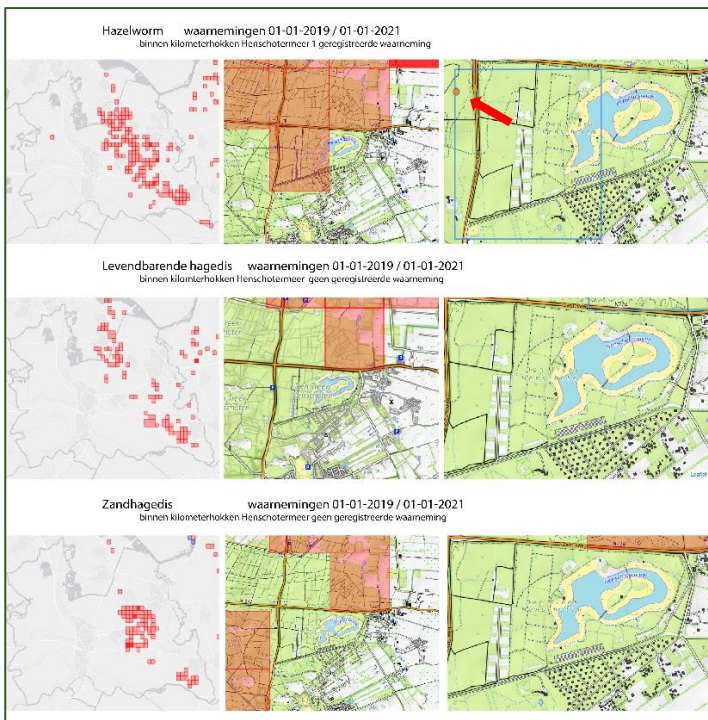
BTG.RAPP. 2021/40-V4 Natuuronderzoek verplaatsing YMCA van Leusden naar Woudenberg

Leusden

Van de directe omgeving van de locatie Leusden zijn waarnemingen van reptielen bekend. Het merendeel van de waarnemingen is gerapporteerd uit het gebiedsdeel ten westen van het projectgebied met heide en open bodemdelen. Voor de projectlocatie in Leusden is uitsluitend de randzone met bosovergangen en hagen als potentieel leefgebied voor reptielen beoordeeld. De nog in te richten akker is als ongeschikt beoordeeld. Het onderzoek naar reptielen in Leusden is uitgevoerd door driemaal bij geschikte weeromstandigheden het gehele terrein langs de randzone te inspecteren op de aanwezigheid van zonnende reptielen. Deze zijn niet aangetroffen.

Woudenberg

Tijdens de bureaustudie is vastgesteld dat hoewel er geen recente waarnemingen van reptielen uit het projectgebied bekend zijn er in de directe omgeving waarnemingen van zowel de hazelworm, de levendbarende hagedis als de zandhagedis zijn verricht (figuur 18). Deze waarnemingen bevinden zich overwegend aan de overzijde van de beide provinciale wegen die het gebied begrenzen. De meest nabij verrichte waarneming betreft een levendbarende hagedis ten westen van het projectgebied (rode pijl rechtboven in figuur 18).

Figuur 18. Uitkomsten bureaustudie reptielen (maart 2021)

Tijdens de gebiedsverkenning op de projectlocatie, in maart en april 2021, is het projectgebied beoordeeld als lokaal geschikt voor reptielen. Er zijn in potentie zowel leefgebied, foerageergebied, voortplantings- en overwintering habitats aanwezig. Tijdens een drietal verkennende terreinbezoek in maart en begin april 2021 is de gebiedshabitat verder in kaart gebracht. Hierbij is geconcludeerd dat er delen van het projectgebied een mogelijke habitat vormen voor genoemde reptielen. Er zijn zowel potentiële zonlocaties, schuilplaatsen voor overwintering als voortplantingsmogelijkheden voor alle drie de mogelijk aanwezige soorten aangetroffen. Deelgebieden met potentiële habitats, de gehanteerde looproute tijdens de inventarisatie en de locaties voor “platenonderzoek” zijn hierop bepaald en weergegeven in figuur 11.

Platenonderzoeken en monitoringsroutes hebben geen waarnemingen van reptielen opgeleverd. De uitgelegde platen werden vrijwel allen kort na het uitleggen bezet door de kale rode bosmier of de gewone steekmier. Ook gekeerde stammen leverde in het merendeel van de situaties populaties (bos)mieren op. In de regel worden op plaatsen die worden bezet door (bos)mieren geen reptielen aangetroffen. De grote mate van aanwezigheid van bosmieren lijkt in het projectgebied een beperkend effect op de reptielenfauna te hebben.

Mogelijk vormt de beperkte aanwezigheid van liggend dood hout een beperkende factor voor de mierenpopulatie in het gebied, waardoor nieuwe mogelijkheden direct worden ingenomen. Ook zal de isolatie van het deelgebied door de omsluitende provinciale wegen een handicap kunnen vormen om het gebied te bereiken. Nieuwe mogelijkheden, zoals vastgesteld bij het uitleggen van reptielplaten, leidt tot een snelle bezetting door mieren waardoor ze niet beschikbaar komen voor reptielen. Een meer natuurlijk bosbeheer, dan tijdens het beheer door het recreatieschap in het verleden gevoerd, waarbij een toename van zowel staand als liggend dood hout wordt nagestreefd, kan de mogelijkheden voor reptielen in de toekomst vergroten.

- **Resultaten locatie Leusden** *In de directe omgeving van de locatie in Leusden zijn waarnemingen van meerdere soorten reptielen bekend. Voor het compensatie gebied zal de eventuele herinrichting van de huidige akker niet leiden tot aantasting van individuen en/of leefgebied.*
Bij het ontmantelen van de huidige YMCA tentenplaatsen en overige voorzieningen is er een mogelijkheid dat zich in het winterhalfjaar onder op de bodem aangebrachte materialen reptielen in winterrust aanwezig zijn. Het verwijderen van op het maaiveld aanwezige afdekkingen als vlonders, betonplaten of anderszins voorzieningen die als overwinteringshabitat kunnen worden benut dient hierdoor buiten de periode 1 oktober – 1 maart plaats te vinden.
- **Resultaten locatie Woudenberg** *Voor de locatie Woudenberg zijn geen reptielen waargenomen tijdens het uitgevoerde Onderzoek verricht. Ook het bronnenonderzoek geeft geen waarnemingen uit het gebied. Hoewel op basis van totale verspreiding binnen de Utrechtse Heuvelrug incidenteel voorkomen van soorten niet kan worden uitgesloten zal dit niet leiden tot aantasting van leefgebied en/of de duurzame staat van instandhouding in gevaar brengen. Dit komt o.a. voort uit het ontbreken van overwinteringshabitat voor reptielen binnen de te ontwikkelen delen van de YMCA projectlocatie.*

6.6. Overige soorten en soortgroepen

Leusden

Voor de locatie Leusden zijn geen waarnemingen van overige beschermde soorten als insecten, ongewervelden, mollusken, etc. verricht. Op basis van habitat binnen de door het project beïnvloede locaties worden deze ook niet verwacht.

Woudenberg

In het projectgebied zijn op meerdere plaatsen nesten van de kale rode bosmier aangetroffen ook zijn er “mierenpaden” (vaste looproutes) van deze soort vastgesteld. De kale rode bosmier betreft een voormalig beschermde soort onder de Flora en Faunawet. Om te voldoen aan het zorgvuldigheidsbeginsel principe uit de Wnb (art. 1.11) zijn alle aangetroffen mierenhopjes gekarteerd. Deze waren gelegen langs het zuidelijke bospad van de vakken Y2 & Y3. Door de registratie kunnen tijdens de gebiedsontwikkeling door toepassen van de mitigerende aanpak “ontwijken” de locaties gespaard worden.

Figuur 19. Mierenhopjes in het gebied zijn allen van de kale rode bosmier

Door bij het uitzetten van de kampeervakken en overige voorzieningen de directe omgeving van mierenhopjes te vrijwaren en mierenpaden niet te doorsnijden kunnen op eenvoudige wijze effecten op rode bosmieren worden voorkomen. Parallel voorkomt dit overlast op de kampeervakken voor de gebruikers. Naast de kale rode bosmier zijn onder de, voor reptielen onderzoek, uitgelegde tegels ook regelmatig nesten van de gewone steekmier en grauwwazige renmier aangetroffen. Beschermde soorten zijn niet aangetroffen.

- **Resultaten locatie Leusden** *Op de locatie in Leusden zijn geen mierenhopjes binnen de projectlocatie en/of het compensatiegebied aangetroffen.*
- **Resultaten locatie Woudenberg** *Binnen het projectgebied Woudenberg zijn de meeste mierenhopjes aangetroffen in de zone langs het zuidelijk gelegen bospad en de aangrenzende voormalige parkeervakken net buiten het projectgebied. Meer centraal in het gebied was één mierenhoop aanwezig in de westrand van het voormalige NCC terrein en twee langs het noord-zuid pad aan de uiterste westzijde. Door tijdens de locatie keuze van de aan te brengen voorzieningen rekening te houden met de aanwezigheid van ‘mierenhopjes’ en ‘mieren straten’ (mitigatiemethode “ontwijken”). Kan op eenvoudige wijze effect op bosmieren worden voorkomen, waarmee wordt voldaan aan het zorgvuldigheidsartikel uit de Wnb.*

7. Aanbevelingen

De resultaten van het natuuronderzoek op de locaties YMCA Leusden en toekomstig YMCA Woudenberg lijden tot een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen hebben deels betrekking op het ontmantelen dan wel inrichten van terreindelen, voorzieningen en het nieuwe gebouw in Woudenberg en deels op compenserende en mitigerende maatregelen voor dieren en habitats tijdens de ontwikkeling.

7.1. Locatie Leusden

Ontmantelen huidig YMCA terrein

- a) Compenserende en/of mitigerende maatregelen
 - Ontmantelen terrein buiten het broedseizoen (15 maart/ 15 juli). Indien dit niet mogelijk blijkt voorafgaand aan werkzaamheden uitvoeren van een broedvogelcheck (ecoloog);
 - Verwijderen van funderingen en overige voorzieningen met een bodemafdekking buiten het overwinteringsseizoen van reptielen (oktober-maart);
 - Tijdens de ontmanteling niet werken in perioden dat verlichting noodzakelijk is;
 - Tijdens de ontmanteling van het terrein op afroep kunnen beschikken over een ecoloog bij het aantreffen van fauna.
- b) Habitat verbeterende maatregelen vanuit ecologie
 - Na het verwijderen van voorzieningen en materialen het maaiveld ter plaatse in lichte mate verlagen zodat inunderende bodemdelen ontstaan met vocht gradiënten die sneller kunnen ontwikkelen tot aantrekkelijke vegetaties voor de reptielen en kleine zoogdierfauna;
 - Smalle paadjes ontstaan tijdens het kampeergebruik afsluiten of lokaal open trekken zodat versnelde vegetatie ontwikkeling ontstaat;

Inrichten / ontwikkelen van huidige akker ten bate van natuurcompensatie werken

- Aanplanten van streekeigen boom- en struiksoorten die kunnen ontwikkelen tot droog loofbos zonder productie;
- Enkele vakken niet actief inplanten maar de bodem opentrekken ten bate van spontane bosontwikkeling;
- Aanplanten met grote randlengten en lokaal open delen ten bate insecten en foerageerhabitat voor vleermuizen.

7.2. Locatie Woudenberg

- a) Compenserende en/of mitigerende maatregelen
 - Bouwrijp maken van het terrein buiten het broedseizoen (01 maart/ 01 augustus). Indien dit niet mogelijk blijkt voorafgaand aan werkzaamheden uitvoeren van een faunacheck (ecoloog);
 - Binnen het voormalige NCC terrein sparen van zoveel mogelijk holtebomen op basis van een boomveiligheidscontrole (VTA);
 - Indien holtebomen moeten worden gerooid voor elke gerooide boom twee kunstnesten / nestkasten voor vogels plaatsen met vergelijkbare diameter van invliegopeningen en één vleermuiskast van een geschikt type als zomerverblijf voor boom bewonende vleermuizen;
 - Locaties van kampeervakken, sport en spel accommodaties, etc. zodanig positioneren dat 'mierenhopen' en 'mierenstraten' niet worden verstoord;
 - Tijdens de ontmanteling niet werken in perioden dat verlichting noodzakelijk is om verstoring van vliegroutes en foerageergebied voor vleermuizen te voorkomen;
 - Tijdens de ontmanteling van het terrein op afroep kunnen beschikken over een ecoloog bij het aantreffen van fauna.
- b) Habitat verbeterende maatregelen vanuit ecologie
 - Overweeg om bij het oprichten van het nieuwe gebouw natuur inclusieve maatregelen op te nemen als vleermuis verblijven of vogel broedplaatsen;
 - Geef een deel van de stammen van gerooiden bomen een passende plek in het bos waar zij als liggend doodhout een toegevoegde waarde kunnen leveren voor insecten, ongewervelden, kleine zoogdieren en reptielenfauna;
 - Maak van (een deel) van het vrijgekomen takhout een takkenril die deels zon gelegen en deels beschaduwde komt te liggen. Dit geeft extra habitat aan de kleine zoogdier en reptielenfauna;
 - Door verspreid in het bos buiten het ontwikkelingsgebied circa 15 bomen met een minimale diameter van 0.35 meter te 'ringen' wordt meer dood hout in het gebied ontwikkeld, wat op termijn leidt tot een betere habitat voor broedvogels die gebruik maken van boomholten en vleermuizen. Houdt hierbij rekening met een veilige afstand t.o.v. openbare paden;
 - Indien lokaal aanplant gewenst of noodzakelijk is binnen de projectlocatie kies dan voor streekeigen bloeiende struik- en struweelsoorten zodat de nectar beschikbaarheid voor insecten wordt vergroot in het gebied;
 - Pas bij de toekomstige terreinverlichting vleermuis vriendelijke verlichting toe met uitsluitend naar beneden stralende lichtbronnen en amberkleurige verlichting.

8. Samenvatting

De YMCA organisatie dient haar huidige locatie in Leusden uiterlijk per december 2023 te hebben verlaten. Om de verplaatsing mogelijk te maken is een locatie nabij het Henschotermeer ter beschikking gesteld. Indien voor de verplaatsing oppervlakte compensatie ten bate van natuur of herplant van bomen noodzakelijk is kan gebruik worden gemaakt van een akkerperceel direct grenzend aan de NNN in Leusden.

Ten bate van deze voorgenomen ontwikkeling dienen ruimtelijke procedures te worden gevolgd en vergunningen dan wel ontheffing te worden aangevraagd. Om deze procedures te kunnen volgen is vanuit het onderdeel natuur informatie noodzakelijk met betrekking tot effecten op beschermde natuurwaarden vanuit de Wet natuurbescherming.

In 2021 heeft Bui-TeGewoon | groenprojecten in opdracht van de YMCA organisatie natuuronderzoek uitgevoerd naar aanwezige natuurwaarden en effecten op de onderlinge samenhang van de voor genomen ontwikkeling op betrokken terreinen en hun omgeving. Het onderzoek bestaat zowel uit bureaustudies als veldonderzoek. De onderhavige rapportage heeft deze (mogelijke) effecten inzichtelijk gemaakt.

Om tot een goede onderzoeksopzet te komen is in het vroege voorjaar vanuit een bureaustudie en habitattoets in het veld een overzicht opgesteld van te onderzoeken soorten, soortgroepen en habitats. Op basis van dit onderzoek is een Plan van Aanpak voor het veldonderzoek opgesteld wat in de periode maart- augustus 2021 is uitgevoerd.

De resultaten uit het natuuronderzoek leiden niet tot de noodzaak van aanvullend of vervolg onderzoek. De voorgenomen ontwikkeling wordt beoordeeld als veilig uitvoerbaar binnen de voorwaarden zoals gesteld in de Wet natuurbescherming mits aan enkele compenserende en mitigerende voorwaarden wordt voldaan.

Vanuit dit onderzoek worden de volgende conclusies getrokken:

- Voor de locatie Leusden zal er een verbetering met betrekking tot zowel habitat als migratie mogelijkheden voor dieren optreden. Voor de locatie Woudenberg zullen de migratie mogelijkheden voor dieren niet wijzigen als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling wel kan een kwaliteit vermindering van de habitat optreden;
- De compensatie plicht vanuit de Wet natuurbescherming zal voortkomen uit het onderdeel Bos en bomen van deze wet. Hiervoor is een perceel van 0,91 hectare in Leusden beschikbaar. Het betreft een actueel akkerperceel dat direct grenst aan bestaand NNN-gebied (groene contour);
- Bij het ontmantelen van de locatie Leusden worden geen beschermde soorten vanuit de Wet natuurbescherming geschaad of anderszins aangetast. Door te werken met mitigerende maatregelen kan op eenvoudige wijze worden voldaan aan het zorgvuldigheid artikel (art. 1.11 Wnb) voor niet (zwaarder) beschermde soorten. Separaat aan de ontmanteling van het terrein in Leusden is het mogelijk habitat verbeterende maatregelen tot stand te brengen in dit gebied;
- Het compensatieperceel in Leusden heeft goede mogelijkheden om naast compensatie van de oppervlakte bos en bomen tevens een extra kwaliteitsimpuls aan de NNN ter plaatse leveren;
- Op de locatie Woudenberg zijn enkele aandacht vragende situaties en beschermde soorten vastgesteld tijdens het natuuronderzoek. De vastgestelde soorten en habitats leiden niet tot beperkingen op de mogelijkheden voor de herontwikkeling mits wordt voldaan aan compenserende en mitigerende maatregelen en steeds wordt gewerkt met ecologische werkprotocollen.

Dit betreft in het bijzonder:

- De uitvoeringsperiode van de verschillende werkzaamheden zowel in de tijd als op de dag;
- Het zo min mogelijk verwijderen van holte bomen en waar dit noodzakelijk is deze te compenseren met vervangende broed- en verblijfsvoorzieningen;
- Het ontwijken van waardevolle situaties als 'mierenhopen' en 'mierenstraten', een jaarrond beschermd nest, etc. door deze locaties tijdens de ontwikkeling te markeren als "Blijf-af locaties" en het waar nodig het anders positioneren van kamplaatsen of sportvoorzieningen;
- Het voorkomen van bouwplaats verlichting of dit zodanig te plaatsen dat uitstraling van verlichting naar boven en zijanten wordt voorkomen;
- Het zorgdragen voor ecologische begeleiding tijdens de werkzaamheden en dit borgen in de totale project organisatie.

Naast voorwaarden voor compenserende en mitigerende maatregelen vanuit de Wnb zijn er in alle betrokken deelgebieden mogelijkheden om natuurwaarden te verstrekken door aanvullende, veelal eenvoudig inpasbare maatregelen die separaat aan de terreinmaatregelen zijn uit te voeren. Deze maatregel zijn als aanbeveling opgenomen in de rapportage.

9. Conclusie

Natura 2000

Op basis van de aard en omvang van de voorgenomen ontwikkeling in relatie tot de afstand tot Natura 2000 gebieden zullen vanuit de voorgenomen ontwikkeling geen effecten optreden.

Leusden

Op basis van het uitgevoerde natuuronderzoek in 2021, zowel op basis van een bureaustudie als een uitgebreid veldonderzoek, wordt geconcludeerd dat de voorgenomen verplaatsing van de YMCA locatie van Leusden naar Woudenberg zal leiden tot een verbetering van de natuurwaarden en een netto toename van het functioneel NNN gebied ter plaatse.

Er zal geen aantasting van beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming en/of van tot de categorieën 'bedreigd', 'ernstig bedreigd' of 'op het punt van verdwijnen' gerekende soorten optreden bij de voorgenomen ontmanteling van het huidige YMCA terrein en/of de (bos)compensatie locatie op de huidige akker.

Woudenberg

Op basis van het uitgevoerde natuuronderzoek in 2021 zowel op basis van een bureaustudie als een uitgebreid veldonderzoek voor de locatie Woudenberg wordt een geringe kwalitatieve en kwantitatieve afname van de NNN berekend die kleiner is dan de toename aan ecologische kwaliteit in habitat en oppervlakte in Leusden.

Daarnaast wordt op basis van het uitgevoerd soorten onderzoek, de aangetroffen soorten en de tolerantie van deze soorten op recreatief medegebruik geen tot mogelijk een geringe afname van de natuurkwaliteit verwacht.

Er zal geen aantasting van beschermde soorten in de Wet natuurbescherming en/of van tot de categorieën 'bedreigd', 'ernstig bedreigd' of 'op het punt van verdwijnen' gerekende soorten optreden, mits rekening wordt gehouden met de locatie van een jaarrond beschermd nest, de vliegroute van vleermuizen en mierenhopen en holtebomen worden gespaard of gecompenseerd tijdens de realisatie. Tijdens de exploitatie dient passend te worden omgegaan met terreinverlichting. Deze aspecten zijn benoemd als mitigerende en compenserende maatregelen.

Samenvattende tabel

Verplaatsen YMCA locatie van Leusden naar Woudenberg overzichtstabel conclusies en maatregelen				
	Leusden YMCA	Leusden compensatie	Woudenberg	maatregel
Gebieds bescherming				
N2000	geen effect	geen effect	geen effect	
Natuurnetwerk Nederland				
oppervlakte	toename kwantitatief & kwalitatief	toename kwantitatief & kwalitatief	afname kwalitatief	compensatie in Leusden
zones met bijzondere ecologische kwaliteit	afwezig	afwezig	afwezig	
aaneengeslotenheid en robuustheid	vergroting	vergroting	geringe afname	compensatie in Leusden
essentiële verbindingen	niet aangetast	niet aangetast	niet aangetast	
samenhang tussen gebieden	geen effect	geen effect	geen effect	
aantasting gebieden uitstekend en 'goed	niet aanwezig	niet aanwezig	niet aanwezig	
oude boskernen	niet aanwezig	niet aanwezig	niet aanwezig	
omstandigheden tbv natuurbeheertypen	geen effect	geen effect	geen effect	
Soorten (beschermde soorten)				
Vaatplanten	niet aangetroffen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	
Mossen	niet onderzocht	niet onderzocht	niet onderzocht	
Korstmossen	niet onderzocht	niet onderzocht	niet onderzocht	
Paddenstoelen	niet onderzocht	niet onderzocht	niet onderzocht	
Vleermuizen	geen effect	vliegroute	vliegroute	voorkomen uitstralende verlichting
Landzoogdieren	geen effect	geen effect	geen effect	
Broedvogels	geen beschermde soorten	geen beschermde soorten	één jaarrond beschermd nest	buiten effectzone projectgebied
Wintervogels	niet onderzocht	niet onderzocht	niet onderzocht	
Amfibieën	niet aangetroffen / habitat ongeschikt	niet aangetroffen / habitat ongeschikt	niet aangetroffen / habitat ongeschikt	
Reptielen	mogelijk winterhabitat	geen effect	niet aangetroffen	werken buiten periode oktober-maart
Vissen	niet onderzocht / geen water in plangebied	niet onderzocht / geen water in plangebied	niet onderzocht / geen water in plangebied	
Dagvlinders	niet aangetroffen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	
Macro nachtvvlinders	niet onderzocht	niet onderzocht	niet onderzocht	
Micro nachtvvlinders	niet onderzocht	niet onderzocht	niet onderzocht	
Libellen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	
Sprinkhanen en krekels	niet aangetroffen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	
Overige soortgroepen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	
Habitat en omstandigheden				
Vegetaties	niet aangetroffen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	
Jaarrond beschermde nesten	niet aangetroffen	niet aangetroffen	één jaarrond beschermd nest	buiten effectzone projectgebied
Holte bomen	niet aangetroffen	niet aangetroffen	8 stuks	bewoning check / sparen of compenseren
Staan en liggend dood hout	vrijwel niet aanwezig	niet aanwezig	lokaal aanwezig	handhaven of verplaatsen
Mierenhopen en Mierenpaden	niet aangetroffen	niet aangetroffen	verspreid aanwezig	ontwijken bij inrichting
Soorten (niet specifiek beschermde soorten)				
Tijdens het in 2021 uitgevoerde natuuronderzoek zijn een groot aantal niet beschermde soorten meegenomen in de karteringen.				werken volgens gedragscode
Daarnaast zijn losse waarnemingen van relevant geachte soorten en situaties vastgelegd en waar noodzakelijk of wenselijk geacht opgenomen in de rapportage.				toepassen art. 1.11 Wnb
Met alle niet zwaarder beschermde soorten wordt rekening gehouden tijdens de projectontwikkeling				ecologische werkbegeleiding
				vogel /faunachecks tijdens uitvoering
				mitigerende maatregelen ook voor niet beschermde soorten

Tabel 6. Samenvatting onderzoek en conclusies Natuuronderzoek YMCA Leusden en Woudenberg

10. Literatuur en bronnen

Literatuur:

Achterberg C. van, 2020 – Natuurwaardenonderzoek Het Panhuis - BEO-publicatie 202019
Achterberg C. van, 2021a – Dassen Henschotermeer – Briefrapport d.d. 13 januari 2021
Beek, J.G. van & BIJ12-schrijfgroep [2014]: Werkwijze Monitoring en Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000 / PAS - BIJ12, 2014
Bosch A. van den, 2020 - Antmaps Bosmierenproject Utrechtse Heuvelrug 2020 – Eigen uitgave A. van den Bosch
Bijtel H. van den, zonder jaar – De Utrechtse Heuvelrug en zijn betekenis voor vogels – digitale bronnen
Bijtel H. van den, 19/03-2019 – Verkennende toetsing verplaatsing YMCA in het licht van de Wnb – briefvermelding BEO
BIJ12 Soort inventarisatie protocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017;
Dietz Chr., O von Helversen & D. Hill, 2009 – Vleermuizen van Europa en Noordwest Afrika – VZZ, Nederland
Dietz Chr. & A. Kiefer, 2017 – Veldgids vleermuizen van Europa – KNNV uitgeverij
Knol W.C. 2016 – Natuurontwikkeling YMCA terrein, Paradijsweg Leusden – Ecosens-nl ecologisch advies, Lathum nr. 2016-02
Netwerk Groene Bureaus, 2017 - Werkgroep 'Standaarden en protocollen', versie juli 2017
Netwerk Groene Bureaus, 2021 - Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, versie januari 2021
Provincie Utrecht, 2021 - Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht - vastgesteld PS d.d. 10 maart 2021
SOVON, Vogelonderzoek Nederland 2019 - Vogelatlas van Nederland
TBVA vastgoed advies 28/11-2019 – Schetsontwerp terreininrichting YMCA Woudenberg [Concept]
TBVA vastgoed advies 14/06-2021 – DO boekje YMCA Henschotermeer Woudenberg [Concept]
Terlouw R.J.S., 20210515 – Plan van aanpak natuuronderzoek YMCA locaties Henschotermeer & Leusden - V2-20210515
Terlouw R.J.S., 2021 – Monitoring gebruik dassenburcht nabij vml boerderij Panhuis te Woudenberg– Bui-TeGewoon | rapport 2021/43

Geraadpleegde websites:

www.ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/
www.bodemdata.nl
www.boerenbunder.nl
www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/
www.EIS-nederland.nl
www.googleearth.nl
www.natuurloket.nl
www.ndff.nl
www.opentopo.nl
www.pdok/viewer.nl - onderdelen AHN3, bodemkaart, cultuurhistorische waardenkaart
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.soortenbank.nl
www.sovon.nl
www.vleermuisnet.nl
www.vzz.nl
www.waarneming.nl
[www.webkaart .provincie-utrecht.nl/viewer/app/](http://www.webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/)

Beschermde soorten Wet natuurbescherming, provincie Utrecht
Als relevant beoordeelde soorten t.b.v. project YMCA - locatie Henschotermeer

Versie: 202100312.../DB

te onderzoeken	Beschermingsregiem en soorten	Holen- broeder	Jaarrond beschermd nest	Bern	Habitatrichtlijn	Vogelrichtlijn	Wet nb overige soorten	Vrijstelling		onderzoek methode
								prov. Utrecht	Landelijk	
	Beschermde Vogels Wet nb		categorie							
	alle in NL in het wild levende vogels zijn tijdens de broedperiode en periode met nestjongen beschermd. Onderstaande lijst geeft de soorten met jaarrond beschermde nesten									
	Bonte vliegenvanger		5	II						kaart.holten & invent
	Boomkruiper		5	II						kaart.holten & invent
	Boomkruiper		5	II						kaart.holten & invent
	Boomvalk		4	II						kaart.gr.nesten & invent
	Bosuil		5	II						kaart.gr.nesten & invent
	Buizerd		4	II						kaart.gr.nesten & invent
	Draaihals		5	II						kaart.holten & invent
	Ekster		5	II						invent
	Gekraagde roodstaart		5	II						kaart.holten & invent
	Glanskop		5	II						kaart.holten & invent
	Gauwe vliegenvanger		5	II						kaart.holten & invent
	Groene specht		5	II						kaart.holten & invent
	Grote bonte specht		5	II						kaart.holten & invent
	Havik		4	II						kaart.gr.nesten & invent
	Hop		5	II						kaart.holten & invent
	Huisvlieg		2	II						beoord.opstellen & invent
	Kleine bonte specht		5	II						kaart.holten & invent
	Kleine vliegenvanger		5	II						kaart.holten & invent
	Koolmees		5	II						kaart.holten & invent
	Oehoe		3	II						kaart.gr.nesten & invent
	Pimpelmees		5	II						kaart.holten & invent
	Raaf		5	II						kaart.gr.nesten & invent
	Ransuil		4	II						kaart.gr.nesten & invent
	Rugpootuil		5	II						kaart.holten & invent
	Sperwer		4	II						kaart.gr.nesten & invent
	Spreeuw		5	II						kaart.holten & invent
	Steenuil		1	II						kaart.holten & invent
	Torenvalk		5	II						kaart.gr.nesten & invent
	Wespendief		4	II						kaart.gr.nesten & invent
	Zwarte kraai		5	II						kaart.gr.nesten & invent
	Zwarte mees		5	II						kaart.holten & invent
	Zwarte roodstaart		5	II						kaart.holten & invent
	Zwarte specht		5	II						kaart.holten & invent

Beschermde diersoorten geen vogels		soortgroep							
	Bruine kikker	amp				bijl. A			losse waarnemingen
	Gewone pad	amp				bijl. A			losse waarnemingen
	Kleine watersalamander	amp				bijl. A			losse waarnemingen
	Meerkikker	amp				bijl. A			losse waarnemingen
	Middelste goren kikker/bastaard kikker	amp				bijl. A			losse waarnemingen
	Rugstreeppad	amp							veldbezoek korttijd
	Adder	rep							platenonderz. & losse wrn
	Gladde slang	rep							platenonderz. & losse wrn
	Hazelworm	rep				bijl. A			platenonderz. & losse wrn
	Levendbarende hagedis	rep				bijl. A			platenonderz. & losse wrn
	Ringslang	rep				bijl. A			platenonderz. & invent bez
	Zandhagedis	rep							2x invent bez.
	Bosvleermuis	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Franjestaart	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Gewone dwergvleermuis	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Gewone grootvleermuis	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Laatvlieger	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Meervleermuis	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Rosse vleermuis	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Ruige dwergvleermuis	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Watervleermuis	zd-vlm	II	IV					Vleermuis ronde 2*
	Aardmuis	zd				bijl. A			losse waarnemingen
	Boommarter	zd				bijl. A			losse waarnemingen
	Bosmuis	zd				bijl. A			losse waarnemingen
	Bunzing	zd				bijl. A			losse waarnemingen
	Das	zd				bijl. A			losse waarnemingen
	Dwergmuis	zd				bijl. A			losse wrn
	Dwergspitsmuis	zd				bijl. A			losse wrn
	Eekhoorn	zd				bijl. A			losse wrn + grote nesten
	Egel	zd				bijl. A			losse wrn + rommelbulten
	Gewone bosspitsmuis	zd				bijl. A			losse wrn
	Haas	zd				bijl. A			losse wrn
	Hermelijn	zd				bijl. A			losse wrn + stamvoelholten
	Huisspitsmuis	zd				bijl. A			losse wrn
	Konijn	zd				bijl. A			losse wrn + kartering holten
	Ree	zd				bijl. A			losse wrn + sporen
	Rosse woelmuis	zd				bijl. A			losse wrn
	Steenarter	zd				bijl. A			check opstellen + sporen
	Veldmuis	zd				bijl. A			losse wrn
	Vos	zd				bijl. A			losse wrn + burchten
	Wezel	zd				bijl. A			losse wrn + burchten
	Vliegend hert	ins-ke				bijl. A			invent. Juli

Beschermde planten			
Er worden geen zwaarder beschermde soorten planten in het gebied verondersteld op basis van habitat.			
Tijdens alle bezoeken zal alert worden gekeken naar mogelijk toch aanwezige soorten			
Enkele niet zwaarder beschermde rodelijst soorten die mogelijk extra aandacht behoeven worden onderzocht op aanwezigheid (zie hier onder)			
	Jeneverbes	hpl	kartering
	Heideveldjes	hpl	kartering

Overige aspecten			
Naast plant en diersoorten dient in een aantal gevallen ook de habitat te worden verkend en aanwezige opstellen en / of kunstwerken te worden gecontroleerd op mogelijkheden voor beschermde flora en fauna			
	Opstellen	opstellen	visuele check
	Holte bomen	boom	kartering + nacontrole zomer
	Stamvoet holten	boom	kartering + nacontrole zomer
	Grondholten	bodem	kartering
	Compost en rommelbulten	bodem	kartering
	Burchten	zoogdier	kartering + nacontrole zomer
	Mierenhoppen	insect	kartering + nacontrole zomer
	leefgebieden en migratieroutes	algemeen	habitat check

BIJLAGE 2. Analyse veldverkenningen locatie Woudenberg (februari-maart 2021)

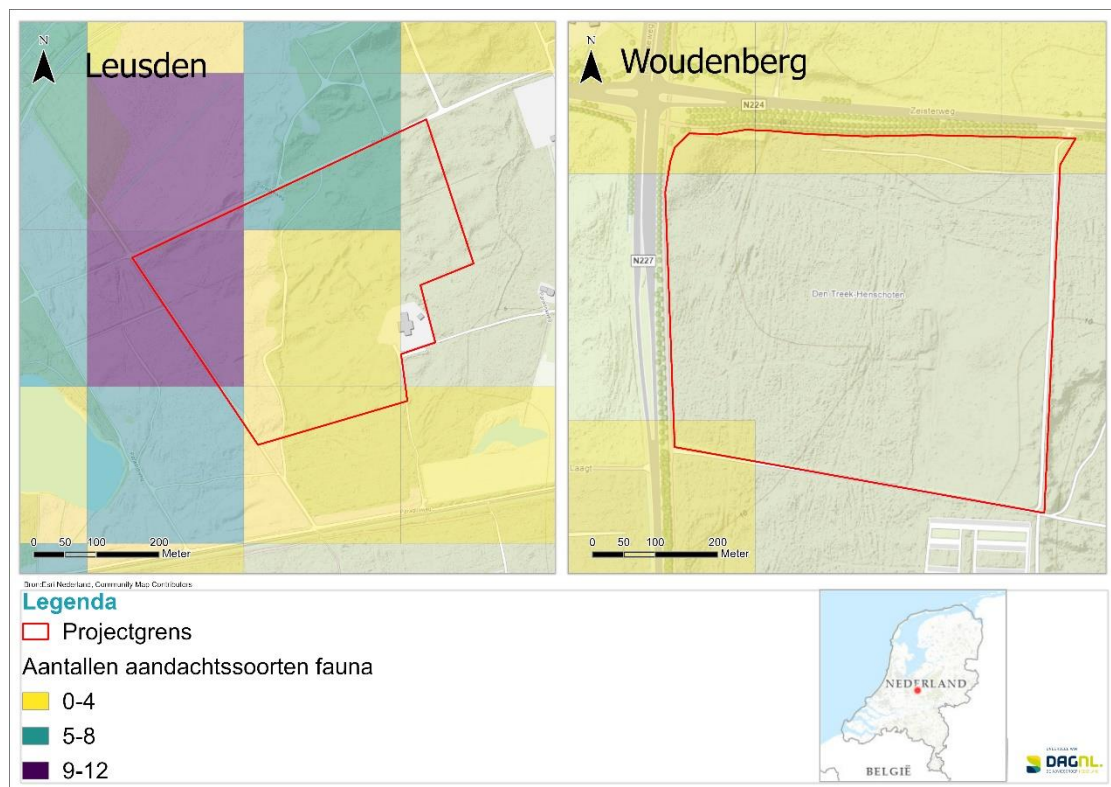
[illegible]

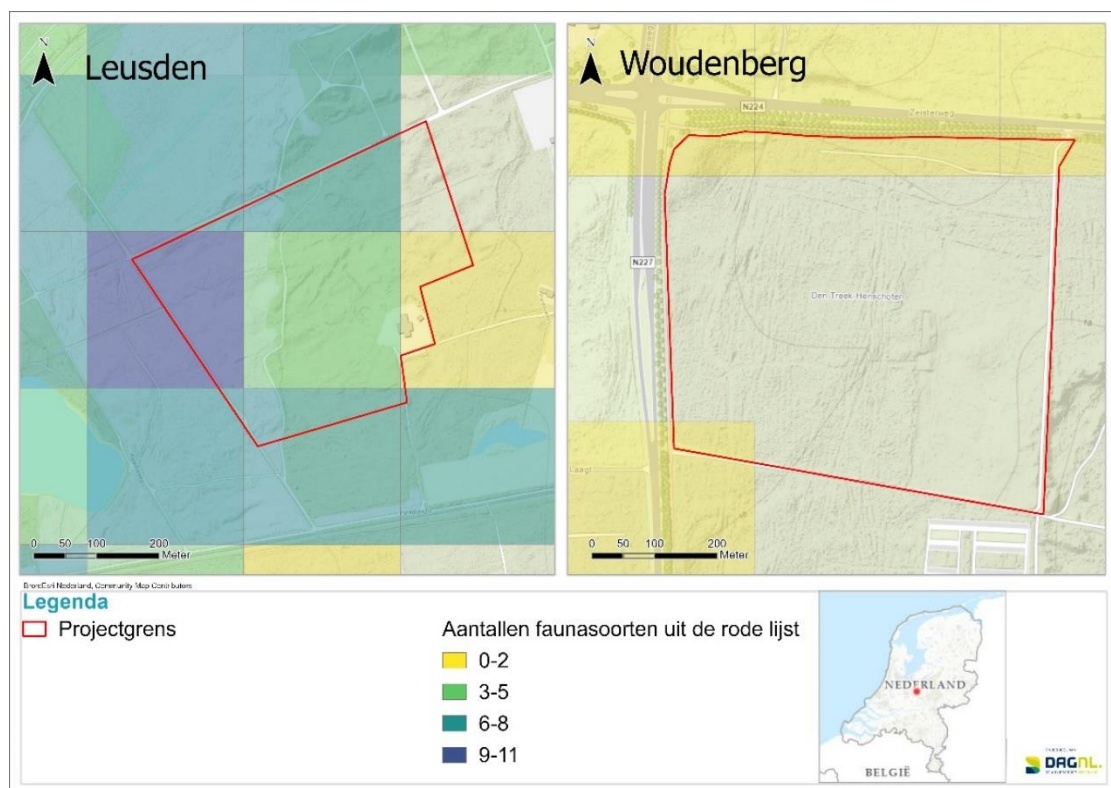
IN OPDRACHT VAN

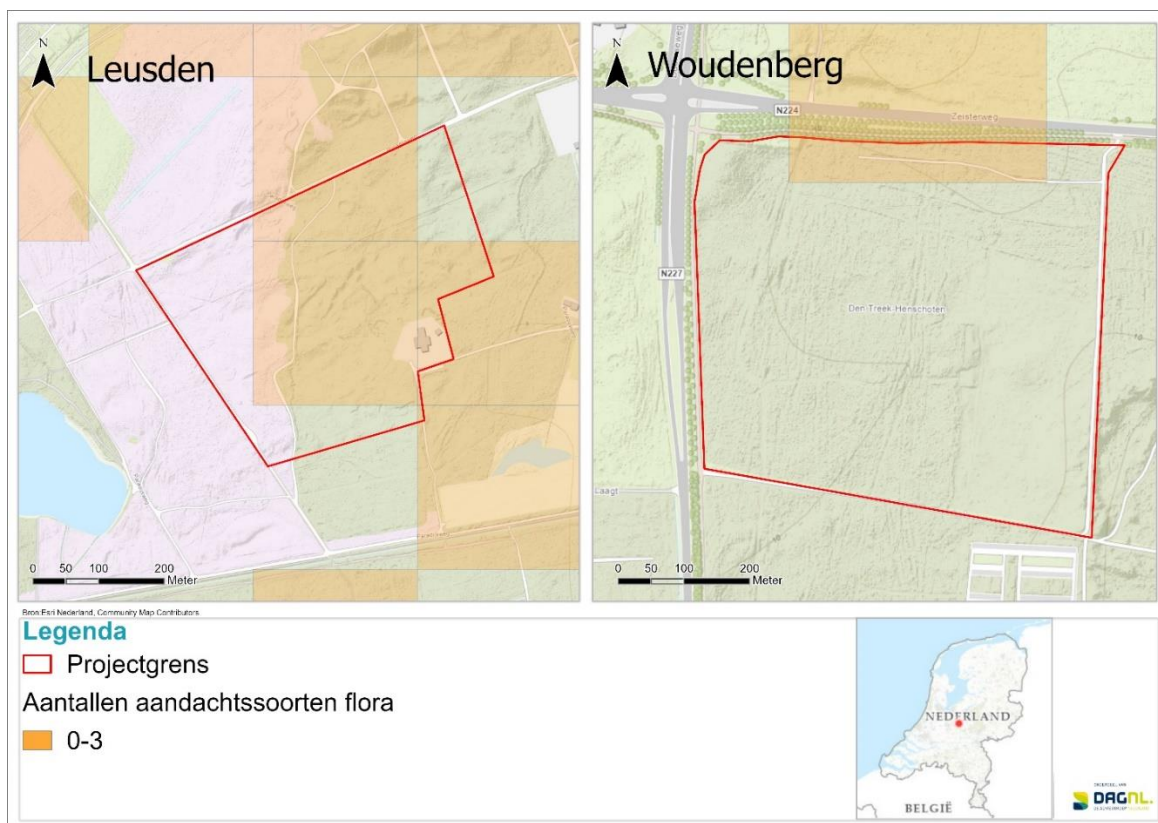
Bijlage II

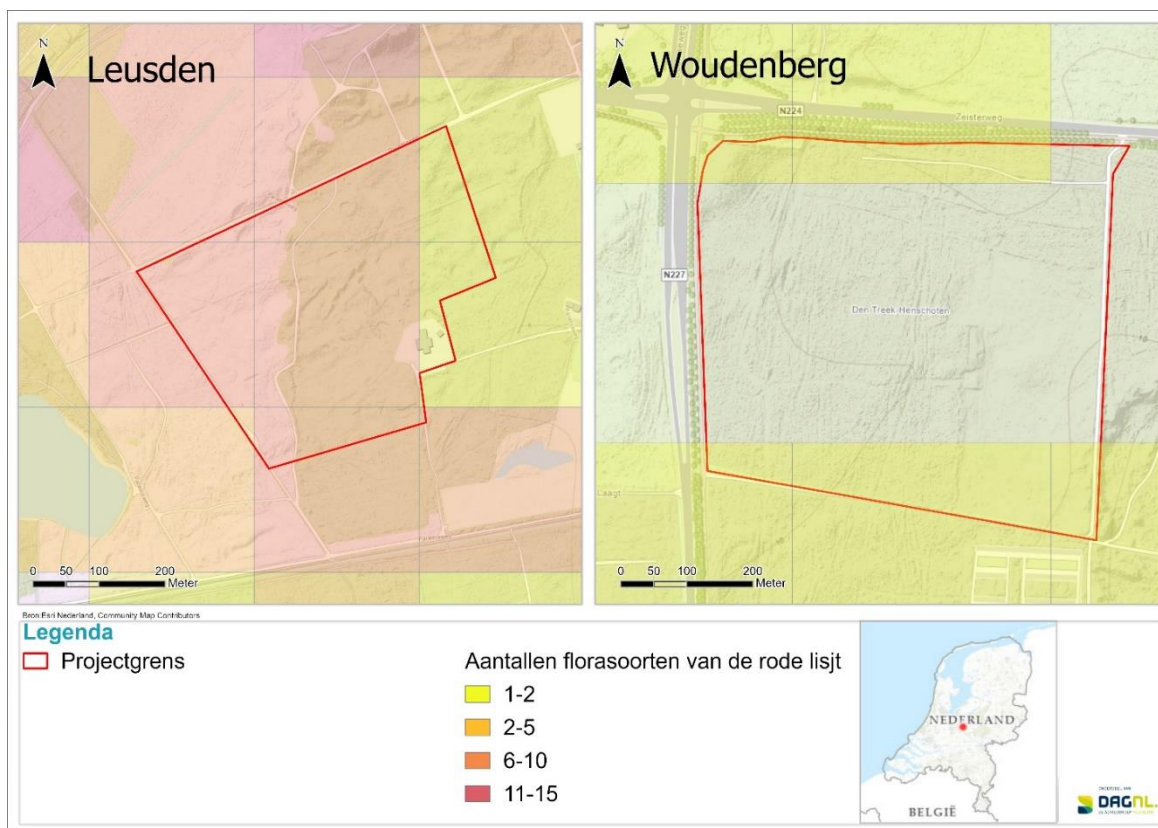
Figuur 1 Verspreiding van de Flora aandacht soorten in Utrecht met het aantal soorten per 250 x 250 meter.

Figuur 2 Verspreiding van de Flora rode lijstsoorten in Utrecht met het aantal soorten per 250 x 250 meter.

Figuur 3 Verspreiding van de Fauna aandacht soorten in Utrecht met het aantal soorten per 250 x 250 meter.

Figuur 4 Verspreiding van de Fauna rode lijstsoorten in Utrecht met het aantal soorten per 250 x 250 meter.

